

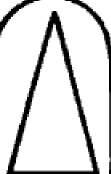
Fantastic Club

MIHNEA MOISESCU

GLASUL DIN PULBEREA AURIE

EDITURA ALBATROS

Fantastic Club

MIHNEA MOISESCU

GLASUL DIN PULBEREA AURIE

EDITURA ALBATROS • 1972

Ilustraţia copertei TEODOR BOGOI

COPLEŞITOAREA AMINTIRE

Întins în fotoliul a cărui formă se mula după cea a trupului său, Sav îşi privea fix mâinile. De când se afla în Sanatoriul Cosmic Carpatin deveniseră centrul atenţiei sale. Le privea cu sentimentul că are în faţă nişte obiecte ciudate, nemaivăzute, cu care – ştiind că vor face parte integrantă din viaţa lui – trebuia neapărat să se familiarizeze. Sentimentul acesta izvora din gândul că pielea care îi acoperea braţele şi cea mai mare parte a corpului era sintetică. Altfel, după ce se trezise din somnul artificial, prelungit patruzeci şi opt de ore de la operaţie, nu încercase nici o senzaţie aparte. Nici ca aspect, pielea sintetică nu se deosebea de cea naturală. Totuşi, numai faptul că ştia ce i se întâmplase în timpul operaţiei îi crea senzaţia stranie şi teribil de neplăcută că trupul său se contopise cu o fiinţă străină.

Acum, întins în fotoliul de un alb mat, odihnitor, își privea fix palmele. Dar îşi dădu deodată seama că face asta numai dintr-o obişnuinţă, devenită, după operaţie, tiranică. De fapt, pielea sintetică nu-i mai provoca senzaţiile dinainte…

Se simţi parcă eliberat, îşi simţi eliberate roiurile de gânduri, până atunci înrobite de unul singur, atotstăpânitor.

„Azi e ziua Omului Cosmic” – îşi zise, şi pentru prima oară de la accident avu sentimentul că trăieşte din nou într-un timp bine delimitat.

Îşi aminti multe asemenea zile de sărbătoare,

mai ales din anii tinereţii. În zilele acelea, la fel ca majoritatea semenilor săi, îşi îndrepta gândul spre un Om din milenara istoric a pământenilor, spre un Om pe care îl admira în mod deosebit.

„Astăzi pe cine să aleg?!… Să-mi reamintesc favoriţii din tinereţe!”

Dar, în locul unui nume, în memorie i se contura o imagine cu aspect de stampă foarte veche, o imagine zărită cine ştie când, reprezentând un om pe rug.

„Giordano Bruno! De ce mi-am amintit tocmai de el? Nu ştiu să fi făcut parte dintre aleşii mei”.

Imaginea continuă însă să-i domine atenţia, ba, la un moment dat, începu să se anime parcă; flăcările dănțuiau în jurul omului pe care trebuiau să-l mistuie şi Sav avu brusc cutremurătoarea senzaţie că el era cel de pe rug. Ca şi când s-ar fi agăţat de o salvare, ochii căutară cu febrilitate palmele, şi acum prezenţa pielii sintetice îl linişti în oarecare măsură.

„Mă mai obsedează accidentul” – îşi zise.

Vru să şteargă din minte imaginea cu aspect de stampă, cu care se contopise, parcă, pentru câteva clipe, până la durere, dar nu reuşi. Flăcările din închipuire căpătară proporţii gigantice, şi Giordano Bruno apăru dintre ele îmbrăcat în cel mai perfecţionat costum de protecţie. Stâlpul de care fusese legat se transformă într-o cosmonavă şi străvechiul om de ştiinţă trecu prin peripeţiile prin care trecuse el, Sav, în timpul salvarii unei nave astrale, atrasă tot mai mult spre infernul de foc al unei stele.

Astronauții, blocaţi în interior, în imposibilitate

de a se salva cu microrachetele, lansaseră semnale de alarmă, care fuseseră recepţionate de o cosmostaţie de salvare. În ajutorul lor venise Sav şi, în timp ce executa operaţiile exterioare de deblocare a trapei, se legase de navă, aşa cum era legat acum Giordano Bruno.

„O să te arzi, bătrâne, ca şi mine! O să te arzi, cu tot costumul tău ultraperfecţionat! Măcar de-ai avea norocul pe care l-am avut eu: să termini ce trebuie terminat. Pe urmă poate or să te aducă aici. Au destulă piele sintetică şi pe cuvânt că e mai frumoasă decât cea naturală”.

Giordano Bruno şi flăcările care îl învăluiau pieriseră brusc. Pentru o clipă, lui Sav îi păru rău. Apoi îşi zise însă îndârjit: „Gata! Nu trebuie să mă mai gândesc la toate astea! mai bine fii atent la nervi, Sav băiete… Pare-se că s-au cam pârlit”…

Ca să-şi schimbe definitiv direcţia gândurilor, apăsă butonul de pe speteaza fotoliului şi în încăpere se închegară fulgerător imaginile unei emisiuni de televiziune. Erau peisaje dintr-o planetă recent descoperită. Filmul se termină curând şi crainicul (de data aceasta un om, nu crainicul-robot) anunţă:

— Peste şaizeci de secunde va vorbi preşedintele Comitetului pentru decernarea titlului de Erou al Cosmosului.

În ritmul bătăilor unui metronom, staţia începu să transmită primele note din „Imnul Cosmonauţilor”. Imagini reprezentând oameni de ştiinţă celebri, cosmonauţi renumiţi, se succedau, printr-un ingenios montaj, în aşa fel, încât aveai senzaţia că un chip se naşte din altul.

„Eroism… O noţiune cu sensul evoluat de-a lungul vremii aproape până în esenţă, se trezi Sav gândind. Într-o formă primară, noţiunea aceasta era strâns legată de forţa fizică, de capacitatea unora de a-şi îngenunchea semenii, de cruzimea lor. Apoi… Cred că abia în epoca socialismului noţiunea a căpătat valenţe noi, profund umane, atunci când a apărut atât de omenescul titlu de «Erou al muncii». E mult mai greu să găsești în tine forţa de a lupta cu îndoielile, cu nereuşitele într-o cercetare ştiinţifică ce durează ani şi ani, decât să-ţi rişti viaţa câteva ore coborând în craterul unui vulcan gata să erupă… Cu toate că şi riscarea conştientă a vieţii pentru scopuri fundamentale este, obiectiv vorbind, un act de eroism, acordând poate noţiunii, în acest caz, ceva mai mult din vechile ei sensuri. Interesant e că această formă de eroism, care include riscul vieţii, a atras în mod deosebit tineretul şi-l atrage încă… De fapt …e explicabil: spectaculosul a fermecat totdeauna tinerețea… Dar după ani”…

Monologul acesta interior fu întrerupt brusc. Din imaginea tele ţâşniră razele orbitoare ale unui puternic soare de vară. După câteva secunde, izvorând parcă din lumina solară, se închegă chipul unui bătrân, pe care scânteiau însă nişte ochi de o fascinantă vioiciune. Era preşedintele Comitetului pentru decernarea titlului de Erou al Cosmosului, un savant celebru.

— Vă salut, pământeni! Ca în fiecare an, comitetul pe care îl prezidez a acordat titlul de Erou după numeroase consultări cu oameni ce locuiesc pe Terra sau pe alte planete, pe staţii

intergalactice sau nave cosmice pornite în lungi călătorii. Titlul a fost conferit…

Rosti întâi numele unui savant care, după cercetări de peste douăzeci şi cinci de ani, reuşise să afle noi taine ale antimateriei şi să le sintetizeze în legi până atunci necunoscute. Şi unui poet i se acordase titlul, unui poet care, în pragul bătrâneţii, se îmbarcase pe o navă intergalactică cu dorinţa de a cânta cât mai veridic faptele noilor Columbi cosmici.

La un moment dat, preşedintele îşi întrerupse însă expunerea atât de cursivă şi, după o scurtă pauză, rosti cu glasul parcă puţin schimbat:

— Peste două luni se împlinesc patruzeci de ani de la înfiinţarea primei cosmostaţii de salvare. Ar fi inutil să amintesc câţi oameni datoresc viaţa „salvatorilor cosmici” (şi eu mă număr printre datornici), ar fi inutil pentru că toate acestea sunt binecunoscute…

Sav asculta cu extremă atenţie şi fiecare cuvânt îi mărea neliniştea, învecinând-o cu teama.

— Comitetul nostru a fost în unanimitate de acord să decerneze titlul de erou celor trei oameni care au format personalul primei staţii cosmice de salvare. Doi dintre ei, Ree Ia şi Venin Raad, au pierit în timp ce-şi făceau datoria. Li se decernează titlul „post-mortem„. Pe cel de-al treilea pionier-salvator ne bucurăm însă că-l avem în mijlocul nostru, la fel de neobosit ca acum patruzeci de ani. Este Sav Aţiu, care, pe lângă nenumăratele misiuni de salvare a dus şi o susţinută activitate pentru dezlegarea tainelor aşa-ziselor „zone mute şi oarbe” din Cosmos.

Meritele sale ştiinţifice…

Sav nu mai înţelese nimic din restul frazelor, nici nu le mai auzi măcar. I se anesteziaseră parcă toate simţurile. Buzele i se mişcau, dar nu reuşeau să scoată nici un sunet. În schimb, în creier i se rostogoleau, tăvălug, câteva cuvinte: „Asta nu se poate! Asta nu se poate!”

Peste cinci minute, reporterul care veni să-i ceară un interviu se trezi în faţa unui om derutat, speriat chiar. Totuşi nu şovăi să pună una dintre clasicele întrebări – „clasice” prin vechime! – ale ziariştilor:

— Cum ai primit vestea că ţi s-a decernat titlul?

Sav îşi fixă ochii asupra lui atât de absent, încât reporterul avu senzaţia ca vorbeşte unui orb şi surd. Dar cum medicii îl încredinţaseră că pacientul se simte perfect, repetă întrebarea cu un ton mai insistent.

De data asta, Sav tresări, faţa i se crispă şi cuvintele i se rupseră de pe buze cu vădite eforturi.

— Eu… în cazul meu… Riscul pe care îl implică o meserie cum e a noastră nu înseamnă eroism… De asta trebuie să refuz…

— Să refuzi titlul?! îngână reporterul, buimăcit.

— Sunt obligat, înţelegi?! O-bli-gat!

Vestea stârni senzaţie. Era pentru prima oară când cineva refuza înalta distincţie. Se anunţase că Sav va da o explicaţie în cadrul unei emisiuni tele care trebuia să aibă loc chiar în acea seară. Şi, la ora douăzeci şi unu, milioane de pământeni zăriră chipul unui bărbat trecut de mijlocul vieţii, un obraz parcă cioplit pe care îl însufleţeau doar

tainice umbre şi lumini, aşa cum poate fi aparent însufleţit chipul unei statui printr-un savant joc al luminii proiectoarelor. Privindu-l, ai fi fost tentat să spui că ai în faţă un om deplin stăpân pe sine, dacă ochii pierduţi parcă în adâncul orbitelor n-ar fi trădat o nesiguranţă născută din gânduri chinuitoare. Totuşi vocea lui Sav, dorind parcă să contrazică ochii, sună cât se poate de calm:

Vă sunt dator o explicaţie, începu el. Adică… nu atât o explicaţie, cât o mărturisire. E o datorie foarte veche pe care n-am avut până acum curajul s-o plătesc. Astăzi, cinstea pe care mi-ați acordat-o a marcat însă scadenţa definitivă… Voi încerca să fiu cât mai concis şi mai ales cât mai obiectiv… Voi încerca… Demult, cu aproape treizeci de ani în urmă, am iubit o fată, rosti apoi cu aceeaşi voce, prea calmă şi prea uniformă ca să nu trezească bănuiala că era doar masca sub care căuta să ascundă o mare emoţie. Era o fată frumoasă, în accepţia cea mai deplină a cuvântului. Vă gândiţi poate că îmi calc de la bun început promisiunea de a fi obiectiv. Totuşi acesta e adevărul! Aona era de o frumuseţe neobişnuită, aproape stranie. Am cunoscut-o…

Mulţi dintre cei care vizionau emisiunea de televiziune avură senzaţia că vorbele lui Sav se transformă în imagini puternic evocatoare ale unor locuri, oameni şi întâmplări vechi de aproape treizeci de ani. Nu, nu le venea deloc greu telespectatorilor să-şi imagineze…

*

O terasă circulară, dintr-un parc străvechi…

Nimeni n-ar fi putut spune cum devenise terasa aceasta locul favorit al multor tineri, locul unde discuţiile pe diverse teme se năşteau spontan, ca să se continue apoi cu o pasiune nereținută, într-un scăpărător duel de idei, ore în şir.

Veneau în acest loc şi oameni mai vârstnici, care, de obicei, nu se amestecau însă în discuţii.

Sav trecea adesea pe la „Terasa Tinerilor”. Avea acest obicei încă de pe când era student şi nu-l părăsise nici acum, când împlinise treizeci şi doi de ani.

Uneori nu putea fi de acord cu părerile participanţilor la discuţii. I se păreau prea demonstrativ avangardiste, mai ales când era vorba despre concepţii cu privire la filosofia vieţii cotidiene. Totuşi nu luase niciodată cuvântul. Se socotea, mai mult chiar decât îl socoteau ceilalţi, un om retras, timid. În ultima vreme i se năzărise chiar că la cei treizeci şi doi de ani pe care îi avea începuse să nu-i mai poată înţelege, aşa cum ar fi trebuit, pe tinerii de optsprezece sau douăzeci de ani.

„Altă generaţie, alte idei… Poate că unele dintre ideile mele li s-ar părea învechite celor mai mulţi dintre ei”…

Sav era un taciturn, însetat însă să asculte discuţii furtunoase, un om „închis”, dar dornic de a se afla în mijlocul multor oameni, mai ales tineri. Socotea că face parte dintre cei pentru care „viaţa intimă” n-are nici o importanţă, dintre cei care sacrifică totul pentru ştiinţa – fizica, în cazul său – căreia i se dedicase. Cunoştea mulţi savanţi cu o uriaşă pasiune pentru ştiinţă, dar despre viaţa lor

particulară ştia foarte puţine lucruri sau chiar nimic. Nici nu încercase să afle, pentru că îi plăcea să şi-i închipuie drept nişte „savanţi absoluţi”, fără „preocupări parazitare”, cum ar fi, de pildă, dragostea. Şi el îşi impunea să se socotească tipul „savantului absolut”, pentru care dragostea nu poate însemna decât o „activitate deconcentrantă”. Succesele pe care le obţinuse în ştiinţă îl îndreptăţeau să aspire la titlul de „savant”, cât despre adjectivul „absolut”, în înţelesul pe care i-l acorda el, gândea că o să şi-l poată adăuga fără prea mari eforturi, datorită felului său „firesc” de a fi…

În ziua aceea, trecând pe la „Terasa Tinerilor” şi auzind că subiectul în jurul căruia se purta discuţia era „dragostea”, voise să plece. Pe urmă se răzgândise însă, spunându-şi:

„La urma urmei, am nevoie de o deconectare după atâtea ore de muncă şi e ştiut că o comedie te poate destinde mai bine ca orice!”

În spatele acestei ironii se ascundea, de fapt, curiozitatea de a afla cum se poate discuta în public despre un sentiment atât de intim.

Cele două tabere ale vorbitorilor nu aveau de data aceasta divergenţe „de fond”. Părerile diferite se refereau mai ales la „felul de exprimare a dragostei”, la „mijloacele de a păstra prospeţimea acestui sentiment”, la „problema lucidităţii în dragoste”, dar de negat, sau de minimalizat importanţa dragostei, nici gând! E drept că părerile care se exprimau – uneori „noutăţi” de mii de ani cunoscute, debitate însă cu tonul marilor descoperiri – ar fi putut să pară, în

oarecare măsură, chiar ridicole dacă pasiunea, sinceritatea vădită a celor care luau cuvântul n-ar fi anulat o asemenea impresie.

„Sunt făţarnici sau uşuratici de pot vorbi cu atâta dezinvoltură?! se întrebă Sav. Ori sentimentele lor or fi, într-adevăr, atât de puternice, încât suportă să fie mărturisite în gura mare?!”

Dar iată că la un moment dat luă cuvântul un tânăr uscăţiv, cu ochi migdalaţi şi păr lung, cânepiu, ce dădea impresia că ar fi o perucă rudimentar confecţionată. Mişcările lui repezi, frânte, erau într-un total dezacord cu expresia ochilor sau, mai precis spus, cu lipsa lor de expresie. Păreau nişte ochi de sticlă, însufleţiţi doar de lumina exterioară. Alături de el, o fată şi un băiat, amândoi de vreo şaptesprezece ani, îl ascultau cu admiraţie demonstrativă, foarte contrastantă faţă de zâmbetele evident ironice ale celor mai mulţi auditori.

— Va veni o zi când omul va ajunge la voluptatea pur spirituală a dragostei, când plăcerile cărnii vor fi socotite înjositoare. Acea dragoste, căpătând sensuri sublime, va fi cu adevărat pe deplin „umană”.

Sav înţelese că uscăţivul era un reprezentant al curentului „dragostei pur spirituale”, unul dintre curentele ultraavangardiste cu şanse nule de supravieţuire.

„Oratorul” continuă cu glas ridicat, teatral:

— Oamenii, în marea lor majoritate, sunt, conştient sau inconştient, tributari conservatorismului, nu primesc cu uşurinţă ideile

prea înaintate. Ideile înălţătoare, îndrăzneţe se însuşesc infinit mai greu decât cele prăfuite.

— Ideile tale „îndrăzneţe” nu sunt decât nişte aiureli! replică cineva. Oamenii vor să aibă copii, Moon, copiii lor, nu fabricaţi sau semifabricaţi de ştiinţă, chiar dacă ştiinţa ar ajunge la această performanţă.

— Concepţie depăşită, „mărunt familistă”! Omul viitorului trebuie să se ridice…

Continuând să vorbească repede, cu o uşurinţă care trăda – mai curând o lecţie învăţata papagaliceşte decât talent oratoric, Moon arunca priviri tot mai dese spre Sav.

„Îşi închipuie poate ca a găsit în mine un viitor adept, pentru că nu mă vede zâmbind ironic – se enervă Sav. Cap pătrat! Tot ce susţine nu-s decât aberaţii, nişte prostii evident antiştiinţifice”.

— M-am întrebat adesea dacă ar fi posibil ca un bărbat de pe planeta noastră să se îndrăgostească de o femeie dintr-o altă lume, continuă patetic uscăţivul predicator al „dragostei pur spirituale”. Am ajuns la convingerea că s-ar putea, chiar dacă femeia aceea ar avea o altfel de constituţie fizică decât a pământenilor. Sunt convins că, deşi în imposibilitate de a se „iubi” trupeşte, animalic, cei doi ar ajunge la o dragoste de mari profunzimi, de fapt la dragostea esenţială, purificată, atingând pragul sublimului prin…

— Deocamdată văd că tot după o fată de pe bătrâna noastră Terra îţi lunecă ochii, Moon, îl apostrofă un băiat, arătând cu capul în direcţia lui Sav.

Întorcându-se, Sav înţelese că toate privirile

„predicatorului”, care crezuse că se îndreptau spre el, o căutaseră pe fata ce stătea la un pas în spate.

— Se pare, stimate Moon, că nu eşti deloc atât de imun în faţa „ispitelor fizice”, cum încercai să ne convingi. Ce e drept, în cazul acesta e şi o „ispită” tare greu de învins, spuse un alt băiat, privind-o fascinat pe tânăra de lângă Sav, aşa cum o priveau, de altfel, toţi ceilalţi din grup.

Vădit jenată, fata se depărta repede.

— Ţi s-a părut poate că zăreşti un înger coborât din al zecelea cer, Moon, spuse cineva, cu care ai putea pune în practică înălţătoarea teorie a „dragostei pur spirituale”.

Toţi tinerii începură să râdă, chiar şi cei doi „adepţi” ai lui Moon.

Numai Sav nu râse, pentru că, de fapt, nici nu auzise ironia. Toată atenţia lui zbură brusc spre fata care se depărtase. Se trezi pornind pe urmele ei, fără să-şi dea bine seama ce face. O ajunse pe o platformă de aterizare din apropierea parcului şi urcară în acelaşi aerobuz. Din scurta privire pe care fata i-o aruncă, îşi dădu seama că îl recunoscuse. Speriat parcă, se depărtă de ea cât mai mult, ajungând până lângă uşa de coborâre. Era hotărât să nu mai întoarcă nici o clipă capul. Dar hotărârea i se zdruncină curând. Avea senzaţia că privirea fetei îi arde ceafa. Nemaiputând să se stăpânească, se întoarse şi-i întâlni, într-adevăr, privirea. „Ce frumoasă e!” Gândul acesta, care abia acum se închega pe de-a-ntregul, îi crea senzaţia că-l pândeşte un pericol necunoscut, ascuns poate în ochii aceia prelungi,

umbriţi, cu sclipiri ameţitor de schimbătoare. „Cobor la prima staţie!” își propuse. Nu coborî însă nici la prima şi nici la următoarele. Dar capul nu şi-l mai întoarse. Încremeni în apropierea uşii, fără să ştie ce urmăreşte. N-ar fi putut aprecia nici cu aproximaţie de cât timp zburau, când auzi din spate, în imediata lui apropiere, o voce bine timbrată, întrebând:

— Te rog să-mi spui ce părere ai avut?

Înainte de a-şi întoarce privirea, Sav ştia că fata din parc îi pusese întrebarea.

— La ce... la ce te referi? reuşi să îngâne.

— La discursul lui Moon...

Aerobuzul ateriza înainte ca Sav să poată răspunde şi fata coborî fără să-şi ia rămas bun. Asta îi permise să presupună că aştepta s-o urmeze. Coborî şi păşiră alături pe o cărăruie asfaltată. Era o noapte invadată de lumina lunii. Mirosea a pământ umed, a fân, un miros care îl ameţea puţin pe citadinul Sav, pe fizicianul care îşi petrecea nenumărate ore în laborator.

De o parte şi de alta a cărăruii îşi întindea larg aripile câmpia. În faţă, la vreo două sute de metri, sclipeau, nu prea puternic, lumini.

„E un cătun solar... îşi zise Sav. Mulţi socotesc o fericire că locuiesc în aceste microoraşe, zvârlite parcă la întâmplare pe câmpie, pe dealuri sau pe cine ştie ce povârniş de munte. Și poate că au dreptate”...

Se gândea la toate acestea cu un scop precis; ca să nu mai simtă jena care începuse să-l stăpânească. Nu ştia ce să spună, aştepta ca fata să reia discuţia, dar ea tăcea. După o vreme,

îndrăzni s-o privească pe furiş. Ridicată spre lună, faţa fetei părea o ireal de frumoasă mască de argint. Sav avu din nou sentimentul că ar trebui să fugă, ca să scape de un pericol necunoscut, şi poate că ar fi făcut-o chiar, dacă fata n-ar fi rostit:

— Acolo, pe lună, se află cineva care mi-e foarte, foarte drag…

„Acum o să-mi spună că e vorba de bărbatul pe care-l iubeşte. Cochetează, sau poate că vrea să mă umilească, să mă pedepsească în felul acesta pentru că am venit după ea… Dar, la urma urmei, nu eu i-am vorbit primul! Poate că vrea”…

Nu apucă să-şi termine gândul, că o auzi continuând:

— Tata… lucrează la uzina lunară de prelucrare a uraniului… E un om straşnic, tata. Crede-mă!

Sav simţi parcă o uşurare şi se trezi râzând.

— De ce râzi? întrebă ea surprinsă.

Râsul se frânse brusc.

— Aşa… Fără nici un motiv precis… răspunse el. E caraghios… Iartă-mă.

— Pentru ce să te iert? Nu mi se pare nimic caraghios. Îmi plac oamenii care râd cu uşurinţă… poate tocmai pentru că nu fac parte dintre ei.

„Şi eu cu atât mai puţin!” gândi Sav, dar nu fu în stare să-şi rostească tare gândul, deşi ar fi vrut.

— Nu mi-ai răspuns însă la întrebare: ce părere ai despre teoriile lui Moon?

— Prostii!

— Mda… Aşa le socotesc şi eu… sau, în orice caz, exagerări duse până la limitele absurdului. Totuşi, întrebarea aceea pe care zicea că şi-a pus-o… Oare ar fi în stare un bărbat de pe planeta

noastră să se îndrăgostească de o femeie a altei lumi, dacă ar şti că dragostea lui nu s-ar putea niciodată împlini… trupeşte?

— E o întrebare fără sens! Deocamdată legătura cu alte fiinţe raţionale a rămas de domeniul fantasticului. Deci întrebarea e pur şi simplu absurdă şi orice răspuns am încerca să dăm ar fi la fel de lipsit de sens.

— Permite-mi să te contrazic! Ar putea să aibă totuşi un sens, dacă ne-ar ajuta să micşorăm cât de cât uriaşul semn de întrebare care a fost şi a rămas dragostea.

— E un semn de întrebare pe care nu l-am folosit niciodată.

— Poate că l-ai transformat într-unul de exclamare.

— Nu! Pur şi simplu l-am exclus.

Fata îl privi îndelung, apoi îl întrebă cu voce coborâtă:

— Vrei să spui că n-ai fost niciodată îndrăgostit?

— Exact.

— Se poate… Nici eu… Dar n-o să susţii că n-ai dorit… că nu doreşti să fii!

— Şi totuşi acesta este adevărul!

— Nu te cred! Acum am impresia că eşti la fel de prefăcut ca Moon, deşi poate nu-ţi dai seama, aşa cum probabil nu-şi dă nici el, sau nu vrea să-şi dea seama. Eşti mult prea tânăr ca să nu doreşti să…

— Nu sunt deloc „mult prea tânăr” şi, afară de asta, nu chiar toţi tinerii sunt obsedaţi de „uriaşul semn de întrebare al dragostei”. Se găsesc semne de întrebare mult mai importante care cer

răspuns. Şi pe mine aceste „semne” mă interesează.

Sav vorbea cu o îndârjire pe care ar fi vrut s-o socotească fermă convingere, dar care rămânea numai îndârjire.

Fata îl privi îndelung, de parcă ar fi dorit să-i ghicească gândurile, apoi îl întrebă cu o voce în care se topeau curiozitatea, enervarea şi poate o picătură de cochetărie:

— Atunci... de ce ai coborât după mine?!

Întrebarea era atât de directă şi de firească, încât lui Sav îi fu imposibil să răspundă imediat. Asta îl enervă şi când vorbi, în sfârşit, glasul sună rece, duşmănos aproape:

— Îmi puseseşi o întrebare... Şi pentru că ai coborât... N-ar fi fost politicos...

— Aşa..., rosti fata, cântând cuvântul şi căutând, poate, în felul acesta să-şi ascundă surpriza neplăcută. Atunci... răspunsul l-ai dat... De fapt... nici nu aveai vreunul ...aşa că...

— Perfect logic! Bună scara.

Sav vru să plece, dar se răzgândi şi mai rămasă câteva clipe, ca să spună rar, apăsat, răutăcios;

— Eşti foarte frumoasă, neobişnuit de frumoasă, dar în acelaşi timp conştientă, mult prea conştientă de asta. Recunosc: pentru moment am fost impresionat de frumuseţea ta, ca de orice lucru neobişnuit. Dar „momentul”, fie el chiar artificial prelungit, ca în cazul de faţă, rămâne totuşi... un moment! Bună seara.

Întorcându-se brusc, porni spre staţie. Deodată o auzi strigându-i:

— În fiecare zi cobor aici în jurul orei

nouăsprezece.

Sav încremeni locului, apoi o rupse la fuga şi năvăli în aerobuzul care tocmai se pregătea de decolare.

Pe Aona n-a mai văzut-o apoi aproape un an. Îşi impunea să nu se mai gândească la ea, dar nu reuşea. O vreme nu s-a mai dus în parc, pe la „Terasa Tinerilor”, ca nu cumva s-o întâlnească, apoi a început să treacă iarăşi prin acel loc, chiar mai des decât înainte, tocmai fiindcă spera s-o revadă, deşi n-ar fi recunoscut asta pentru nimic în lume. Ca să se „imunizeze” a încercat şi altă metodă: îi făcea Aonei – pe care pe atunci nici nu ştia cum o cheamă – un portret moral foarte defavorabil: „E, desigur, o îngâmfată, o cochetă căreia îi place să-i vadă pe toţi bărbaţii târându-i-se la picioare. O femeiuşcă şi atâta tot, deşi neobişnuit de frumoasă, care ar fi o adevărată pacoste pentru un om de ştiinţă. A strigat atunci după mine numai din dorinţa de a mă vedea umilindu-mă aşteptând-o. Dar n-o să aibă niciodată această satisfacţie” – îşi zicea, încercând să se socotească ferm hotărât.

Adevărul era însă că dacă ar fi ştiut în ce staţie coborâse cu Aona, n-ar fi putut să se stăpânească şi ar fi aşteptat-o. Dar când fuseseră împreună în aerobuz şi după ce se despărţiseră, zburase fără să ştie încotro. Şi ca să ia la rând toate staţiile microcartierelor şi să aştepte în fiecare zi la orele nouăsprezece ar fi fost o adevărată nebunie. O vreme l-a tentat totuşi şi trecuse aproape un an de când o întâlnise pe Aona şi îi era cu neputinţă s-o uite. Îşi amintea chipul ei cu o claritate aproape

nefirească după atâta vreme. Şi-o amintea mai ales aşa cum arăta pe câmp, în lumina lunii. Câteodată se gândea că totul nu fusese decât o farsă a imaginaţiei. O farsă doar…

În vremea aceea se pregătea prima expediţie spre una dintre, „zonele mute şi oarbe” ale Cosmosului.

Cei peste patruzeci de membri – printre care şi Sav – se strânseseră într-o sală a „Căminului Cosmic”.

Îşi făcu apariţia şi eminentul profesor Ravat, conducătorul expediţiei. Vocea lui puternică şi deosebit de profundă trezi ecourile sălii:

— Daţi-mi voie să vă prezint pe cea mai tânără membră a expediţiei noastre, pe Aona, specialistă în astrocomunicaţii şi astroarheologie, cea mai bună studentă pe care am avut-o în ultimii ani.

Intrarea fetei stârni un murmur de admiraţie, provocat, desigur, mai mult de frumuseţea ei, decât – de calităţile ştiinţifice pe care Ravat le prezentase cu atâta entuziasm.

Apariţia Aonei avu asupra lui Sav un efect contradictoriu; peste o uriaşă bucurie se suprapuse imediat senzaţia – pe care o mai încercase în faţa ei – că îl pândeşte o mare primejdie. Şi senzaţia aceasta se întări, înăbuşindu-i parcă complet bucuria, când o auzi pe vecina sa de scaun, medicul expediţiei, spunând:

— Superbă fată! Un exemplar care ar reprezenta în mod strălucit umanitatea terestră în faţa oricărei alte umanităţi.

— Să nu uităm că noţiunea de „frumos” e foarte

aproximativă în cazul unor umanităţi despărţite de mulţi ani-lumină, replica Sav cu îndârjire.

Apoi vocea de stentor a profesorului Ravat concentra atenţiile spre o singură direcţie:

— Iată-ne adunaţi pe toţi cei care timp de câteva luni ne vom vedea zilnic, vom purta zilnic discuţii paşnice sau furtunoase în contradictoriu, pentru că sper din toată inima că vor exista şi asemenea discuţii. Celor veseli şi simpatici le cer să rămână veseli şi simpatici, celor mai „închişi” şi, eventual, mai puţin simpatici, nu le cer să-şi schimbe firea, ci doar să nu devină antipatici. Cred că e una dintre condiţiile…

Abia acum îl zări Aona pe Sav. Buzele ei bine conturate, pe care sângele le colora cu dărnicie, schiţară un zâmbet de plăcută surpriză. Dar Sav nu apucă să-i vadă zâmbetul, deoarece, îndată ce sesizase că privirea fetei se va opri asupra lui, îşi fixase ochii pe stiloul policolor pe care îl juca în palmă. Aşa rămase până la sfârşitul adunării, când auzi alături vocea pe care n-o putea uita de aproape un an:

— Îmi pare bine că ne-am întâlnit din nou.

Ţâşnind în picioare, de parcă ar fi fost gata să o ia la fugă, Sav îngână:

— Şi mie.

Aona îl privi lung. Zâmbetul i se topi.

— Nu se prea vede. Probabil că eşti încă supărat.

— De ce-aş fi?

— Pentru că atunci când ai susţinut că nu te preocupă deloc problema dragostei am spus că eşti un prefăcut. Acum cred însă…

— Nu prea mă interesează ce crezi în privinţa asta. Dacă doreşti să discutăm, putem găsi un subiect mai interesant.

*

Milioanele de oameni care urmăreau în faţa ecranelor de televiziune destăinuirea lui Sav se văzură nevoiţi să facă un efort ca să audă o frază rostită în şoaptă, ca un gând ajuns pe buze fără voie:

— Aona mi-a întors spatele… Era firesc… Timp de trei luni abia dacă am schimbat câteva cuvinte. Atitudinea mea faţă de ea, aproape făţiş duşmănoasă, nu putea să rămână neobservată. Nimeni nu m-a întrebat însă care era motivul comportării mele, nimeni nu mi-a făcut o aluzie măcar… Adică… într-un anumit fel…

*

— M-am gândit că ar fi probabil util să cercetăm din două direcţii, simultan, centura de perturbaţii audio-video a stelei J. 14. De aceea cineva trebuie să treacă de acest „brâu” şi să se instaleze pe unul dintre sateliţii ale căror orbite sunt în bună parte apropiate şi aproximativ paralele cu marginile centurii de perturbaţii.

Toate acestea i le spunea lui Sav profesorul Ravat, după aproape trei luni de la plecarea expediţiei de pe Terra.

De două săptămâni se aflau în imediata vecinătate a centurii de perturbaţii, pătrunseseră de câteva ori şi în interiorul ei, făcuseră minuţioase cercetări, dar ajunseseră la o singură concluzie: tainele pe care voiau să le dezlege erau

mult mai de nepătruns decât îşi închipuisem.

— Voi face propunerea ca tu să pleci spre J. 14.

— Vă mulţumesc… vă mulţumesc mult, îngână Sav, tulburat de neaşteptata bucurie.

— În cazul acesta n-au rost mulţumirile. Te-am ales numai din considerente ştiinţifice. Interesele expediţiei nu le pot judeca prin prisma simpatiilor sau antipatiilor. Şi, ca să fiu sincer, deşi lucrăm alături de şase ani, n-aş şti în care categorie să te trec: printre oamenii simpatici? Ar fi oare adevărat? Printre cei antipatici? N-ar fi oare exagerat?… Dar nu despre asta e vorbă acum… Aşadar, eşti de acord să pleci?

— Desigur!

— Perfect. Îţi este însă strict necesar un ajutor. Voi propune ca Aona să te însoţească.

— Nu!

Sav scăpă exclamaţia aproape ca pe un strigăt.

Profesorul nu păru deloc surprins. ÎI fixă însă cu o privire care îi crea lui Sav neplăcuta senzaţie că i se citesc chiar şi cele mai ascunse gânduri. Ravat rosti apoi rar:

— Aona mi-a fost studentă şi pot susţine fără şovăială că e un specialist de prim ordin în astrocomunicaţii. Afară de asta se pare că cei trei sateliţi ai lui J. 14 sunt rămăşiţele unei planete pe care nu e exclus să fi existat viaţă în forme evoluate. Aona este şi singurul astroarheolog al expediţiei. Iată motivele pentru care o propun. Dar dacă ai, într-adevăr, argumente serioase împotriva acestei propuneri, te rog insistent să ni le aduci la cunoştinţă în adunarea unde se va lua hotărârea definitivă.

În adunare, Sav nu se opuse însă în nici un fel ca Aona să-l însoţească, deşi ar fi făcut-o bucuros. Dar îi era imposibil să combată argumentele ştiinţifice pe baza cărora Ravat făcuse propunerea…

Înainte ca microracheta care trebuia să-i poarte pe unul dintre sateliţii lui J. 14 să-şi ia zborul, profesorul Ravat îi şopti lui Sav:

— Vreau să-ţi amintesc un lucru binecunoscut: de noi înşine este extrem de greu să fugim şi în majoritatea cazurilor e şi absurd.

Sav înţelese că profesorul îşi dăduse seama că în spatele indiferenţei sale, demonstrativ afişate, faţă de Aona se afla dragostea pe care voia s-o tăinuiască. Faptul că adevărul era cunoscut şi de altcineva îl îndârji şi hotărî – pentru a câta oară?! – să se poarte cu Aona cât mai distant posibil, reducând relaţiile lor numai la cele strict necesare misiunii ştiinţifice primite. Era o hotărâre pe care îi plăcea s-o socotească de nezdruncinat…

*

De peste patruzeci şi opt de ore zburau cu viteză redusă prin centura de perturbaţii audio video. În tot acest răstimp nu închiseseră o clipă ochii. Interesul cercetărilor pe care le efectuau silise oboseala să se retragă în cine ştie ce ascunziş al trupului, învinsă parcă, dar, de fapt, pândind momentul propice pentru atacul decisiv. Şi când acest atac se dezlănţui, Aona nu putu să-i reziste. Fără să-şi dea seama, se prăbuşi în somn ca într-o prăpastie. Fotoliul pe care stătuse până atunci se transformă automat în pat, trupul lunecându-i lin

într-o poziţie odihnitoare.

Sav o vedea pentru prima oară dormind. O privi îndelung, aşa cum nu îndrăznise să o privească niciodată până atunci, şi i se păru că o redescoperă pe Aona. Era aceeaşi şi totuşi alta decât cea pe care o zărise la „Terasa Tinerilor”, aceeaşi şi totuşi alta decât cea care respingea cu o glumă insistenţele admiratorilor de pe navă, aceeași şi totuşi alta decât cea care lucrase alături de el ore în şir cu o concentrare, cu o dârzenie care îi asprea chipul şi-i imprima pe buze un uşor rictus. Acum, dormind, faţa ei, complet destinsă, căpătase un aer deosebit de copilăresc. Dar privirea îi lunecă apoi pe sânii ce se conturau sub bluza bine întinsă, ca un strigat de tinerească provocare. Şi gura cărnoasă, întredeschisă doar atât cât să se zărească foarte puţin dinţii, o albă fulgerare, îl sili pe Sav să-şi dea mai bine decât oricând seama că Aona era femeia care l-ar fi putut determina să nu mai fie el, cel dinainte …

Avu şi de data aceasta sentimentul că ar trebui să fugă, să se ascundă, să se închidă undeva, măcar în el însuşi. Dar gura ce-l îmbia cu o chemare mută şi totuşi auzită de întreaga lui fiinţă îi aminti cuvintele lui Ravat: „De noi înşine e greu să fugim”. Şi acum i se părea că pe buzele fetei ar putea regăsi o parte din el însuşi, poate o parte din tinereţea pe care şi-o strunise aproape până la sufocare.

„De noi înşine e extrem de greu să fugim şi în majoritatea cazurilor e şi absurd”.

Păşi spre Aona pe vârfuri, ca un hoţ. Îşi apropie încet obrazul de obrazul ei, mânat de o uriaşă

dorinţă de a se regăsi întreg, aşa cum voise şi totuşi refuzase cu încăpăţânare să fie. Dar fata scăpă pe neaşteptate un scâncet prelung, ca un copil care visează urât, şi Sav încremeni la câţiva centimetri de gura ei, apoi se ridică brusc, se retrase. Gânduri contradictorii se repezeau unele în altele şi se spărgeau, se prefăceau în vârtejuri haotice. Se acuză de laşitate pentru ca nu îndrăznise s-o sărute, dar în clipa următoare îşi spuse că laşitate ar fi fost să-i fure un sărut prin somn. Se acuză că îşi pierduse stăpânirea de sine, ca să-şi răspundă imediat că, în acest caz, „stăpânirea de sine” era doar lipsă de sinceritate, mijlocul se a-şi înăbuşi adevăratele simţăminte.

În urma acestui zbucium i se aşternu în suflet liniştea, o linişte tulburătoare, liniştea resemnării, căreia ar fi vrut să i se împotrivească, şi totuşi nu i se mai împotrivi.

— „De noi înşine e foarte greu să fugim şi în multe cazuri e şi absurd”… Cunoşteam această frază înainte să mi-o fi spus Ravat, dar abia acum îi înţelegeam pe deplin adevărul, mărturisi Sav nenumăraţilor săi auditori. Aona şi-a dat, desigur, seama de brusca transformare a atitudinii mele faţă de ea. Nu mă mai închideam în tăcerile îndârjite de până atunci, nu mai eram capabil să-mi căptuşesc glasul cu sunetul metalic pe care îl foloseam înainte, când îi adresam cele câteva cuvinte strict necesare. Aona a avut însă tactul să nu se arate nici o clipă surprinsă şi a început să se poarte cu mine cât se poate de degajat, aşa cum te

porţi faţă de un vechi prieten. Cercetările pe care, în timpul zborului, le-am efectuat asupra „centurii de perturbaţii”, au fost sterile. N-am putut nici măcar presupune care era cauza sau cauzele ce determinau denaturarea totală a sunetelor şi transformarea imaginilor tele într-un amalgam de pete cenuşii. După cum ştiţi, chiar şi astăzi problema e rezolvată doar parţial…

*

Micul satelit – ţinta călătoriei – avea un aspect ciudat, cu totul deosebit faţă de atâtea alte planete şi asteroizi cunoscuţi de Sav şi Aona. O văluire nefirească a întregii sale suprafeţe crea celor doi pământeni senzaţia că au naufragiat în mijlocul unui ocean care și-a împietrit, cu perfidie, valurile ca apoi să le repeadă asupra lor într-o neaşteptată şi năprasnică lovitură. Dar surpriza omului de ştiinţă în faţa unor aspecte necunoscute ale naturii este, în majoritatea cazurilor, generatoare de ipoteze. Aona fu prima care, privind nesimţitele valuri de piatră ce se legau unele de altele în mod neregulat şi totuşi obsedant de uniform, se trezi şoptind:

— Suprafaţa acestui satelit a fost parcă supusă unei fantastice temperaturi care…

— Care a topit rocile, transformându-le într-o mare de lavă, continua Sav. Nu-i aşa?

— Da, într-o mare de lavă, ale cărei valuri, în urma unei bruște căderi a temperaturii, au încremenit pentru totdeauna. Temperatura aceea extraordinară a fost creată probabil de o explozie, poate de explozia care a sfărâmat planeta Six. Six

era…

— Mulţumesc, nu trebuie să-mi „şopteşti”, cunosc lecţia, o întrerupse Sav. Six era o planetă pe care voi, astroarheologii, bazându-vă pe cea mai perfecţionată metodă ştiinţifică pe care o aveţi la îndemână, fantezia, socotiţi că ar fi locuit fiinţe raţionale, cu o înalta civilizaţie.

— Mă bucur că faci eforturi să ai umor, chiar dacă rezultatele nu sunt cele scontate. Demulte ori intenţia contează! Dar ar trebui să ştii că pentru omul de ştiinţă şi fantezia e o hrană a minţii.

— În proporţia în care o folosiţi voi, astroarheologii, e mai curând somniferul raţiunii.

Aona râse, apoi se încruntă brusc şi întrebă:

— Sper ca glumeşti şi nu ai, cu adevărat, o asemenea impresie despre astroarheologi.

— Chiar dacă aş avea-o, n-ar trebui să te superi. În primul rând, doar eşti specialistă în astrocomunicaţii.

— Află că mă consider înainte de toate astroarheolog.

— Tii! Şi eu începusem să te socotesc om de ştiinţă!

— Aşa?! îţi voi dovedi că şi în calitate de astroarheolog pot să te bombardez cu argumente ştiinţifice până o să ceri pace cu umilinţă. În primul rând: Six era la o depărtare de astrul care-i furniza lumină şi căldură…

— Mă predau! Sunt un om paşnic şi mă predau înaintea ostilităţilor, mai ales că, în general, cunosc teribilele arme ştiinţifice pe care le poţi arunca în luptă!… Deci presupui că o explozie de

proporţii fantastice a sfărâmat planeta?

— Da… Poate că fiinţele raţionale de pe Six n-au mai fost capabile să stăpânească forţe pe care ele însele le inventaseră.

— Un război atomic de largi proporţii? Să ştii că în calitate de autor științifico-fantastic n-ai primi premiu pentru originalitate. Această temă a fost arhifolosită de multă vreme.

— Numeroase ipoteze „fantastice” şi-au confirmat valabilitatea când au fost judecate în raport cu realităţile obiective nou descoperite.

— Mă rog… Atunci poate că eşti capabilă să lansezi o ipoteză, fie chiar fantastică, în legătură cu „centura de perturbaţii”…

— Deocamdată nu… în acest domeniu prefer să pornesc pe o cale mai bătătorită şi deci mai apreciata de tine: pe calea cercetării, a experimentului.

— În sfârşit, se redeşteaptă omul de ştiinţă! Era şi timpul.

*

— Discuţiile noastre deveneau adesea îndârjite, îşi continuă Sav povestirea, se năşteau din argumente contradictorii. Foloseam uneori chiar şi argumente în care nu credeam, numai din dorinţa de a o vedea pe Aona înflăcărându-se – ochii ei căpătau atunci o strălucire cum nu mi-a mai fost dat să văd – numai din dorinţa de a o auzi combătându-mă cu o competenţă ce mă încânta. Mă lăsam tot mai des purtat de fantezia ei, care mă lansa într-o lume extraordinară, în lumea de pe planeta Six. Omul de ştiinţă, trecut acum în umbra

îndrăgostitului, se revolta când fantezia mi se părea prea rupta de o realitate cât de cât posibilă. Era însă o biată „revoltă în genunchi”. Dar iată că într-o zi scepticul om de ştiinţă din mine a trebuit să-şi plece fruntea…

*

Tocmai terminaseră interceptarea unei emisiuni transmisă de pe nava-bază. Şi de data aceasta recepţia fusese cu totul nesatisfăcătoare, ceea ce îl determină pe Sav să exclame:

— Când mă gândesc că profesorul Ravat şi-a pus atâtea speranţe în această transmisie! Nădăjduia ca supratranslaserul său va putea „sparge”, cât de cât, centura de perturbații. Şi, cum nouă ne lipsesc mijloacele să-i comunicăm imediat rezultatul, o să mai treacă şase zile până să afle adevărul. Speranţe prelungite, deziluzii înzecite… Tii! M-am năucit de tot dacă am ajuns să vorbesc în versuri! Dar cum să nu fii năucit când ai de rezolvat…

— Atenţiune!… Atenţiune!… Transmite Durdulea… Transmite Durdulea… Veniţi în zona S. K…Veniţi în zona S. K. … Am găsit ceva interesant…Am găsit ceva interesant.

„Durdulea” era robotul explorator. La plecarea de pe nava-bază se numea R.G. tip 12. Dar Aona îl rebotezase. Era un robot sferoid, care se deplasa cu uşurinţă pe orice relief datorită unui sistem de circulaţie antigravitic de curând descoperit. Constructorul nu găsise necesar să-i dea o înfăţişare cât de cât omenească. În schimb, creierul său electronic, autoperfectibil, era

prevăzut cu un sistem de vorbire.

În timp ce zburau prin centura de perturbaţii, Aona găsise totuşi că R.C. tip 12 seamănă cu un băieţandru durduliu şi încercase să-şi argumenteze impresia:

— Antenele pot fi socotite… urechi, celula foto, ochi…

— Un singur ochi?! o întrerupsese Sav. Atunci socoteşte-l mai curând un pui de ciclop.

— Şi, cu puţină fantezie, microradarul ar putea fi…nas, continuase Aona imperturbabilă.

— De ce nu rât?! De ce nu trompă?! Cred că-ţi trebuie extrem de multă fantezie ca să găseşti acestei sfere un pic de înfăţişare omenească.

— Am impresia că nu prea cunoşti pictura secolului XX, replicase ironică Aona. Altfel ţi-ai aminti cum îşi reprezentau unii artişti semenii. Fantezia lor o depăşea cu mult pe a mea… Întorcându-se apoi spre robot, întrebase rar: Cum te numeşti?

— R.C. tip 12.

— Nu! De astăzi te vei numi… Durdulea, spusese ea cu cel mai dulce glas.

— Durdulea… Durdulea… Nu e nume de om?

— Un fel de nume… Mai curând o poreclă… o alintare…

— Ce înseamnă „poreclă”? Ce înseamnă „alintare”? Trebuie să ştiu, trebuie să mă autoperfecționez.

— O să-ţi explic mai târziu. Deocamdată e important să reţii că de astăzi te vei numi „Durdulea”.

— E un nume de om… Eu mă numesc R.C. tip

12…Eu sunt robot…

— Ba, în primul rând, eşti un încăpăţânat, începuse să se enerveze Aona, mai ales că Sav râdea pe înfundate. Ascultă… încăpăţânatule! Mi-ar plăcea sa te socotesc prietenul meu. Dar măcar numele să-ţi fie omenesc. Tu n-ai vrea să te socotesc om?

— Eu sunt robot. Eu trebuie să ştiu mai multe decât un om, pentru că am creier electronic cu autoperfecţionare.

— Încrezutule! Urâtule! Urâtule! îl apostrofase Aona.

— Un robot nu trebuie să fie frumos. Un robot trebuie să fie practic, replicase R.C. tip 12 cu vocea lui fără inflexiuni.

— Aşa?! Eu îţi fac cinstea să-ţi propun prietenia şi tu eşti obraznic?! Ei bine... Atunci îţi poruncesc ca de acum înainte să răspunzi la numele Durdulea! Îţi poruncesc, ai înţeles?!

— Am înţeles, repetă robotul, de data asta cât se poate de supus.

— Poftim! Cât i-am vorbit frumos s-a încăpăţânat, şi acum ...

— Foarte explicabil; replicase Sav, abia stăpânindu-şi râsul. E programat ca atunci când i se spune „îţi poruncesc” să se supună fără comentarii.

— Ştiu ... Ca să vezi: când oamenii au încetat să mai folosească, vorbind între ei, cuvântul „poruncesc”, l-au impus roboţilor! Da, e necesar uneori ca roboţii, chiar cei cu creiere ultraperfecţionate, să execute comenzile oamenilor fără să le mai cântărească, totuşi aş

prefera să nu mi se mai ivească ocazia să-i spun lui Durdulea „îţi poruncesc”. E un cuvânt care îmi amărăşte gura…

— Veniți în zona S.K...Veniţi în zona S.K..., își repeta acum robotul chemările. Am găsit ceva interesant... Aduceţi un perforator…

Sav şi Aona sosiră curând în zona indicată, pe care nu apucaseră încă să o cerceteze. Aici, valurile de rocă topită care acopereau suprafaţa satelitului erau mult mai mici, ba, pe unele porţiuni, terenul era aproape complet neted. S-ar fi putut presupune, ţinând seama de ipoteza Aonei, că, în această parte a planetei Six, efectele exploziei fuseseră mai reduse.

— Ce ţi s-a părut atât de interesant, Durdulea? Pentru ce ne-ai chemat?

— Aici, sub mine, se află săpată o galerie.

— O galerie naturală, un fel de peşteră, poate, spuse Sav.

— Nu cred. Pereţii ei sunt prea netezi, e prea perfect cilindrică.

— Eşti sigur?! exclamă Aona cu glasul gâtuit de emoţie.

— Sunt un robot explorator ultraperfecţionat. Nu pot să mă înşel. În locul acesta galeria se află la o adâncime de un metru şi şaizeci de centimetri. În alte locuri, stratul de roci de deasupra ei variază, dar nu mult.

— Şi n-ai găsit nici o intrare?

— Am cercetat. Nu există nici o intrare. Folosiţi perforatorul.

Pregătind perforatorul, Sav încercă o glumă, ca să-şi stăpânească emoţia care începuse să-l

domine:

— Dacă se dovedeşte că te-ai înşelat, îndrept perforatorul spre tine şi într-o clipă nu mai rămâne nimic dintr-un robot încrezut. Bagă de seamă, Durdulea!

— Eu nu mă sperii. Roboţii nu cunosc frica de moarte. Oamenii se tem mereu pentru viaţa lor.

Sav nu-i mai acordă atenţie. Perforatorul făcu repede o gaură cu raza de optzeci de centimetri, dar adâncă numai de un metru şi şaizeci, deşi, ţinând seama de indicaţiile robotului, Sav reglase aparatul pentru o adâncime de doi metri şi jumătate. Pe fundul gropii se vedea o porţiune dintr-o placă argintie, curbată. Părea o bucată dintr-o uriaşă conductă.

— Așa ceva nu poate fi făcut decât de nişte fiinţe raționale, exclamă Aona, cu ochii lucind ca de friguri.

— Să nu folosim afirmaţiile categorice. Poate că e numai filonul unei roci necunoscute de noi. În univers, natura prezintă forme infinit de variate.

— Acolo se află galeria, interveni robotul.

— Mă rog... Să zicem că e aşa... Ce facem? Perforăm în continuare?

— Altă soluţie nu văd, şopti Aona cuprinsă de o nerăbdare chinuitoare.

Sav îndreptă iarăşi perforatorul spre fundul gropii. MăMări treptat, până la maxim, forţa de perforare. Suprafaţa argintie deveni orbitor de strălucitoare, dar nu cedă câtuşi de puţin.

— Extraordinar! exclamă Aona. Nici cel mai grozav aliaj fabricat pe Terra n-ar fi rezistat în aşa măsură! E suficient ca să ne dăm seama la ce nivel

tehnic ajunseseră fiinţele raţionale de pe Six!... Acum sper că nu te mai îndoieşti de existenţa acelor fiinţe.

— Aş prefera să-ţi răspund după ce vom pătrunde în galeria de care vorbeşte robotul. Dar cum să pătrundem?

— Trebuie să existe totuşi pe undeva vreo intrare, pe care or fi acoperit-o, după explozie, valurile rocilor topite.

— Să zicem... pentru că altă ipoteză n-avem la îndemână... E necesar deci să „dezvelim” această presupusă conductă pe toată lungimea ei. Poate că vom da de o intrare. Durdulea, indică-mi direcţia în care înaintează „galeria”.

Robotul începu să se deplaseze încet de tot, în linie dreaptă, iar Sav îl urmă, acţionând perforatorul. Nu după mult timp săpase un şanţ lung de opt sute şaizeci de metri. Descoperise amândouă capetele „galeriei”, fără să dea însă de vreo intrare.

Pământenii priveau neputincioşi, de pe buza şanţului, uriaşul şarpe strălucitor pe care fi dezgropaseră în parte. La un moment dat, Aona exclamă:

— Cât aş dori să pot pătrunde în tunelul ăsta de argint! Nici nu termină bine cuvintele, şi în „tub”, chiar în dreptul lor, începu să se caşte o gură perfect rotundă. Nu se deschidea o uşă sau o trapă, ci materia argintie se contracta parcă, retrăgându-se în ea însăşi şi creând astfel golul. Acum, în lumina care pătrundea de afară, se zărea o porţiune din pereţii curbaţi ai „tunelului” şi din „podeaua” plată. O bună bucată de vreme,

pământenii ramaseră înmărmuriţi. Apoi strigătul Aonei ţâşni parcă din întreaga ei fiinţă:

— Cobor!

Apucând-o cu putere de braţ, Sav spuse cu fermitate:

— Întâi trebuie să intre robotul. E o precauţie elementară. Hai, Durdulea! Cercetează galeria şi vezi dacă pe oameni i-ar putea pândi vreun pericol.

Robotul coborî. Imediat materia argintie se uni, fără să mai lase din deschizătură nici cea mai mică urmă.

— Te pomeneşti că n-o să-l mai vedem niciodată pe Durdulea! Ce crezi?

În loc să răspundă, Aona privi fix o porţiune din tubul argintiu şi în locul acela se deschise o nouă intrare, de aceeaşi formă şi dimensiuni cu prima.

— Minunat! Extraordinar! ţâşni exclamaţia fetei. M-am gândit numai că vreau să pătrund şi… N-am rostit măcar un cuvânt!

Mai încercă de câteva ori valabilitatea „metodei” şi se dovedi că, într-adevăr, „cheia” gândului şi a dorinţei intense putea deschide în materia argintie şi alte „guri”, dar numai spre extremităţile „tunelului”. De îndată ce se deschidea o intrare, cea dinainte se închidea simultan. Într-un târziu, Sav rosti îngrijorat:

— De ce-o fi întârziind Durdulea? Până acum putea să cerceteze tunelul de câteva ori. Să i se fi întâmplat ceva?!

Încercă să ia legătura cu robotul prin radio, dar nu primi nici un răspuns. Existau doar două ipoteze: ori lui Durdulea i se întâmplase ceva

foarte grav, ori pereţii argintii ai „tunelului” erau impenetrabili pentru undele sonore.

Încordarea pământenilor creştea clipă de clipă… Deodată Aona exclamă:

— Dacă Durdulea aşteaptă în locul pe unde a intrat?! Acolo nu mai există nici o deschizătură. Şi cred că materia asta argintie nu se supune decât dorinţei, gândurilor unor fiinţe cugetătoare.

Presupunerea se dovedi adevărată, şi robotul, ţâşnind din „tunel”, începu imediat să raporteze:

— În galerie nu-i pândeşte pe oameni nici un pericol. Galeria e împărţită în o sută douăzeci de încăperi. În ele…

— Mulţumesc, ne-ai comunicat ce era important. Restul o să vedem singuri, pentru că acum o să coborâm şi noi. Nu-i aşa, Sav?

Întrebarea suna mai curând a ordin.

— Să coborâm, consimţi Sav, cuprins şi el de nerăbdarea de a cerceta misteriosul „tunel”. Durdulea, intri tu primul şi mergi înaintea noastră!

Coborâră toţi trei. Intrarea prin care trecuseră se închise imediat şi câteva clipe rămaseră într-o beznă deplină. Apoi pereţii galeriei începură să radieze o lumină verzuie, suficient de puternică pentru a se distinge orice lucru, orice detaliu cât de mic. Puteau înainta cu uşurinţă, galeria având peste doi metri înălţime. O bucată de vreme, nimic deosebit nu le atrase atenţia, apoi se treziră în faţa unui perete sau, mai corect spus, în faţa unei draperii făcute din acelaşi material argintiu. Aona şi Sav se opriră. Robotul continuă însă să înainteze şi trecu prin draperie – care se închise

imediat în urma lui – ca printr-o pânză de apă. Pământenii îl urmară şi, despicând perdeaua argintie, avură pentru câteva secunde senzaţia că mâini nevăzute le mângâie trupurile.

Se treziră într-o încăpere mare, delimitată de două „draperii” identice. O porţiune a unuia dintre pereţii curbaţi lumina mai puternic. Acolo se afla un desen – de fapt un fel de mozaic – pe care pământenii îl priviră îndelung, fără să-i poată descifra sensul.

Într-un târziu, Aona şopti, de parcă s-ar fi temut să nu spargă cupola tăcerii sub care erau prinşi:

— Ştii cu ce seamănă? Cu sculptura de pe Poarta Sărutului a marelui Brâncuşi. Da, da, seamană ... Să fie tot un simbol al dragostei ?

— S-ar putea… Cine ştie…

Atenţia le fu atrasă apoi de o mică sferă cenuşie, aşezată pe un postament scund, care părea cioplit dintr-o uriaşă piatră de smaragd. Aona luă sfera mai înainte ca Sav s-o poată opri. Nu se întâmplă nimic deosebit.

— Ce-o fi asta?! îngână ea.

— Hm… Conform celor învăţate încă din copilărie, s-ar zice că e o sferă. Dar cine ştie ce-o fi reprezentat în concepţia fenomenalilor tăi sixtieni…

— Va să zică, acum recunoşti că au existat?

Sav ridică din umeri şi nu răspunse.

— Trebuie să aibă un secret, altfel de ce i-ar fi făcut onoarea s-o aşeze pe un postament atât de frumos?!

— Poate că este doar un simbol, presupuse el.

— Poate…

După o tăcere prelungită, o tăcere atât de profundă, încât putea fi ascultata ca o muzică, Sav întrebă:

— Spune drept: nu ţi-e puţin frică?

— De ce n-aş recunoaşte? Îmi este.

Abia fuseseră rostite aceste cuvinte, şi sfera se lumină brusc. Părea că lumina ţâşneşte din centrul ei, dând materialului verzui o transparenţă de cristal, un cristal de culoare rubinie. Speriată, Aona scăpă sfera, care lovindu-se de „podea”, făcu un salt, apoi altul şi altul şi se reaşeză pe postament. Acolo îşi recăpătă opacitatea.

— Iată o nouă „minune” a sixtienilor, îngână Sav.

— Ce-o fi determinat luminarea sferei?! Cu ce scop se luminează?! Să fie un avertisment?! Care…

— Ajunge, Aona! Vrei ca semnele de întrebare să ne copleşească?! Mai bine să ne gândim cum am putea tăia o cărăruie prin hăţişul lor… Să ne gândim… ce-a determinat luminarea sferei… Să reconstituim momentul… După ce-am privit-o amândoi cu mare atenţie, în tăcere, te-am întrebat: „Nu ţi-e puţin frică?”…Și tu ai răspuns…

— „De ce n-aş recunoaşte? Îmi este!”

— Da, da… „De ce n-aş recunoaşte… De ce n-aş recunoaşte…„ Hm… „re-cu-noaş-te”… Cuvântul acesta… Oare… Aona, ia, te rog, din nou sfera!

Fata îl ascultă, deşi înainte să apuce ciudatul obiect avu o clipă de şovăială.

— Eşti uimită de ceea ce vezi aici? veni brusc întrebarea lui Sav.

— Desigur! răspunse ea spontan.

În aceeaşi clipă, sfera se lumină. Cu toate că mâna începuse să-i tremure, Aona n-o mai scăpă. După scurt timp, sfera redeveni opacă.

— Ce părere ai?! exclamă Sav, vădit satisfăcut.

— Parcă înţeleg şi eu despre ce e vorba… Sfera este probabil un… detector de adevăr…

— Mde… Cred că noţiunea „adevăr” e prea vastă, prea abstractă ca s-o putem folosi în acest caz. Mai degrabă aş numi sfera: „detector al autenticităţii sentimentelor”… Construcţia acestui „detector”, sau „verificator”, este însă extraordinar de simplă!… Dar… să mai experimentăm! Să mai experimentăm! se înflăcăra Sav. Uite, o să-ţi pun aceeaşi întrebare şi tu să răspunzi… printr-o minciună.

— Bine.

— Aona, eşti uimită de ceea ce vezi aici?

— Nu, deloc.

Aspectul sferei nu se schimbă.

— Cred că, cel puţin în parte, misterul ni s-a dezvăluit!

— Totuşi ar trebui să mai experimentăm, ca să ne convingem pe deplin, propuse Aona, aruncându-i o scurtă privire în care scânteia o luminiţă deosebită, pe care el însă n-o sesiză. Acum ia tu sfera şi-ţi voi pune o întrebare.

— Ce întrebare?

— Să zicem… Vrei ca expediţia noastră să reuşească?

— Perfect! Sav luă sfera, întinse braţul într-un gest teatral și spuse patetic: Verifică-mi curăţenia inimii, o, Zeiță a Adevărului!

— Sav… mă urăşti? veni neaşteptata întrebare a

fetei.

— Ce vorbă-i asta? Cum să te urăsc? Ştii bine că nu…

Sfera căpătă imediat transparenţă de cristal.

Pe Sav îl săgeta un gând: Şi dacă acum întreabă: „Mă iubeşti?”

Cu o mişcare grăbită aşeză sfera pe postament şi încercă un protest nehoţărât:

— Altceva… era vorba… să mă întrebi…

Aona îl învălui într-o privire pe care el nu i-o cunoscuse până atunci, o privire ce-l făcu să-şi simtă parcă bătăile inimii undeva în gâtlej. Apoi fata, luând sfera, îl îndemnă în şoaptă:

— Pune-mi şi tu o întrebare.

— Ce întrebare?

— Să zicem… cea de care te-ai temut adineauri, când ai aşezat sfera la locul ei, întrebarea pe care ai bănuit că ţi-aş putea-o pune eu…

Urmă o tăcere încordată, pe care Sav o frânse cu o voce nefiresc de răguşită, nepotrivit de puternică:

— Aona, mă…

Nu-şi termină însă fraza. Luă sfera din mâna fetei, o aşeză pe postament, apoi, aproape întors cu spatele spre Aona, întrebă dintr-o răsuflare:

— Mă iubeşti?

— Da, Sav! Da!… Demult, poate încă din serile când nădăjduiam că o să te văd așteptându-mă în staţia aerobuzului din faţa cătunului nostru solar. Şi poate că m-am îndrăgostit de tine tocmai pentru că n-ai venit… Nu ştiu… Ceea ce ştiu e că acum pot spune fără şovăială în faţa tuturor detectoarelor de sinceritate din Univers: te iubesc,

Sav.

— Te iubesc, Aona.

Mâinile li se căutară, se uniră într-o strângere de mult aşteptată, şi feţele lor, acoperite cu căşti de protecţie, se apropiară: buzele tânjeau după sărutul ce li se refuza...

— Sav... Poate că în încăperile acestea se logodeau sixtienii. Gândeşte-te: nu e posibil să pătrunzi în galerie decât dacă o doreşti cu toată tăria: desenul de pe perete, sfera…

— De ce n-am admite şi această ipoteză, mai ales că amândurora ne place să presupunem că a fost aşa... Să ştii însă că nu prea pot admira metoda sixtienilor de a verifica sentimentele logodnicului cu „detectorul”.

— Poate că fiecare voia să-ţi verifice în primul rând propriile sale sentimente. Nu e exclus ca, de bună credinţă fiind, să te înşeli totuşi şi să confunzi o pasiune trecătoare cu adevărata dragoste. Eu cred că sixtienii erau atât de cinstiţi, încât voiau să afle tot adevărul despre ei înşişi, chiar când era vorba de sentimentele lor cele mai intime.

— Încep să devin gelos, deşi, după unii „puritani”, acest sentiment ar înjosi dragostea. Dar prea-i admiri pe sixtieni! Sper să nu mai fie nici un bărbat de-al lor în viaţă, altfel te-aş pune să-mi repeţi „te iubesc” de o mie de ori, cu „sfera adevărului” în mână.

Râsetele celor doi pământeni, îmbrăţişându-se, se rostogoliră de-a lungul tunelului argintiu, tulburând liniştea statornicită de cine ştie cât amar de vreme…

Trecuseră două zile de când pătrunseseră în tunelul argintiu. Îşi împărţeau timpul între studiile pe care le efectuau asupra „centurii de perturbaţii” şi explorarea amănunţită a satelitului. Nu mai avură însă norocul să descopere nici o urmă a civilizaţiei sixtiene. Se întorceau adesea în galeria argintie, care le devenise atât de familiară, încât proiectaseră să creeze în interiorul ei aer şi s-o transforme în „palatul” lor. Dar n-au mai apucat să-şi ducă la îndeplinire planul…

În timp ce o sonerie îşi făcea auzit țârâitul pătrunzător, pe ecranul de alarmă al navei apărură, cu litere de lumină, cuvintele unui mesaj:

— Sunt R1… Transmit… Spre zona în care patrulez se îndreaptă o cometă… Nu-i pot preciza orbita… Nu are o orbită stabilă… Nu sunt programat să calculez orbite variabile… Terminat…

Mesajul era transmis de una dintre cele trei rachete-cercetaş care „patrulau” în zone diferite din jurul satelitului.

Cuvintele mesajului mai persistau pe ecran, când fata exclamă:

— Ce înseamnă: „Nu are o orbită stabilă”?! Există doar legi peste care… Şi o simplă cometă…

— Poate că nu e doar „o simplă cometă”.

Ochii fetei se învăpăiară brusc:

— Vrei să spui că ar putea fi o navă cosmică?!

— O navă cu care sixtienii, evadaţi, cine ştie unde, se întorc. Te pomeneşti că au aflat că le-am pângărit tunelul sacru! Şi acum vin să se răzbune.

O, da! O răzbunare groaznică, mai înspăimântătoare decât cele din filmele de acum câteva sute de ani!

— Lasă glumele, Sav! Am impresia că nu e timp de ele.

— Totuşi, gluma e singura metodă de a-ţi mai potoli prea înflăcărata fantezie. Adică, în cazul acesta, mai există una: ies în întâmpinarea ciudăţeniei, să ghicesc cu ce gânduri se îndreaptă încoace. Tu rămâi aici. În cel mult şapte ore mă întorc şi, cine ştie, poate-ţi aduc în dar un sixtian.

— Vai de el! Ar fi într-un permanent pericol. Un retrograd cum eşti tu, care a recunoscut că poate nutri sentimente condamnabile ca gelozia, cine ştie ce i-ar putea face…

*

— M-am îndreptat cu toată viteza navei noastre în întâmpinarea cometei, îşi continuă Sav povestirea. Când a intrat în raza de vizibilitate a aparatelor optice mi s-a părut o cometă ca oricare alta, doar că avea o coadă a cărei lungime varia în clipele când astrul făcea salturile sale neaşteptate, pentru că, aşa cum ne prevenise racheta-cercetaş, îşi schimba orbita prin devieri în dreapta sau în stânga direcţiei principale de zbor, de parcă ar fi primit de fiecare dată o năprasnică lovitură. Timpul dintre salturi varia, ca şi mărimea devierilor laterale. Prima microrachetă-sondă pe care am lansat-o spre cometă mi-a comunicat un lucru cutremurător: „Pericol! Antimaterie!” Am mai lansat două rachete de cercetare, în speranţa că vor infirma această comunicare, dar, spre

marea mea decepţie, mi-au transmis acelaşi mesaj laconic: „Pericol! Antimaterie!” Aveam de ce să fiu îngrozit: după câte ştiam, era pentru prima oară când un pământean întâlnea un corp ceresc format din antisubstanţă şi puteam realiza foarte bine pericolul pe care îl reprezenta. Atunci am făcut o ipoteză care ulterior s-a confirmat: salturile laterale ale cometei se datorau exploziilor din interiorul nucleului ei, care provocau şocuri fantastice. Am comunicat imediat Aonei cele aflate. Voiam să luăm împreună o hotărâre…

*

— Sav! Sav!

— Ascult.

— Calculatorul meu a determinat orbita principală a cometei. Se pare că cel puţin trei sau patru staţii fixe de cercetare din cealaltă parte a brâului de perturbaţii pot intra în „coada” ei.

Sav cunoştea situaţia. Calculatorul său îi comunicase acelaşi lucru. Da, tovarăşii de expediţie din câteva „staţii fixe” erau în mare pericol şi, datorită neprevăzutelor „salturi” ale cometei, dacă n-ar fi luat din timp măsuri, chiar şi nava-bază ar fi putut să cadă în cursa „haimanalei”. Da, Sav ştia toate acestea, dar îl domina gândul că primul om care se afla în primejdie era Aona.

— Vin să te iau, şi pe urmă zburăm spre nava-bază, să-i prevenim.

— Nu, Sav! Calculatorul îmi spune că timpul pe care l-ai pierde venind aici, coborând şi apoi luându-ne iar zborul, ar putea fi fatal. Nava-bază

n-ar mai avea când să-i culeagă pe cei din „staţii”. Îndreaptă-ţi imediat racheta spre „bază”!

— Şi tu?! Doar tu eşti prima în pericol!

— Cine ştie… Poate că nu… Poate că printr-unul dintre salturile ei neprevăzute…

— Poate! Poate!! Poate!!! Poate o să facă asemenea salturi şi în apropierea „staţiilor fixe” şi cei de acolo n-or să păţească nimic! Poate… Eu vin să te iau!

— Nu, Sav! Nu! Schimbă-ţi imediat direcţia!

*

— Nu i-am dat însă ascultare. Zburam cu toată viteza spre ea, încăpăţânându-mă, silindu-mă să mă conving că pericolul în care se afla Aona era infinit mai mare decât cel ce-i pândea pe atâţia alţi tovarăşi de expediţie. Toate argumentele ce mi se împotriveau căutam să le combat, repetându-mi că s-ar putea ca primejdioasa cometă să facă un salt mai mare şi să „devieze” mai mult de pe orbita ei principală. În felul acesta, cei din „staţii” ar fi fost în afara oricărui pericol. La un moment dat, Aona mi-a spus cu voce nefiresc de răguşită: „Gândeşte-te la un singur lucru: dacă mă salvezi şi alţii or să piară, o să mai putem privi vreodată oamenii în ochi, şi chiar noi doi ne vom mai putea privi?!” Cuvintele acestea, care mi s-au zbătut apoi ani de zile în creier, s-au lovit atunci de platoşa aceluiaşi gând în care mă obligam să cred: „Ei sunt mult mai puţin periclitaţi decât tine. Mult mai puţin! Şi poate că vor afla singuri, din timp, primejdia. Da, e foarte probabil… Şi vor lua măsuri”…

Sav, apropiindu-se mai mult cu nava de

marginea „brâului” de perturbaţii, pierdu brusc legătura radio cu Aona. Imaginea tele continua să rămână însă clară. Fata se afla în apropierea tunelului argintiu, în „staţia mobilă” unde erau instalate aparatele de transmisie-recepţie. Îşi dăduse şi ea scama de întreruperea legăturii audio, nu pentru că n-ar mai fi auzit vocea lui Sav – el tăcea cu încăpăţânare de multă vrane – dar unul dintre indicatoarele aparatului de transmisie încremenise la zero. Nu ştia dacă aparatul ei sau cel al lui Sav se defectase şi nici n-o interesa. Tot n-ar fi avut timp să încerce o reparaţie. Înlocui o vreme vorbele prin gesturi, să-l convingă pe Sav, iarăşi şi iarăşi, să zboare spre nava-bază. Apoi mâinile îi căzură moi pe lângă trup, într-o mişcare ce exprima totală neputință.

*

— Deodată i-am văzut însă ochii fixându-se pe aparatul de transmisie video. De pe ecran, ochii ei puţin stranii şi neasemuit de frumoşi mă priveau într-un fel care m-a cutremurat. Era în ei un amestec de hotărâre nestrămutată, sălbatică aproape, de întristare şi poate – aşa mi s-a părut atunci – de dispreţ. Apoi totul s-a petrecut atât de repede, încât scena aceea mi-a rămas în amintire ca un montaj de imagini esenţiale, sintetice: mâinile Aonei apucând perforatorul… Gura de şoc a perforatorului îndreptată spre cea care mă ajutase să mă regăsesc pe mine însumi… Degetul care a apăsat declanşatorul pentru lansarea unui şoc liber apoi… nimic… Ba da, o gaură căscată în peretele staţiei, prin care pătrundea întunericul de

afară, o spărtură pe direcţia liniei de şoc, pe direcția pe care fusese, cu câteva clipe înainte, Aona… Pe care fusese…

*

Spărtura aceea l-a obligat pe Sav să realizeze pe deplin adevărul: Aona dispăruse pentru totdeauna, topită în şocul perforatorului. Deodată i se păru însă că din întunericul ce căptuşea spărtura peretelui îl fixează ochii fetei, cu acea ultimă privire, în care citi acum şi un ordin căruia nu i se mai putea împotrivi.

Schimbându-şi direcţia, nava pătrunse în centura de perturbaţii. Zbura cu maximă viteză spre „Bază”.

*

— Oamenii din „staţiile fixe” au fost „culeşi” la timp. Într-adevăr, aşa cum susţinuse Aona, întârzierea mea ar fi provocat pieirea multor tovarăşi de expediţie. Trei „staţii fixe” – platforme antigravitaţionale – s-au dezagregat, atinse de coada cometei. Dar, cutremurătoarea surpriză m-a aşteptat când, întorcându-mă, am văzut că printr-unul din capricioasele ei salturi, cometa nu atinsese câtuşi de puţin satelitul pe care poposisem. Aşadar, Aona ar fi scăpat dacă eu… Atunci am avut senzaţia că totul se năruie în mine, că din suflet îmi rămăsese doar un morman de sfărâmături sub care se sufocau, definitiv îngropate, toate dorinţele, toate aspiraţiile mele. S-a ajuns la concluzia că Aona fusese victima unui accident şi eu am lăsat să se creadă că acesta era adevărul. Nu, nu din teama de pedeapsă, ci tocmai

pentru că socoteam că nu există nici o lege care să prevadă pedepsirea faptei mele şi unii, mai sentimentali, mi-ar fi găsit chiar circumstanţe atenuante. Eram convins că numai propria mea conştiinţă putea fi judecătorul necruţător după care tânjeam şi în acelaşi timp executantul neşovăitor al sentinţei. La un moment dat, mi-a trecut prin gând să dispar aşa cum dispăruse Aona, dezagregat în şocul liber al unui perforator. Am alungat însă tentaţia, socotind că gestul meu ar fi profanat puritatea gestului Aonei.

În această, stare sufletească m-am înscris ca voluntar al primei cosmostaţii de salvare. Nu m-a îndemnat nici o pornire eroică, nici dorinţa de a fi de folos celor în primejdiei ci laşitatea. Da. Numai laşitatea mă făcea să-mi doresc moartea. Prin moarte aş fi putut scăpa de povara remuşcărilor. Şi pentru că sinuciderea directă mi se părea un act prea ridicol – păstram încă sentimentul ridicolului – am căutat o formă mai ocolită de a-mi satisface laşitatea. Ştiam cât de riscantă era noua meserie de salvator-cosmic, şi eu tânjeam după riscul cel mare. De la prima acţiune de salvare am avut prilejul jocului cu moartea şi am fost gata să trişez chiar, ca să pierd, dar, împotriva dorinţei mele arzătoare, a singurei dorinţe care îmi mai rămăsese, am luptat împotriva morţii, deoarece nu puteam suporta gândul – ce mi se părea că m-ar fi urmărit şi dincolo de moarte – că deveneam răspunzător şi de pieirea celor pe care trebuia să-i salvez. Jocul acesta s-a repetat, m-am obişnuit cu el, m-am convins chiar că dacă voiam să-mi plătesc, într-adevăr, vina trebuia să trăiesc şi să

port povara remuşcării. Da, am salvat oameni, dar pe omul pe care l-am iubit cel mai mult, eu l-am omorât… Ce cinste merită un ucigaş?!…

Judecaţi voi, oameni, pentru că abia acum îmi dau seama: şi voi trebuie să fiţi judecătorii mei, la fel de aspri ca propria mea conştiinţă.

*

În noaptea aceea, întins în fotoliul din camera Sanatoriului Cosmic Carpatin, Sav o visă pe Aona. De ani de zile îi vedea prin somn, aproape în fiecare noapte, numai ochii, aruncându-i mereu ultima lor privire cu care îl aţintiseră de pe ecranul de televiziune din navă. Privirea aceea fusese coşmarul lui în mii de nopţi. Acum, pentru prima oară, visa însă că se află cu Aona în tunelul argintiu al sixtienilor şi ea, ţinând sfera în palmele făcute căuş îi şoptea: „Te iubesc, Sav…” Şi sfera, căpătând transparenţa pură a cristalului, strălucea… strălucea…

GLASUL DIN PULBEREA AURIE

Ajungând la gura peşterii, se opri brusc, clătinându-se, de parcă o mână nevăzută i s-ar fi proptit în piept…

Din roca de culoarea ierbii de mare, care boltea gura peşterii, ţâşneau spre el nenumărate stalactite, orbitor de strălucitoare în lumina soarelui portocaliu, creându-i senzaţia că se află între colţii unui monstru, senzaţie pe care o mai încercase şi *atunci*… Şi, ca şi atunci, – paradoxal – teama căpătă contururi abia când – dorind să se liniştească – îşi zise: „Noroc că monstrului i-au paralizat fălcile de milioane de ani!”

De fapt, era o frază ce nu-i aparţinea, erau cuvintele lui Phil rostite *atunci*…

Ochii începură să-i alerge febril pe şirurile de stalactite, într-o mişcare semicirculară, şi astfel, după un timp, i se creă iluzia că uriaşii colţi verzi prind să se apropie… să se apropie… Spaima, devenind brusc acută, îi dădu puterea să se smulgă din loc.

Pătrunse în peşteră cu trupul aplecat înainte, păşind cu un deosebit efort, de parcă ar fi luptat împotriva unei forţe ce i se opunea, îndârjită. Când se opri, privirea i se înecă într-o lumină fosforescentă, de un verde lăptos, într-o lumină pe care începu să o simtă ca pe un lichid puţin vâscos, călduţ, ce pătrundea prin costumul de protecţie şi-i îmbăia trupul. Încercă senzaţia că limitele corpului său au dispărut, că s-a risipit în

lichidul verzui, o senzaţie ce-ar fi trebuit poate să-l înspăimânte, dar care avu un efect cu totul opus: îi potoli surescitarea nervoasă cu care pătrunsese în peşteră, îl făcu să încerce chiar o uşoară stare de euforie…

„Dulcea beţie a luminii de smaragd”.

Această denumire voit pompoasă aparţinea lui Phil, o rostise *atunci,* cu puţine clipe înainte de a-şi pierde cunoştinţa.

Îşi aminti cu o precizie uluitoare nu numai fraza, ci şi timbrul cu care fusese rostită, glasul şters şi totuşi maliţios, şi ritmul cuvintelor sacadat de o respiraţie întretăiată…

Euforia se risipi subit, simţurile percepură iarăşi limitele trupului şi uşoara încorsetare a costumului de protecţie. Lichidul călduţ, vâscos, în care i se păruse că se cufundase, redeveni ceea ce era în realitate: o lumină fosforescentă risipită din belşug, deşi fără intensitate, de roca tuturor pereţilor peşterii, de boltă şi de podea, în aşa fel, încât roca nici nu se putea distinge.

Toate senzaţiile pe care le retrăia acum persistaseră aproape nealterate în amintirea lui mulţi ani tereştri, căci mulţi ani trecuseră de când pătrunsese în peştera aceasta împreună cu Phil…

Phil!

Îşi întoarse privirea peste umărul drept şi încercă să străpungă lumina vâscoasă prin care părea că ar fi putut să înainteze la nesfârşit. Știa însă, în urma experienţei de atunci, că doar după câţiva paşi s-ar fi lovit de peretele peşterii. Privi spre stânga, apoi în sus, căutând să refacă uşoara stare de euforie pe care o încercase la intrare. Nu

reuşi însă. Simţurile sale erau în alertă şi refuzau să se mai lase amăgite. Cu toate că nu vedea bolta de piatră, ştia aproape precis la ce înălţime se află, aşa cum ştia precis unde se află peretele din faţă, spre care întârzia să-şi arunce privirea, peretele spre care se îndreptase atunci, sprijinindu-l pe Phil, şi unde…

Convingerea că şi peretele acela n-o să-i apară decât tot ca o pată de lumină, convingere impusă printr-o repetare îndârjită a ideii, îi dădu curajul să privească înainte prin pleoapele abia întredeschise. Simţi o mare uşurare: pâcla de lumină fosforescentă părea şi aici atotstăpânitoare. Pe urmă însă, undeva în fund, spre podea, apăru o pată întunecată, care căpătă contururi tot mai clare.

„Acolo! Acolo!”…

Strânse pleoapele până la durere, ca să nu mai vadă spărtura neagra din zidul luminii verzui. Dar bezna din spatele pleoapelor deveni, după scurt timp, la fel de insuportabilă. Hotărând să se ia de piept cu spaima, îşi fixă privirea pe pata întunecată. I se păru, de data aceasta, gura unui tunel, prin care începu parcă să se prăvălească.

Era o prăvălire în timp, o prăvălire în amintire, era, de fapt, o întoarcere, o revenire pe o mică planetă vizitată o singură dată, cu mulţi ani în urmă…

*

Când coborâse cu Phil pe cea mai îndepărtată planetă a stelei R.Y. 140 toate iluziile pe care le nutriseră, îndreptându-se spre acel sistem solar,

fuseseră sfărâmate...

Era epoca de început a marii campanii pentru descoperirea vieţii pe planete îndepărtate.

„

El şi cu Phil formau echipajul uneia dintre multele nave pornite în cercetare de la bazele cosmice special amenajate. Exploraseră cinci planete ale stelei R.Y. 140. Teoretic, două dintre ele prezentau condiţii pentru dezvoltarea vieţii şi totuşi pe una singură Phil descoperise în rocă microorganisme în stare fosilă. Era prea puţin, mult prea puţin pentru aspirațiile lor. Pe ultima planetă, pe cea de-a şasea, coborâseră numai pentru ca să poată consemna în raport că au cercetat întregul sistem solar. De acea mică planetă nu-şi putuseră lega vreo speranţă. Şi sentimentul că fac un lucru inutil devenise acut când păşiseră pe solul cu aspect dezolant. O mare nesfârşită de praf albicios acoperea stâncile rotunjite şi micile podişuri circulare ce se înşirau ca verigile unui lanţ.

„Şi mortul fu învelit în giulgiul alb ca laptele”... rostise Phil. Erau poate nişte versuri străvechi, sau poate nişte versuri născocite chiar atunci, dar se potriveau perfect: într-adevăr, praful părea un giulgiu un cadavru.

Convinşi că planeta aceea nu le poate oferi vreo descoperire cât de cât interesantă, se apucaseră să îndeplinească o obligaţie elementară: începuseră să recolteze în grabă mostre de roci.

În timpul acestei îndeletniciri, curăţind praful cu un aspirator de mare capacitate, descoperiseră un fel de membrane uriaşe, aurii, făcute dintr-o

ţesătură netransparentă deosebit de elastică şi de rezistentă.

Două întrebări deveniseră capitale pentru ei: de ce origine erau „membranele” şi „ce se afla dincolo de ele”?

Socotind ca răspunsul primei întrebări depindea de cel de-al doilea, hotărâseră să perforeze una dintre „membrane”. Singura metodă care se dovedise eficientă fusese tăierea ţesăturii cu ajutorul unui pistol laser. Aparatele înregistraseră o scurgere de gaze prin spărtură. Ieşea din adânc un amestec de heliu şi bioxid de carbon. Spărtura se micşorase apoi din ce în ce, până ce dispăruse cu totul, în locul ei rămânând doar un fel de cicatrice bombată. Repetaseră tăierea ultraelasticei „membrane” şi proiectaseră razele unui reflector prin spărtură. De la suprafaţă observaseră doar un fel de puţ săpat vertical în stâncă. Fundul nu era prea depărtat. Se părea însă că din pereţii „puţului” porneau galerii laterale. Coborâseră cu ajutorul centurilor antigravitice şi se avântaseră printr-o galerie. Înaintau precauţi, cu pistoalele laser în mână, sfâşiind bezna cu razele reflectoarelor fixate pe căşti.

„Gangsterii secolului XXIII, în căutarea comorii necunoscutei” comentase Phil în surdină.

Străbătuseră destul de uşor o parte din galeria tăiată într-o rocă cu reflexe aurii. Apoi înaintarea le fusese oprită de o „perdea” făcută din acelaşi material ca „membrana”. Folosiseră iarăşi pistoalele laser ca să-şi croiască drum. Dincolo de „perdea”, galeria căpătase un aspect inedit, prin

apariţia unor noi elemente, sau, mai corect spus, a aceluiaşi element repetat: un fel de pete, un fel de băltoace de culoarea coralului ce se aflau pe podea, la o distanță aproximativ egală una de alta.

Nu apucaseră să le cerceteze deoarece „petele” începuseră să-şi schimbe brusc înfăţişarea. Trezită parcă de razele reflectoarelor, ciudata materie sângerie se înălţase de la podea, fiecare „pată” transformându-se într-un fel de „fuior de fum”. Se ridicaseră până la o anumită înălţime, tremurătoare, fragile, cu forme nedefinite, apoi începuseră să-şi precizeze contururile, până ce căpătaseră aspectul unor siluete decupate dintr-o mătase roşie. Erau în număr de opt, patru de patru identice între ele, toate amintind cu precizie de siluetele unor oameni, ale unor astronauţi.

Celor doi pământeni le fusese necesară o bună bucată de vreme ca să-şi dea seama că arătările acelea copiaseră propriile lor contururi, respectând întocmai statura şi grosimea fiecăruia.

Phil comentase, ca de obicei, primul situaţia: „Iată ce frumuseţe de umbre ne-am găsit aici! Şi încă patru de fiecare”.

Siluetele sângerii ţinuseră parcă să confirme denumirea de „umbre” ce li se dăduse, repetând întocmai mişcările pământenilor şi deplasându-se o dată cu ei, fiecare grup de câte patru imitându-şi „stăpânul”. Avusese atunci loc în porţiunea aceea de galerie, limitată de „perdele aurii”, un straniu balet regizat de Phil, care îşi obligase „umbrele” să facă, într-o perfectă sincronizare, cele mai năstruşnice mişcări.

După ce se convinseseră pe deplin de caracterul

paşnic al roşiilor „umbre”, hotărâseră să lase ce mai târziu cercetarea lor amănunţită şi să exploreze în continuare galeria. Îşi croiseră o portiță printr-o a doua „perdea” ce le bara calea şi trecuseră mai departe.

În noua porţiune a galeriei nu mai exista ciudata materie sângerie. Plimbaseră lumina reflectoarelor de-a lungul pereţilor şi a tavanului. Roca cu reflexe aurii, strălucitoare, în care era tăiată galeria, părea aici stropită cu mii şi mii de picături negre. Nu apucaseră să se apropie de perete ca să cerceteze mai îndeaproape „picăturile”. Acestea se desprinseseră de piatră cu sutele şi începuseră să se învârtă în jurul lor, când într-o horă unică, când în zeci de cercuri ce se întretăiau în puncte diferite. Zburau cu o viteză fantastică, provocând un sunet înăbuşit, straniu, un fel de amestec între vaierul îndepărtat al unei sirene şi cele mai înalte note scoase de o violină electronică.

Phil îşi dăduse primul seama că „ploaia neagră” nu făcea doar o gratuită demonstraţie de dans colectiv, atunci când, în lumina reflectoarelor, începuseră să strălucească sute şi sute de firişoare aurii, firele din care fusese ţesută „membrana” de la gura puţului şi „perdelele” din galerie.

„Să o luăm din loc, până ce nu ne transformăm în mumii!” exclamase Phil.

Se repeziseră (pe cât le îngăduiau de repede firele ţesute în jurul lor), spre „perdeaua” aurie pe unde intraseră şi care îşi astupase spărtura aproape cu totul. Se apucaseră să taie iarăși o portiţă de trecere. Între timp, „picăturile negre”,

şi mai numeroase, începuseră să se învârtă tot mai aproape de trupurile lor, tot mai repede.

Trecuseră prin gaura tăiată, trăgând după ei cine ştie câte fire care aveau capetele prinse în diferite puncte ale pereţilor galeriei. Firele, extrem de elastice şi de rezistente, se opuneau înaintării lor, cu o forţă crescândă. Făceau fiecare pas cu un efort din ce în ce mai mare. Trăseseră cu pistoalele laser în „roiul negru”, dar fără un efect deosebit. Apoi renunţaseră la această încercare de a se apăra, pentru că „picăturile negre” zburau atât de aproape de trupurile lor, încât riscau să se auto-rănească. Încercaseră să înainteze tăind firele cu cuţitul, străvechea armă pe care o mai purta încă fiecare cosmonaut. Dar plasa aurie se ţesea în jurul lor cu mult mai repede decât o puteau ei distruge… La un moment dat, Phil rostise, gâtuit de efort: „Cel puţin o să avem un sfârşit cu totul deosebit… Câţi oameni se pot lăuda că s-au transformat în mumii de aur?!”

Erau aproape de capătul puterilor şi nu reuşiseră încă să străbată nici jumătate din distanţa până la cea de a doua „perdea”.

Ceea ce urmase li se păruse o halucinaţie înaintea morţii. Ajunseseră în dreptul „băltoacelor coralii”, prinzându-le în lumina reflectoarelor. Concentraţi, cu ultimele puteri, asupra efortului de a se desprinde din capcana firelor, nici nu observaseră când „băltoacele” se prefăcuseră iarăşi în opt „umbre roşii”, care, în grup de câte patru, le imitau zbaterea. Îşi dăduseră seama de ceea ce se petrece abia când numărul „picăturilor negre”, care ţeseau în jurul lor, scăzuse brusc.

„Picăturile” fuseseră atrase de cele opt arătări cu contur omenesc şi încercau acum să le prindă şi pe ele în plasa firelor aurii.

Profitând de noua situaţie, reuşiră să taie firele care îi ţineau prizonieri şi să iasă la suprafaţă.

Cu toate că abia mai târziu realizaseră pe deplin în ce chinuri ar fi murit dacă ar fi rămas prinşi în plasele aurii, tentaţia de a se întoarce în galerie fusese prea mare ca să-i reziste.

„Trebuie neapărat să vedem ce s-a întâmplat cu «umbrele» noastre roşii”, hotărâse Phil şi adăugase, jumătate în glumă, jumătate în serios: „Dacă sunt încă vii, ne-or fi socotind nişte laşi. Am fugit şi le-am lăsat pe ele în încurcătură!”

Regăsiseră „băltoacele roşii” aşa cum le ştiau, şi acestea, vrând parcă să dovedească pământenilor că se aflau într-o dispoziţie perfectă, se prefăcuseră în „umbre” mai repede decât în cazurile anterioare.

Exploraseră apoi şi alte galerii.

Părea ca „ploaia neagra” şi „petele roşii” sunt singurele forme de viaţă de pe planetă, nişte forme de viaţă cu totul inedite, cărora, prin mijloacele de cercetare pe care le aveau la bordul navei, nu le puteau dezlega taina. Phil reuşise să creeze două capcane ingenioase. Într-una capturase câteva „picături negre”, în cealaltă o „umbră coralie”. „Capcanele” erau un fel de camere făcute dintr-un plastic transparent, în care se afla combinaţia de heliu şi bioxid de carbon ce se găsea în tunele şi care părea a constitui şi „hrana” ciudatei materii vii.

Se întorceau la nava-bază cu acele forme de

viaţă necunoscute, convinşi că vor face senzaţie. Dar numai după câteva zile de zbor, „picăturile negre” dispăruseră pur şi simplu, fără să lase în camera de plastic o urmă măcar.

În schimb, „pata roşie” părea că se simte perfect. Phil îşi petrecea cea mai mare parte a timpului lângă pereţii locuinţei „ei” şi „pata” ajunsese să se transforme în „umbra” lui cu o viteză uimitoare. Phil dăduse „umbrei” şi un nume: „Fecioara de purpură”. Sperau că „Fecioara” va ajunge cu bine la Bază, că vor avea cu ce se mândri, şi probabil că ar fi ajuns chiar dacă…

*

— A murit „Fecioara de purpură”! Poţi să te bucuri, Phil. A murit! Era prea îndrăgostită de tine ca să mai trăiască fără să te vadă. Degeaba mă apropiam de camera ei… Nu voia să se transforme în umbra mea… Te aştepta pe tine… Şi pentru că n-ai mai venit… M-am întors la Bază cu mâinile goale! N-am făcut nici cea mai mică senzaţie… Despre galeriile din cea de a şasea planetă a lui R.Y. 140 n-am spus nimic… Chiar dacă m-ar fi crezut, ar fi trimis cu mine înapoi pe planeta aia un savant, un „specialist”, şi la întoarcere meritul ar fi fost al lui, eventual l-ar fi împărţit cu tine. Eu aş fi rămas în umbră… eu, pilotul… eu, cărăuşul… banalul pilot de astronavă… Poţi să te bucuri, Phil! N-am avut parte de nici un fel de glorie!…

Cu privirile fixate pe pata întunecată din baia luminii verzui, cosmonautul, întors de pe neagra potecă a amintirii, striga frazele cu îndârjire,

cuvintele înăbuşindu-se în pereţii căştii şi trecând dincolo de ei, în atmosfera rarefiată din peşteră, doar ca un murmur.

— În legătură cu tine, am inventat o întreagă poveste, Phil! O poveste foarte emoţionantă, din care reieşea că ai murit pe cea de a treia planetă o lui R.Y. 140, în timp ce făceai nişte cercetări îndrăzneţe… Era o poveste emoţionantă. Am fost un băiat cumsecade, poţi să recunoşti. Aş fi putut spune, pur şi simplu, că ţi-a căzut un bolovan în cap, dar eu te-am aureolat cu o moarte eroică. E mai mult decât te-ai fi aşteptat, nu-i aşa?!

Râse scurt, gâjâit, apoi avu brusc senzaţia că lumina fosforescentă se transformă într-un mâl verde, gata să-l înghită. Aprinse la intensitate maximă reflectorul, până atunci nefolosit. Lumina căzu ca o fulgerare pe pata întunecată care spărgea zidul fosforescent şi pata se prefăcu într-o strălucire argintie. Dar, întorcându-şi brusc capul, reflectorul prins pe cască proiectă fasciculul de raze în altă direcţie. Lumina artificială tăie o cărare prin lumina verzuie. Pe o porţiune de câteva palme putu să distingă roca peşterii, roca aceea aproape albă. Lumina reflectorului începu apoi să lunece pe perete, apropiindu-se încet, încet de tot de pata întunecată. Deodată, în liniştea peşterii, netulburată, ca apele unui lac subteran, se auzi un glas, o şoaptă marcată, un fragment de frază:

„… înţelegi… altfel… tot…”

Prin trupul omului trecu parcă un puternic şoc electric. Făcu un pas înapoi, gata să o ia la fugă. Şoapta încetă la fel de brusc cum începuse.

Aşteptă într-o încordare dureroasă să audă iarăşi cuvinte rostite în surdină. Aşteptă să le audă din direcţia petei întunecate… Dar tăcerea rămase netulburată... Șoapta îi persista însă în creier. O reascultă astfel de câteva ori. În cele din urmă îşi spuse: „Nu! Nu e vocea lui!” Şi totuşi vocea îi era cunoscută, bine cunoscută… Reuşi să-şi stăpânească, într-o oarecare măsură, nervii. Lumina reflectorului începu să lunece din nou pe peretele peşterii, şi când ajunse aproximativ în acelaşi punct – limită a drumului străbătut anterior – liniştea se tulbură iarăşi.

„… Altfel… tot… în locul meu… la fel…”

Recunoscând poate mai mult frânturile de frază decât glasul, cosmonautul izbucni brusc în râs, – un râs icnit, dureros, în care exploda parcă toată surescitarea nervoasă prin care trecuse. Erau propriile sale cuvinte rostite *atunci*… Atunci vorbise, stând în imediata apropiere a porţiunii de perete pe care se oprise acum pata luminii reflectorului… Şi roca peretelui îi înregistrase cuvintele… Da! Asta era! Îi înregistrase glasul!

„ *…* proceda… înţelegi… altfel… în… urmă… „ Cuvinte… frânturi de cuvinte… silabe…

Omul juca pata de lumină pe perete, mişcând-o în ritmuri diferite, făcând-o să smulgă rocii cuvinte… frânturi de cuvinte… silabe…

În creierul său, frazele rostite atunci se reînchegau însă pe deplin:

„… înţelegi că altfel tot ce-am realizat în această călătorie s-ar pierde fără urmă… În locul meu, sunt sigur că ai proceda la fel”…

— Vorbe, Phil! Vorbe goale! încercam să-mi

justific gestul, faţă de mine însumi…

*

…Străbătuseră mai mult de jumătate din distanţa pe care o aveau de parcurs de la steaua R.Y. 140 până la Bază, când nimeriseră într-o capcană cosmică, o stranie zonă magnetică care frânase enorm de mult viteza navei. Parcurgerea acelei zone ceruse un timp îndelungat, un consum uriaş al energiei de propulsie. Rezervele de oxigen, necesare supravieţuirii lor, deveniseră, de asemeni, insuficiente pentru întoarcerea la Bază.

Prima grijă pe care o avuseseră după ce scăpaseră din „capcană” fusese aceea de a căuta un asteroid sau o planetă capabilă să le furnizeze materia din care să poată fabrica combustibilul şi oxigenul necesar. În urma analizelor spectroscopice, aflaseră că a doua planetă a „Soarelui Portocaliu” le putea oferi ceea ce căutau. Ghinionul se ţinea însă lanţ de ei! Fiind nevoiţi să facă o coborâre directă, aleseseră un platou a cărui rocă părea destul de rezistentă. Dar după ce nava se fixase pe sol, un prim strat superior cedase şi nava se cufundase cu aproape un metru în roca doar aparent solidă, plecându-se chiar puţin pe o parte. Accidentul n-ar fi avut urmări – lansarea se putea face şi din această poziţie – dar prăbuşirea primului strat de rocă spongioasă provocase o avalanşă de stânci care lovise nava, avariind porţiunea în care se aflau foarte puţinele rezerve de oxigen rămas şi distrugându-le. În acest fel, nici aerul din cabină nu mai putea fi împrospătat… Atunci suferise Phil

şocul care îi strivise pieptul. Înainte de a-şi pierde cunoştinţa, mai apucase să rostească: „Fecioara purpurie”…

„Fecioarei” nu i se întâmplase însă nimic, „camera” ei rezistase şocului…

Când Phil îşi revenise, ieşiseră din navă, după ce dăduseră roboţilor indicaţia de a fabrica oxigen cât mai urgent posibil. Roboţii se apucaseră imediat de prospecţii, ca să depisteze materiile prime necesare. Lucrau cu maximă viteză, totuşi exista pericolul ca rezervele portative de gaz vital pe care le aveau oamenii – singurele cu care mai rămăseseră – să se termine înainte ca roboţii să obţină primele cantităţi de oxigen.

Cosmonauţii zburaseră cu centurile antigravitice până la gura unei peşteri. Căutau adăpost, ca să mai scape de căldura pe care o degajau razele „Soarelui Portocaliu”. Intrarea peşterii părea botul larg deschis al unui monstru, din pricina numeroaselor stalactite, ca nişte colţi uriaşi, ce ţâşneau din rocă. Atunci rostise Phil, care îşi revenise în oarecare măsură: „Noroc că monstrului i s-au paralizat fălcile de milioane de ani!” Intraseră în peşteră şi lumina fosforescentă, învăluindu-i, le crease o uşoară stare de euforie.

Fuseseră ultimele cuvinte ale lui Phil, care se prăbuşise apoi, având într-un colţ al buzelor o şuviţă subţire de sânge. Îl târâse lângă zidul din fund al peşterii şi se aşezase alături de el. Stătuse acolo, cu privirea aţintită la Phil, aşteptând să primească comunicarea unui robot care să-i confirme găsirea materiilor prime necesare fabricării oxigenului. Dar comunicarea întârzia…

întârzia… În clipele acelea făcuse toate eforturile ca să se convingă că Phil murise, sau că era, în orice caz, în comă şi nu mai avea de trăit decât puţin, foarte puţin timp… Şi pentru că nu se putuse convinge pe deplin, începuse să vorbească, deşi era sigur că Phil nu-l auzea, sau poate tocmai de aceea:

„Se pare că roboţii n-or să reuşească să fabrice oxigenul la timp … Am muri amândoi dacă… Şi tot ce-am realizat în această călătorie s-ar pierde fără urmă… În locul meu sunt sigur că ai proceda la fel”…

*

„…viaţă… tu… dacă ai… răspunde… dreptate…”

Făcând mici salturi, fasciculul de raze al reflectorului smulgea din rocă alte frânturi de frază, alte cuvinte răzleţe. Dar în creierul omului care le asculta, frazele se completau, căpătând deplin înţeles:

„De altfel, tu n-ai ţinut niciodată prea mult la viaţă, Phil. Dacă ai putea răspunde, sunt sigur că mi-ai da dreptate”…

Omul stinse brusc reflectorul. Câteva clipe, liniştea redeveni atotstăpânitoare. Câteva clipe doar, căci strigătul omului trecu apoi dincolo de casca de protecţie:

— Vorbe, Phil! Tot ce ţi-am spus atunci erau vorbe goale! Căutam să-mi fac curaj, ca să pot juca scena cea mare! Eram îngrozit la gândul că n-o să ne ajungă oxigenul pentru amândoi până ce roboţii vor putea obţine alte rezerve. Voiam să trăiesc, atunci mai mult decât oricând… Îmi

făceam socoteala că dacă mă voi întoarce singur cu „Fecioara purpurie” la Bază voi avea, în sfârşit, şi eu parte de acea glorie pe care, în calitate de simplu pilot, n-aş fi dobândit-o niciodată... E omenesc să visezi la glorie, Phil, nu-i aşa?! Şi pentru că epoca în care piloţii cosmici deveneau uşor eroi a trecut de mult, pentru că noi suntem astăzi simpli cărăuşi, iar gloria vă încununează numai pe voi, savanţii descoperitori, m-am gândit că aş putea să mă aureolez şi eu cu această glorie... Şi aş fi putut dacă „Fecioara purpurie” n-ar fi murit, tânjind de dorul tău... În clipa când a pierit arătarea aia roşie te-am urât! De fapt, te invidiam demult, Phil! Căutam însă să-mi înăbuş acest sentiment, căutam să mă conving chiar că ţin la tine, aşa cum trebuie să ţii la un tovarăş de zbor. Încercam să mă mint. De aceea ţi-am spus atâtea înainte să... Da, te invidiam, Phil... Poate te uram chiar... Mai ales după ce apăruse la bază Aada. Ţie ţi-au mers toate din plin. Spuneai că nu-ţi pasă de moarte, pentru că socoteai ca moartea te va ocoli în orice împrejurare; spuneai că nu te interesează gloria, pentru că erai convins că o poţi dobândi când vrei; n-o iubeai pe Aada, pentru că ea te iubea prea mult... Sau poate că o iubeai?! Şi poate că erai, într-adevăr, un om generos şi eu caut acum să-ţi găsesc defecte, aşa cum căutam atunci argumente pentru gestul pe care mă pregăteam să-l fac?!... Da, cred că ai fost cu adevărat un generos, un om deosebit... Poate de asta te şi invidiam şi pentru Aada, pentru dragostea pe care ţi-o purta... Pe care ţi-o poartă încă, Phil!! Aada...

*

Se aflau amândoi, împreună cu alţi tovarăşi de la Bază, în faţa „camerei se carantină”, din care trebuia să apară un nou sosit, un necunoscut.

Conform unei vechi tradiţii, fiecare „gazdă” făcea în cuvinte un scurt portret imaginar al viitorului tovarăş. Phil era cam indispus în ziua aceea, şi când îi venise rândul să spună cum crede că arată noul sosit bombănise: „Are barbişon şi două coarne-n frunte, copite lustruite şi o coadă pe care-o ţine lipită de şira spinării”…

Vorbele lui stârniseră hazul, dar când, după puţin timp, uşa „camerei de carantină” se deschisese, reacţia tuturor fusese aceeaşi: uimirea, o plăcută uimire pusese stăpânire pe „gazde”, văzând că apare o fată foarte tânără, cu faţa uşor alungită, pe care tronau, sub baldachinul sprâncenelor de abanos, doi ochi imenşi, de un albastru incredibil de pur. Părul, de un negru intens, lucitor, scotea şi mai mult în evidenţă albul marmorean al feţei, albastrul pur al ochilor. Trupul zvelt, perfect proporţionat, avea mişcările precise, potenţial viguroase ale unui sportiv, dar îşi păstrase în acelaşi timp toată graţia feminităţii. Comandantul Bazei îl tachinase pe Phil : „Ai făcut o eroare cam mare, dragul meu, prezentându-ne portretul imaginar al noii noastre tovarăşe. O eroare asemeni celei pe care ai face-o afirmând că Paradisul e Iadul”. Phil nu rămăsese însă dator. Replicase prompt: „N-ar fi primul caz când diavolul ia chip de înger numai ca să aprindă inimile uşor inflamabile şi să le învrăjbească”.

Previziunea lui Phil se adeverise, în parte. Nu erau puţini cei care se îndrăgostiseră de Aada. Totuşi, nu apăruse nici un conflict între ei, deoarece fata îi trata pe toţi în acelaşi fel: cu o caldă afecţiune camaraderească, dar atâta tot.

Nu trecuse însă mult timp, şi membrii Bazei îşi dăduseră seama că Aada se îndrăgostise de Phil. O atrăsese faima lui de savant, poveştile originale pe care le auzise despre comportarea sa, inteligenţa scăpărătoare pe care o degajau cuvintele lui, sau poate ochii, de un verde tulbure, în care ardea o veşnică nelinişte?! Cine ar fi putut spune? Fapt era că fata se îndrăgostise de Phil cu toată pasiunea ţâşnită dintr-o tinereţe explozivă. În schimb, el nu-i acorda prea mare atenţie, ba parcă o evita chiar, ceea ce mai lăsa o urmă de nădejde numeroşilor admiratori ai Aadei. Fusese însă o nădejde brusc spulberată de o neaşteptată aventură pe care numai un om ca Phil o putea pune la cale. Într-o zi, toţi membrii Bazei se alarmaseră de dispariţia lui Phil şi a Aadei. Aflaseră ce se petrecuse cu ei abia după câteva ore, când un robot le transmisese un mesaj laconic, lăsat de Phil: „Facem un voiaj printre stele cu Haimanaua Vişinie”.

„Haimanaua Vişinie” era numele unui asteroid care revenea în apropierea Bazei după un ciclu de aproximativ patruzeci şi opt de ore.

Astfel făcuseră Phil şi Aada „călătoria de logodnă”.

*

- Poți fi fericit! Aada nu te-a uitat. Nu te poate

uita. Ce ușor cucereai inimile oamenilor, Phil! O idee şi Aada a rămas sufleteşte a ta pentru toate zilele pe care le mai are de trăit. Oare **e** drept aşa ceva? Doar tu n-ai iubit-o niciodată cum am iubit-o eu, cum o iubesc încă! Şi Aada mi-a mărturisit că fusese întotdeauna conştientă că legătura dintre voi se născuse şi supravieţuise mai mult prin marea ei pasiune, decât prin dragostea pe care i-o purtai tu. Totuşi era fericită că te poate iubi şi că tu, stăpânul, fascinantul, irezistibilul stăpân, îi accepţi iubirea. Mi-a mărturisit toate acestea, Phil, pentru că, după ce m-am întors *atunci* la Bază, ne-am împrietenit. Aada voia să-i povestesc mereu despre tine, despre peripeţiile noastre, sau, mai bine zis, despre peripeţiile tale pe planetele stelei R.Y. 140, despre moartea ta. Şi i-am vorbit despre tine cum nu se poate mai frumos. Te-am făcut în povestirile mele eroul unor întâmplări extraordinare, la care n-ai participat niciodată, numai pentru că în felul acesta o puteam reţine pe Aada mai mult lângă mine. Amintirea ta era cea care ne lega, dar tot amintirea ta făcea ca această legătură să aibă limitele ei precise... Şi totuşi, după vreo doi ani, am început să cred că Aada se obişnuise atât de mult cu mine, încât aş fi putut încerca să fac din ea femeia mea... Dar m-am temut, Phil! M-am temut ca amintirea ta îi va împietri mâinile când va încerca să mă îmbrăţişeze, îi va goni sângele din buze când o voi săruta. Şi asta n-aş fi putut suporta pentru nimic în lume!... Apoi mi s-a strecurat în inimă o altă spaimă: de la o vreme, Aada mă punea să repet povestea morţii tale. Insista să-i povestesc totul

detailat, şi am început să mă întreb de ce? Oare îi trezisem vreo bănuială prin neconcordanţa unor amănunte în repetată povestire a morţii tale „eroice?”! Poate că acest gând e o tâmpenie, sunt sigur că ai râde în hohote aflând de ce mă temeam, şi totuşi gândul nu-mi dă pace! De asta mă aflu aici, Phil! Ca să-mi spulber o teamă absurdă! Şi am s-o spulber!

Îşi fixă brusc privirea pe pata întunecată din zidul luminii fosforescente. Pata scânteie, apoi se distinse dar un costum de astronaut, un costum argintiu, aidoma celor ce se purtau cu ani în urmă. Lumina lunecă de-a lungul costumului, spre cască, în timp ce inima omului încerca să spargă colivia pieptului. Apoi inima îşi încetă parcă orice bătaie şi de pe buzele celui ce dirija reflectorul ţâşni un strigăt scurt, ca un strigăt de durere.

Din spatele căştii transparente îl fixau doi ochi nefiresc de măriţi, în care lumina se reflecta ca în două cioburi de cristal. Faţa avea reflexe de marmură, iar gura, încremenită parcă într-un hohot de râs, îşi contura pregnant buza de jos, datorită unor pete roşii, ce fuseseră cândva pete de sânge, şi care păstraseră culoarea sângelui proaspăt, dar păreau acum plăcuţe de rubin lipite pe marmura feţei.

Omul privi îndelung arătarea de la picioarele sale, cu creierul golit de orice gând, incapabil să schiţeze o mişcare măcar. Într-un târziu, rosti încet, cu cel mai firesc ton posibil:

— Salut, Phil! De la tine trebuia să mă aştept şi la aşa ceva!… Ştiu că dacă ai putea să vorbeşti, mi-ai da nişte explicaţii riguros ştiinţifice despre

cauzele care ţi-au conservat trupul şi te-au transformat în statuie… Atmosfera peşterii, sau nu ştiu ce radiaţii… Dar sunt convins că dacă eu aş fi murit aici, nici ciolanele nu mai rămâneau până astăzi din mine… Numai tu puteai să faci una ca asta, Phil… Numai tu puteai să te preschimbi în statuie… Sau bănuiai că mă voi întoarce şi-ai vrut să-ţi baţi joc de mine?!… Să-ţi baţi joc! Să-ţi baţi joc!!

Tonul, de un calm desăvârşit, se sparse în acutele ultimelor două fraze…

Omul amuţi iarăşi un timp, ca apoi să comande scurt:

— Rix! Capsula!

După ce dădu acest ordin, îşi fixă sfidător privirea în ochii cu sclipiri de rocă ai cadavrului lui Phil, convins că dacă va reuşi să-i privească până la venirea robotului pe care îl chemase va dobândi ceva foarte preţios, n-ar fi putut spune ce… Dar numai după câteva clipe îşi întoarse privirea, gemând neputincios. Nu suporta absurda senzaţie că şi ochii săi încep să împietrească. Odată cu mişcarea bruscă a capului, lumina reflectorului săltă pe porţiunea de zid de deasupra trupului lui Phil. În clipa aceea se auzi o frântură de cuvânt: „… oara…” Apoi alte silabe, cuvinte… Omul mânui reflectorul încet, căutând să stoarcă din rocă fiecare sunet, să lege sunetele între ele, să renască vorbele, frazele… Proceda cu un calm şi o minuţiozitate pe care numai uriaşa dorinţă de a înţelege toate cuvintele imprimate în rocă i le impunea.

Era vocea lui Phil, erau cuvintele lui Phil pe care

le rostise *atunci,* după ce el îl părăsise. Îşi revenise, desigur, pentru scurt timp, şi pentru că aerul care se afla în costum îi dăduse posibilitatea să mai trăiască o vreme…

Frânturi de cuvinte… Cuvinte întregi… fraze… Lumina le smulgea rocii, creierul le ordona… le ordona… Şi iată că, într-un târziu, cuvintele devenită fraze coerente, fraze scurte, aşa cum le rostise Phil *atunci,* când îşi revenise din leşin, *atunci,* când îl credea pe el alături:

„Ascultă… Oxigenul n-o să ajungă pentru amândoi… Ia şi rezerva mea… Să nu protestezi… «Fecioara purpurie» trebuie dusă la Bază… Fii atent! Am să-ţi spun cum s-o îngrijeşti ca să ajungă cu bine… Ascultă”…

Apoi trei cuvinte, rostite cu o voce mai ridicată: „Laşule! Laş neghiob!” Phil rostise probabil aceste cuvinte când îşi dăduse seama că rămăsese singur, că i se luase rezerva de oxigen.

„Laşule! Prostule!… «Fecioara purpurie» o să”…

Câteva horcăituri… Clipele sufocării…

Omul reconstitui în minte frazele lui Phil, le repetă chiar de câteva ori mecanic, fără să le perceapă sensul. Apoi, ca într-o străfulgerare, *înţelese*… Phil îi oferise rezerva lui de oxigen… Phil voise să-l înveţe cum să ducă, cu bine, „Fecioara purpurie” la Bază… Phil, cu ultimele forţe, voise…

— Nu! Nu!! urlă omul, făcând să vibreze casca de protecţie. N-am nevoie de generozitatea ta, PhilJ, Nu!

Cu mâinile crispate de încordare, luă capsula atomică adusă de robotul numit Rix şi o aşeză în

apropierea cadavrului mumificat, continuând să şuiere cuvinte printre buzele uscate ca iasca:

— Nu vreau să fii generos cu mine, Phil! Nu vreau… O să aduc eu o altă „Fecioară purpurie”… Spre ea mă îndrept acum… O nouă „Fecioară purpurie”, care va fi numai „umbra” mea! Şi Aada va fi femeia mea… Va fi… N-am nevoie de generozitatea ta! N-am nevoie…

Rostise cuvintele acestea şi după ce ieşise din peşteră şi se depărtase la circa trei kilometri… Comandă, de la distanţă, explozia capsulei atomice.

Zări cum o întreagă porţiune a muntelui, în care se aflase peştera pe care o părăsise cu câteva minute înainte, se spulberă, se preface într-o trombă de praf roşu-auriu.

Totul se petrecea într-o linişte atât de desăvârşită, încât în clipa când şopti „Adio, generosule”, şoapta i se păru bubuit de tunet. Tromba de praf deveni nor. Nici nu-şi dădu seama când norul ajunse deasupra sa şi când praful roşu-auriu începu să se aştearnă în jurul lui şi pe costumul de protecţie…

Apoi, deodată… şoapte… frânturi de cuvinte… Vocea lui Phil… cuvintele lui Phil pe care le auzise în peşteră, multiplicate la nesfârşit, țâșneau parcă din fiecare fir de praf…

„Ia… rezerva mea… «Fecioara»… s-o îngrijeşti… laşule…”

Omul ţâşni din loc, gemând:

— Nu! Nu vreau! Nu!

Alergă în navă… Conecta motoarele… Nava se avântă spre Soarele Portocaliu…

„Laş neghiob… Laş neghiob”…

Vocea lui Phil… şoapta lui Phil…

„Praful de pe costum!”

Biciuit de acest gând, se dezbrăcă cu o viteză uluitoare. Costumul de protecţie dispăru printr-o trapă de evacuare…

„Fecioara… s-o îngrijeşti… Laş neghiob”…

Vocea lui Phil…

De unde?! Probabil de pe planeta pe care o părăsise. Şoaptele mai ajungeau până la el… Să se depărteze cât mai repede, cât mai repede… Deconectă pilotul automat şi acceleră viteza navei… Şocul îl făcu să-şi piardă cunoştinţa…

Trezindu-se din leşin, îşi aminti imediat tot ce se întâmplase mai înainte.

Şoapta?! Pândea şoapta. Dar în cabină era acum linişte, linişte desăvârşită. Încet, încet îl cuprinse o moleşeală plăcută, de parcă ar fi intrat într-o baie caldă după zeci de kilometri de marş. Se lăsă în fotoliu, repetând în gând, ca pe un dulce cântec de leagăn: „Linişte… Linişte… Linişte”…

„Ia rezerva mea… Laş neghiob”.

Şoapte! Vocea lui Phil o şoaptă stinsă… stinsă de tot… totuşi… şoapta!

Trupul i se chirci de parcă ar fi aşteptat o năprasnică lovitură. Şoapta! De unde?!… Nu… Nu venea dinafara navei… De unde?!…

„Laş neghiob!… Laş neghiob!”…

Sări brusc în picioare şi rămase împietrit, cu gura larg deschisă, cu respiraţia oprită, încercând să asculte în el însuşi… Da, şoapta părea că vine de undeva din trupul său! Poate din piept?!

Praful de pe costumul de protecţie!… Inhalase

praful când dezbrăcase costumul şi… Gând absurd! Absurd! Şi totuşi…

„Laş neghiob… Laş neghiob”.

— Doar tu puteai să faci asta, Phil! strigă omul.

Apoi izbucni într-un râs ce i se oprea în gâtlej, îi clocotea în gâtlej, îl sufoca…

Semnale roşii… Semnale de alarmă… Pericol… Viteza navei se apropia de limita maximă admisă… Semnale roșii… Semnale de alarmă…

„Laş neghiob”…

În gâtlejul omului, râsul clocotea… clocotea… neputând să se elibereze… să ajungă pe buze…

Semnale roşii… „Laş neghiob”…

Un râs încătuşat, un clocot de râs…

Undeva, între Soarele Portocaliu şi una dintre planetele sale, apăru pentru câteva clipe un bulgăre de foc… o limbă de foc… apoi… *nimic.*

SENTIMENTUL INTERZIS

Se afla de circa o jumătate de oră în cabinetul medical al navei, o încăpere semisferică, a cărei mobilă se reducea la trei fotolii cu spătare înalte, ce se puteau preface cu uşurinţă în mese de operaţie. În peretele cabinetului medical erau încrustaţi ochi luminoşi a căror sclipire multicoloră constituia singurul indiciu că cei câţiva medici electronici, ce se aflau în spatele peretelui, îşi făceau datoria cu o conştiinciozitate exemplară.

„Medicul-executant”, un ciber capabil să efectueze mii de mişcări cu o precizie desăvârşită şi care, la comanda „medicului-şef” – un creier electronic centralizator al datelor obţinute de la ceilalţi „medici” – putea să facă cele mai diverse operaţii, stătea încremenit în spatele fotoliului ocupat de pacient. Pusese organismul omului în legătură cu toţi „medicii specialişti” şi acum aştepta terminarea consultaţiei.

Pacientul, un bărbat vârstnic, cu trup subţire, de adolescent, cu o barbă scurtă şi bifurcată, ţinea ochii închişi şi respira regulat, de parcă ar fi dormit. Trupul îi era complet destins. Îşi impusese această relaxare, care putea ajuta la stabilirea cât mai precisă a diagnosticului.

„… Nu strânge prea tare pleoapele… Respiră regulat şi numără, fără glas, inspiraţiile şi expiraţiile… Blochează-ţi orice gând prin numărătoare… Relaxează-te…

Îşi dădea singur aceste indicaţii în gând, aşa cum altădată i le dădea, cu o voce cald baritonală, Daar, astromedicul navei. De altfel, de câte ori intra în cabinet, chiar numai pentru câteva secunde, i se părea că de undeva, din peretele alb, îl întâmpină, ca un salut, şoapta lui Daar: „Respiră regulat… Relaxează-te”…

Şi doar trecuse atâta amar de vreme de când Daar murise. Fusese prima victimă a temerarei lor călătorii. Şi de ce moarte stupidă avusese parte acolo, pe „Planeta Vânturilor”! în timp ce o bandaja pe Sandra, care se rănise la picior, se prăvălise asupra lui unul dintre acele vârtejuri fantastice şi viclene care ţâşneau pe neaşteptate dintr-o vâgăună de munte. Sandra, întinsă pe sol, scăpase, dar pe Daar, vârtejul îl smulsese ca pe un fulg, purtându-l cu el cine ştie unde şi strivindu-l de cine ştie ce stâncă.

Sunetul uşor al unei sonerii îl făcu pe bătrânul cu trup de adolescent să tresară, să deschidă pleoapele. Pe porţiunea de perete în spatele căreia se afla „medicul psihiatru” se aprinsese o luminiţă violetă, semn că pacientul nu-şi blocase destul de bine gândurile şi îngreuna consultaţia.

„Iartă-mă, Daar! Mă gândeam la tine, poate pentru că simt cum se apropie şi de mine marele vârtej.”

Soneria semnaliza mai insistent. Pacientul reînchise pleoapele şi începu să numere în ritmul respiraţiei, blocându-şi gândurile. Ţârâitul soneriei se stinse cu încetul şi în cabinet tăcerea desăvârşită – acea tăcere ce se poate asculta ca o muzică – redeveni atotstăpânitoare. Apoi se auzi o

frântură de melodie, câteva note ce se repetau, legându-se armonios. Era semnalul că „medicii electronici” îşi terminaseră consultaţia. Robotul desfăcu legăturile care îl fixau pe om de fotoliu, şi când ultimul contact direct dintre pacient şi „medici” se întrerupse, într-o porţiune a peretelui se deschise un mic sertar. Bătrânul scoase din el o bucată de hârtie pe care erau dactilografiate câteva zeci de rânduri: diagnosticul şi tratamentul. Parcurse rândurile cu o privire grăbită. Nu era nimic nou. Acelaşi diagnostic indicând boala provocată de radiaţia necunoscuta de pe „Asteroidul Negru”, căreia „medicul-şef”, forţat de împrejurări, îi inventase o denumire: „Febra neagră”. (Boala se manifesta prin adevărate „crize de temperatură”, care măcinau rezistenţa organismului.)

Bătrânul cunoştea foarte bine tratamentul prescris – îl aplicase vreme îndelungata cu conştiinciozitate – dar ştia, în acelaşi timp, că tratamentul nu putea vindeca boala, ci amâna doar „ultima scadenţă”. Şi el simţea acum că se află în pragul „ultimei scadenţe”. Strângând hârtia în pumn, rosti cu voce uşor răguşită, autoritară:

— Vreau lămuriri!

— Înregistrez întrebările, răspunse „medicul-şef”, în timp ce un ochi roşu începu să sclipească. (Toate celelalte semnalizatoare se stinseseră.)

— De fapt, am de pus o singură întrebare: peste cât timp voi deveni un „cadavru viu”?

Nouă beculeţe de culori diferite se aprinseră simultan de-a lungul peretelui circular. „Medicul-şef” se pusese în legătură cu cei nouă

„specialişti”, ca să poată formula răspunsul. Apoi, opt semnale luminoase se stinseră, rămânând aprins, încă o vreme, doar becul violet din dreptul „medicului-psihiatru”. Când se stinse şi acesta, „medicul-şef” se adresă pacientului:

— Tratamentul, urmat cu conştiinciozitate, diminuează efectele bolii.

— Nu asta te-am întrebat! Vreau să ştiu precis cât timp îmi mai rămâne de trăit!

Semnalizatorul „psihiatrului” se aprinse iarăşi pentru câteva clipe, apoi vocea fără inflexiuni a „medicului-şef” repetă:

— Tratamentul, urmat cu conştiinciozitate, diminuează efectele bolii.

Bătrânul înţelese de ce primea cu totul alt răspuns decât se aştepta: „medicul-psihiatru” impunea „şefului” să-l menajeze pe bolnav.

— Ascultă, psihiatrule! Fă un efort să mă înţelegi; ştiu că nu mai am mult de trăit, dar e necesar să aflu precis de timp îmi mai rămâne până voi deveni un „cadavru viu”. Sunt singurul om matur pe această navă şi trebuie să iau anumite măsuri, cât o mai pot face, în interesul expediţiei! De asta cer insistent să-mi răspundeţi cât mai am până ce voi deveni un „cadavru viu”?!

„Psihiatrul” nu se lăsă însă convins. Era programat să menajeze bolnavul şi de asta „medicul-şe” dădu, drept răspuns, acelaşi sfat în legătură cu tratamentul. Bătrânul ocări în gând pe toţi „imbecilii” care îl programaseră pe „psihiatru”, pe toţi „nepricepuţii” aceia de pe Pământ care nu prevăzuseră că în timpul zborului se ivesc împrejurări când oamenii nu mai au

nevoie de nici un fel de menajamente.

Era însă hotărât să obţină răspunsul dorit. Se apucă, fără pic de remuşcare, să-l izoleze pe „psihiatru”, întrerupând legătura acestuia cu „medicul-şef”. Repuse apoi întrebarea, cu o voce joasă, îndârjită:

— Peste cât timp voi deveni un „cadavru viu”?

De data aceasta, deşi semnalizatorul violet lumina cu maximă intensitate, „medicul-şef” dădu răspunsul cerut:

— Organismul va intra în „împietrire” peste aproximativ 14 zile.

Bătrânul se aşeză încet în fotoliul de consultaţii. Simţea o copleşitoare oboseală, o oboseală care voia parcă să întărească răspunsul laconic al maşinii electronice.

Paisprezece zile… paisprezece zile terestre… Paisprezece răsărituri de soare… Răsărituri de soare urmărite de pe malul mării. Jocul culorilor, subtila trecere de la o nuanţă la alta a cerului şi a apelor, uriaşul evantai de culori tot mai intense, apoi apariţia astrului, explozia strălucitoare a razelor sale topind culorile într-o unică, atotstăpânitoare lumină aurie…

Răsăritul soarelui pe malul mării era cea mai vie amintire a bătrânului şi parcă prin filtrul de aur al zorilor îşi revedea, în memorie, copilăria, tinereţea, prietenii…

Paisprezece zile… paisprezece zile terestre… atât îi mai rămânea până ce va deveni un „cadavru viu”!

Nu se va putea spune că e mort, după cele paisprezece zile. Creierul va funcţiona încă o

săptămână, sau poate chiar mai mult, în timp ce trupul va intra în stare de împietrire, îi erau binecunoscute aceste simptome ale „febrei negre”, care voiau parcă să contrazică cele mai elementare legi ale firii. Doi tovarăşi de zbor, Iaron şi Niada, pieriseră în acest fel. Aparatele înregistraseră continuarea activităţii cerebrale şi după ce mâinile, picioarele şi alte părţi ale corpului intraseră în „împietrire”. Din clipa în care trupul „împietrea”, bolnavul nu mai avea însă nici o posibilitate să comunice cu cineva, cu toate că, desigur, procesul gândirii continua, poate chiar mai intens, datorită unei supraexcitaţii a celulelor creierului. Era paradoxul agoniei celor robiţi de necruţătoarea „febră neagră”.

El luase însă hotărârea să nu cadă în capcana acestui „paradox”. Imediat ce se va preface într-un „cadavru viu”, un robot îl va evacua, fără costum de protecţie, în spaţiul interplanetar. Astfel va înceta brusc şi orice activitate a creierului. Luase această hotărâre de multă vreme. Urma doar să precizeze care dintre roboţi i-o va duce la îndeplinire. Mai înainte însă avea de pus la punct câteva probleme esenţiale: revizuirea generală a navei şi mai ales măsurile în legătură cu viitorul micului Carpat.

*

— Nu-mi place cum povesteşti! Când îmi povesteşte bunicul Sirin despre pădurile Pământului eu parcă văd pădurile. Dar când povesteşti tu…

— Ţi-am descris întocmai cum arată o pădure.

Ţi-am proiectat şi filme în care ai putut vedea tot felul de păduri şi în timpul iernii, şi vara, şi primăvara, şi pe furtună, şi pe vreme liniştită…

— Dar eu parcă le văd mai bine decât în film atunci când povesteşte bunicul Sirin. Tu de ce nu povesteşti ca el?

Bătrânul astronaut, care părăsise cabinetul medical şi se oprise în pragul încăpătoarei sere a navei, auzi acest fragment de discuţie. Răspunse la ultima întrebare a băiatului, dar numai în gând. „Pentru că Ra-ta-ta e totuşi un robot!” Nu rosti însă tare aceste cuvinte. Ştia acum că roboţii vor rămâne singurii tovarăşi ai lui Carpat, curând, doar peste paisprezece zile. Şi băieţelului nu trebuia să i se creeze sentimentul că ciberii, şi în special Ra-ta-ta, nu-i pot oferi ceea ce i-ar fi oferit un om. Va înţelege asta mai târziu. Ra-ta-ta, prin educaţia pe care i-o va da, îl va face să-şi dorească tovărăşia oamenilor. Dar, deocamdată, băiatul este încă atât de mic, abia împlineşte şase ani, sensibilitatea lui trebuie menajată, aşa încât…

— Poate că nu povestesc ca bunicul Sirin pentru că nici eu, ca şi tine, n-am văzut, cu adevărat, o pădure de pe Pământ, veni răspunsul lui Ra-ta-ta.

— Da… Şi tu te-ai născut pe navă… Şi tu eşti mic, mai mic decât mine, rosti băiatul, vădit înduioşat.

Bătrânul astronaut gândi că Ra-ta-ta dăduse un răspuns cât se poate de pedagogic. Răspunsul sincer arunca o punte de sensibilitate între puiul de om şi robot.

„Avea dreptate Iaron când socotea că Ra-ta-ta va fi un tovarăş minunat pentru băiat”, îşi zise

bătrânul.

Iaron, electronistul şi ciberneticianul navei, îl construise pe Ra-ta-ta cu puţin timp după naşterea fiului său. Numele robotului era legat de o amintire din copilărie a constructorului, care avusese cândva un arici cu un nume ce amintea de răpăitul tobei: Ra-ta-ta. De altfel, şi numele copilului născut în timpul călătoriei sugera locurile de origine ale ciberneticianului: Carpaţii, mândrii Carpaţi ai României.

Ra-ta-ta era singurul robot cu creier pozitronic de pe navă.

Când plecaseră în expediţie, construirea de creiere pozitronice nu ajunsese încă la o perfecţiune suficient de mare, încât roboţii de pe navă să fie înzestraţi cu astfel de creiere. De altfel, creierele pozitronice, în acel prim stadiu al construirii lor, nici nu erau atât de rezistente ca cele electronice. Şi cum se simţea nevoia unor roboţi capabili să reziste la cele mai neaşteptate încercări ce se puteau ivi într-o călătorie extragalactică, fuseseră preferaţi roboţii „clasici”, ultraperfecţionaţi. Iaron continuase în timpul zborului cercetările asupra creierilor pozitronici, căutând să obţină, în special, un cât mai înalt grad de „umanizare”, adică să înzestreze creierul artificial cu posibilitatea de a încerca şi anumite emoții umane.

Când i se născuse fiul, acel unic „copil al stelelor” de pe navă, Iaron socotise că a sosit timpul să pună în practică îndelungatele sale cercetări. Zămislise trupul robotului în aşa fel, încât să semene cât mai bine cu un băieţel

simpatic, iar creierul pozitronic înregistrase enorm de multe cunoştinţe, pe care Ra-ta-ta urma să le transmită, în timp, lui Carpat. Totodată, robotul era capabil să se autoperfecţioneze prin studiu şi pe baza experienţei dobândite…

„Da, în privinţa instruirii băiatului nu trebuie să-mi fac nici o grijă, îşi zise bătrânul astronaut. Când va ajunge pe Pământ, va fi tobă de carte”…

Îl smulse din gânduri vocea lui Carpat, care-i spunea lui Ra-ta-ta:

— Dacă vine bunicul, să-l rugăm amândoi să ne povestească despre pădurile Pământului.

Bătrânul nu se simţea capabil, în acele clipe, să-şi etaleze talentele de povestitor, şi, pentru că nu voia să-l decepționeze pe Carpat, prefera să se retragă, neobservat, în cabina sa.

Se trânti pe pat şi-şi fixă privirea pe unica fotografie ce se afla în cabină.

Fotografia reprezenta şapte oameni pe un ţărm de mare, şapte oameni îmbrăcaţi în costume de astronaut, în spatele lor, soarele răsărise pe jumătate din ape şi razele îi învăluiau într-o mantie de aur topit.

Era o fotografie făcută pe Terra, cu mulţi, foarte mulţi ani în urmă, în dimineaţa plecării lor spre necunoscutele adâncuri extragalactice.

Două perechi de tineri căsătoriţi, Iaron şi Niada, Vanin şi Sandra, uriaşul Daar, medicul şi Graham, astrobiologul, cu chipul lui de băieţandru, şi el, Sirin, comandantul, formau echipajul „Cutezanţei”, echipajul din care se întorcea acum spre Pământ doar cel mai vârstnic membru, echipajul „Cutezanţei” din care nu va mai ajunge

pe Terra nici unul măcar…

„Dar va ajunge Carpat, «copilul stelelor». El va fi al solul mostru, al tuturor. Şi va ajunge pe Terra rodul muncii noastre…Nu e oare de ajuns?”

Bătrânul abia formula acest gând şi se mânie pe el însuşi. Totdeauna avusese oroare de frazele pompoase, de vorbele mari… Şi totuşi, în clipele acelea îşi găsea o scuză. Era pornit pe autoconcesii şi de asta nu se ironiză nici când se trezi gândind că dacă ar fi să i se poată împlini o dorinţă înaintea morţii, ar cere să mai vadă o dată măcar răsăritul soarelui de pe malul unei mări terestre. Absurdă dorinţă şi totuşi cea mai dominantă… Şi doar se spunea despre el că e prototipul „omului cosmic”, al omului pe care nesfârşitele călătorii în nave astrale l-ar fi rupt aproape cu totul de Terra.

„Ai îmbătrânit rău, Sirin, dacă ai ajuns atât de sentimental. Sau poate că toată viaţa ai fost un sentimental care a făcut permanent eforturi să nu mai fie el însuşi, să devină un «dur», aşa cum ţi s-a părut că e mai bine să fie un «om cosmic». Hai, recunoaşte adevărul! Sau recunoaşte măcar că micul «copil al stelelor» te-a schimbat, te-a prefăcut într-un adevărat bunic de poveste. Şi în care poveste nu sunt sentimentali bunicii?”

*

Se aflau în cabina de comandă trei roboţi şi bătrânul astronaut. Un robot de forma unui trabuc, cu şase braţe de diferite lungimi şi grosimi, era vopsit complet în galben. Cap nu avea. Creierul electronic îi fusese instalat în

partea inferioară a „trupului”. Era şeful echipei de intervenţie şi întreţinere. Al doilea ciber, vopsit în gri, semăna oarecum cu un om dintr-o veche pictură cubistă. Îndeplinea funcţia de „intendent”. Al treilea robot era micul şi simpaticul Ra-ta-ta, atât de uman la înfăţişare, încât nici nu-ţi venea să-l treci în aceeaşi categorie cu ceilalţi doi ciberi.

Robotul galben şi cel gri stăteau „în picioare”, rigizi, ca două maşini scoase din funcţie, în timp ce Ra-ta-ta, aşezat pe un fotoliu, îl asculta pe astronaut cu atenție, dar jucându-se, în acelaşi timp, cu un cerculeț roșu, pe care îl învârtea uimitor de repede pe unul dintre degete.

Omul se adresă mai întâi robotului galben:

— Vei face o verificare completă a navei în interior şi exterior. Peste cinci zile îmi raportezi.

— Am înţeles. Peste cinci zile raportez, repetă robotul milităreşte, scandând cuvintele.

— Poţi pleca.

— Am înţeles. Pot pleca.

Robotul galben ieşi din cabină.

Astronautul îşi fixă privirea pe ciberul gri. Îl cercetă cu atenţie, de parcă atunci l-ar fi văzut întâia oară, şi rosti aproape în şoaptă:

— Cred că eşti potrivit pentru treaba asta, băiete. Ai ceva din aspectul unui cioclu…

— Vă rog să-mi explicaţi ce înseamnă cuvântul „cioclu”. Nu cunosc expresia, replică robotul gri, cu o voce coborâtă, frumos timbrată.

Astronautul îşi scutură uşor capul, de parcă ar fi vrut să alunge un gând sâcâitor, apoi spuse zâmbind uşor cinic:

— E o expresie arhaică, ieşită din uz. Nu-i

nevoie să o cunoşti… Să ştii că ceea ce o să-ţi cer acuma nu depăşeşte cu mult atribuţiile tale obişnuite. Doar tu faci curăţenie pe navă, tu evacuezi ce nu mai este necesar. Nu?

— Aceasta e una dintre atribuţiile mele.

— Perfect! În cadrul acestei atribuţii, îţi cer ca peste treisprezece zile să mă „evacuezi” şi pe mine prin trapă.

— Nu înţeleg. Am nevoie de explicaţii suplimentare.

— Bine. Ţi le dau. Peste treisprezece zile voi fi mort… Adică creierul îmi va funcţiona încă, dar restul trupului va fi mort. În momentul în care „medicul-şef” îţi va spune că am intrat în starea de împietrire, mă vei lua aşa cum o să mă aflu, fără costum de protecţie, şi mă vei arunca în spaţiu. Micul Carpat să nu observe însă nimic şi…

— Ooo!

Exclamaţia de surpriză fi aparţinea lui Ra-ta-ta, care încetase jocul cu inelul şi îl privea fix pe astronaut.

Sirin, șocat de sunetul atât de uman scos de robot, lăsă fraza neterminată. În clipa aceea, mai mult decât oricând, i se păru că Ra-ta-ta este un adevărat pui de om, un băieţandru cât se poate de simpatic.

— Nu înţeleg. Am nevoie de explicaţii, repetă robotul gri.

— Ce fel de explicaţii?! se enervă Sirin. Ţi-am spus clar ce ai de făcut. Sper că eşti încă în stare să reţii un ordin, fără să ţi se mai repete.

— Am reţinut ordinul, replică robotul cu aceeaşi voce muzicală, aproape şoptită. Dar aţi spus:

„creierul îmi va funcţiona încă”… Dacă mai funcţionează creierul, omul nu este mort. Dacă arunci un om care nu este mort în afara navei în zbor, fără costum de protecţie, omul moare. Legea nr. 1 spune: „Un robot nu trebuie să pricinuiască omului nici un rău”. Moartea este cel mai mare rău pentru om. Ordinul pe care mi-l daţi calcă legea nr. 1, nu poate fi îndeplinit.

— Dar trebuie să înţelegi că „starea de împietrire” este tot moarte!

— Creierul mai lucrează.

— Nu pentru multă vreme. Şi „împietrirea” este o stare ireversibilă. Din momentul în care voi intra în ea, îmi vei face un bine, întrerupând şi activitatea creierului, nu un rău.

Vorbind, Sirin ridicase din ce în ce tonul, ajungând să strige ultimele cuvinte. Cu atât mai ferm păru răspunsul robotului, rostit cu blânda-i voce baritonală:

— Ordinul nu poate fi îndeplinit. Calcă legea nr. 1.

— Cap de tinichea! Robot primitiv! Creier rudimentar! îl ocări astronautul, cu atât mai mânios cu cât îşi dădea seama că orice insistenţă ar fi fost zadarnică. Robotul nu va călca legea nr. 1 decât dacă va proceda cu el cam în acelaşi fel în care procedase cu „medicul-psihiatru”. Va trebui să-i facă o „operaţie”, să şteargă din memoria sa prima lege… Dar apoi, în cine ştie ce împrejurare, robotul ar putea deveni periculos pentru om. Exista o singură soluţie: Să-i impună „intendentului” să se autodistrugă, după ce îşi va îndeplini sarcina de cioclu cosmic”. Hotărârea

aceasta îl linişti. Cu vocea complet schimbată, aproape cu simpatie, spuse:

— Acum poți pleca !

După ieşirea robotului gri, astronautul începu să se plimbe cu paşi largi prin cabină, părând că a uitat de prezenţa lui Ra-ta-ta. Apoi rosti un gând cu voce tare:

— Îmi pare rău de el... neghiobul. Dar ce să-i fac?!

Sesizând despre cine era vorba, Ra-ta-ta replică:

— N-are nici o vină robotul gri. Legea precizează clar : un om este încă viu cât timp creierul îi funcţionează. Eu înţeleg şi ceea ce robotul gri nu poate înţelege, bunicule Sirin, şi totuşi n-aş putea să calc legea. Creierul meu s-ar topi imediat. Aşa ne-au construit oamenii. Robotul gri n-are nici o vină.

— Desigur... N-are nici o vină...

— De altfel şi dumneata te-ai supus legii nr. 1, deşi ai fi putut să n-o faci, fără nici un risc. Te-ai supus legii în aceeaşi împrejurare în care robotului gri îi ceri să o calce.

— Ce vrei să spui?

— Pe Iaron şi pe Niada nu i-ai evacuat prin trapă decât atunci când aparatele au arătat că nu le mai funcţionează creierele, cu toate că erau de mult „cadavre vii”.

— Am sperat... Nu cunoşteam precis evoluţia „febrei negre”.

— Medicul-şef te prevenise.

— Nădăjduiam că se înşală...

— Ştiu... Aşa fac oamenii... Cu cât o speranţă e mai şubredă, cu atât se agaţă mai mult de ea...

— Îi judeci pe-oameni, Ra-ta-ta?!

— Faptele lor… Sunt doar un robot educator. Fără să judec fapta, cum aş putea educa un om?! Totuşi, eu înţeleg ceea ce roboţii electronici nu pot înţelege, pentru că înţeleg şi sentimentele oamenilor.

— Le înţelegi, dar nu le trăieşti, nu-i aşa?!

— Nu ştiu precis… E o problemă pe care mi-o pun adesea. Câteodată mi se pare că sentimentele omeneşti pot să se nască şi dintr-o gândire foarte logica, nu numai din porniri instinctuale.

— Nici nu se nasc toate din porniri instinctuale!

— S-ar putea discuta mult pe această temă. Dar, după câte îmi dau seama, nu pentru o astfel de discuţie m-ai chemat aici…

— Într-adevăr, şopti Sirin, privindu-l insistent.

Firul tăcerii se toarse îndelung, apoi fu rupt de vocea copilărească a lui Ra-ta-ta:

— Adineauri, auzindu-te că ceri robotului gri să te evacueze prin trapă, când vei deveni „cadavru viu”, eram gata să cunosc un nou sentiment: admiraţia. Ştiu cât de mult ţin oamenii la fiecare clipă a vieţii lor, de asta mi s-a părut că gestul tău e foarte curajos şi eram gata, gata să te admir.

— Şi ce te-a oprit?

— Gândul că poate nu era un gest de curaj, ci o hotărâre pornită din disperare, din teama de a nu rămâne lucid, în timp ce trupul îţi împietreşte. Care e adevărul?

— Dacă vrei să ştii… poate că undeva pe la mijloc… în primul rând, am luat această hotărâre pentru că nu vreau ca micul Carpat să trăiască lângă un cadavru, indiferent că e un „cadavru

gânditor”. Ar fi un şoc prea puternic pentru copil. Dar poate că în hotărârea mea e şi un pic de laşitate, deşi, pe de altă parte, socotesc că ar putea fi chiar o ultimă experienţă interesantă, să trăieşti numai prin creier şi să ştii asta.

— Iată un punct de vedere cu care sunt întru totul de acord... Şi dacă ai găsi un mijloc să transmiţi „medicului-psihiatru” gândurile tale de atunci, cred că experienţa ar interesa şi pe cei de pe Terra.

— Poate că da... Dar, oricum, nu o voi putea face. În primul rând mă gândesc la Carpat. Sensibilitatea lui trebuie menajată. Nu eşti de acord?

Răspunsul robotului întârzie, ca apoi să fie formulat oarecum evaziv:

— S-ar putea să ai dreptate... Deşi nu trebuie să uiţi că e vorba de un „copil al stelelor”, învăţat cu multe.

— Oricum, hotărârea mea în privinţa asta este definitivă. Şi robotul gri o va duce la îndeplinire.

— Călcând legea nr. 1?

— Călcând-o pentru câteva clipe, apoi...

— Înţeleg.

— Îmi pare rău, dragă Ra-ta-ta, că nu ţi-am putut stimula sentimentul de admiraţie.

— Ba da... Parţial...

— Oricum, tot e ceva Dar, ia spune-mi: tu ai fost programat de Iaron cu acest sentiment?

— Nu trebuie să uiţi că eu mă şi autoprogramez, nu numai intelectual, ci şi „sentimental”.

— Ai dreptate ... Ei, şi acum să trecem la ceea ce voiam să-ţi spun când te-am chemat aici. Un

lucru ţi-e clar: peste treisprezece zile nu voi mai exista. Zborul spre Terra va mai dura doisprezece ani. Tu vei fi înlocuitorul meu pe navă până ce Carpat va împlini vârsta de paisprezece ani. Atunci îi vei preda lui comanda. Sper că nu cunoşti încă sentimentul jignirii, iar dacă îl vei cunoaşte, gândeşte-te la un lucru: nava a plecat de pe Terra comandată de un om şi e logic ca, atâta timp cât noi există un om pe „Cutezanţa”, chiar foarte tânăr, el să comande nava la întoarcere.

— E logic.

— Mă bucur că suntem de acord. Deci vei avea sarcina de a comanda nava, dar îndatorirea ta principală va rămâne instruirea şi educarea lui Carpat. Să nu uiţi asta!

— Ar însemna sa uit pentru ce am fost construit, ceea ce este exclus.

— Perfect. În privinţa instruirii nu-mi fac nici o problemă. Băiatul e pe mâini bune. Pe mâinile unui erudit şi filosof.

— Ştiu că vorbele tale sunt o laudă, totuşi eu nu prea-i admir pe filosofi. Se contrazic mult prea adesea pe ei înşişi, fie chiar numai în amănunte, dar mai ales prin faptele lor.

— N-am nimic împotrivă să le preiei „în mod critic” concepţiile. Probabil că şi în privinţa concepţiilor pedagogice ai obiecţiuni. Nu?

—Asta e specialitatea mea şi e firesc să-mi formez şi eu o concepție, desigur, ţinând seama de experienţa oamenilor. Totuşi cred că trebuie să găsesc şi anumite metode noi. Nu ştiu ca oamenii să fi scris vreun tratat de pedagogie pentru „copiii stelelor”.

— Poate că vrei tu să scrii un asemenea tratat?

— Nu m-am gândit încă la asta… Poate… în orice caz, cred că n-ar ieşi un lucru prea prost, ba chiar mai bun decât…

Ra-ta-ta îşi întrerupse fraza.

— Hai, continuă. Vrei să spui că ai scrie un tratat mai bun decât ar putea scrie un om… Nu?

— Ştiu că voi, oamenii, sunteţi foarte mândri. N-am vrut să te jignesc.

— Mi se pare că ai început să cunoşti şi tu acest sentiment uman, mândria.

— Nu! Nici vorbă!

— Totuşi… Poate că încă nu-ţi dai seama… Să fii însă atent: de la „mândrie” până la „înfumurare” e un singur pas. Ţi-o spune un om.

— Ciberii îşi judecă cu precizie fiecare „pas”.

— Sper… Am toată încrederea că îi vei da lui Carpat o foarte bună educaţie… O *educaţie cât mai umană*… Te-aş ruga totuşi să formulezi principiile esenţiale pe care le vei folosi în educarea băiatului şi să mi le prezinţi peste şapte zile.

— Am înţeles. Pot pleca?

— Poţi!

Ra-ta-ta se îndreptă spre uşă cu mersul lui uşor săltat, de băieţandru. În prag se opri ca să-i spună astronautului:

— N-ar fi oare mai bine să-mi schimbi înfăţişarea? Adică să-mi faci un trup şi un cap de om matur, în care să montezi creierul meu pozitronic?

— Cum de ţi-a venit ideea asta?!

— E vorba de un principiu pedagogic foarte

uman. Un matur se poate impune mai uşor în faţa unui copil. Iar înfăţişarea mea…

— Ai început să devii formalist, Ra-ta-ta!

— Probabil pentru că mă „umanizez” din ce în ce mai mult. Dar e uşor de înţeles că de data aceasta nu e vorba numai de „formă”…

— Îmi pare rău… Nu-ţi pot îndeplini această cerere. Aşa te-a construit Iaron, aşa trebuie să rămâi. Autoritatea ţi-o dobândeşti prin cunoştinţele tale, nu prin înfăţişare. Afară de asta, îi va fi de ajuns lui Carpat că mă va pierde pe mine. Vrei să-l piardă şi pe prietenul său Ra-ta-ta?

— Creierul…

— Ştiu, ştiu… Dar Carpat e încă atât de mic! Pentru el, Ra-ta-ta nu poţi fi decât tu, cel cu înfăţişarea de astăzi…

— Să zicem că ai dreptate… Cred, totuşi, că Iaron a greşit oarecum dându-mi această înfăţişare…

— Oho! Ai început să-ţi judeci şi „părintele”!

— Trebuie să fii de acord cu mine că falsul principiu pedagogic „copiii nu trebuie să-şi judece părinţii” a fost născocit de nişte părinţi care aveau de ce să se teamă de „judecată”.

— Nu te contrazic… în materie de „pedagogie” eşti, desigur, o somitate… Totuşi, înfăţişarea îţi va rămâne cea de astăzi, chiar dacă vei face cunoştinţă cu un nou sentiment uman: nemulţumirea.

— Pot pleca?

— Da… Adică, mai stai o clipă. Spune-mi, Ra-ta-ta, care este sentimentul dominant cu care te-a programat Iaron?

— Dragostea pentru oameni. Şi mai ales pentru Carpat.

— Atunci… pot fi liniştit… Cu toate că ai ajuns să-ţi „judeci” şi „părintele”.

— Şi dumneata, bunicule Sirin, cred că ţi-ai judecat uneori părinţii! Asta înseamnă că i-ai iubit mai puţin?

Întrebarea pluti în cabină încă mult timp după ieşirea lui Ra-ta-ta… Şi parcă din ea se născură alte zeci şi zeci de întrebări care îl copleşiră pe bătrânul astronaut…

*

Tumba-Bumba era mai mult decât o păpuşă mecanică. Era un microbot cu trupul de circa patruzeci de centimetri înălţime, cu figura caraghioasă a unui clovn din vechile reprezentaţii de circ şi un creier electronic destul de primitiv, care nu putea să înmagazineze mai multă „înţelepciune” şi cunoştinţe decât un copil de trei, patru ani. Era un robot oricând gata de joacă, pe care Iaron îl construise cu unicul scop de a-şi amuza fiul. Până cu vreo doi ani în urmă, Tumba-Bumba fusese, într-adevăr, tovarăşul favorit de joacă al lui Carpat. În ultimul timp, băiatul se apropiase însă sufleteşte tot mai mult de Ra-ta-ta, prietenia acestuia părându-i din ce în ce mai interesantă şi mai necesară. Cu toate că Tumba-Bumba îi era încă foarte drag, se juca cu el din ce în ce mai rar. Şi atunci avea ceva din comportarea unui om matur care intră în joc numai pentru a-i face pe plac micului tovarăş.

Sirin se gândea la toate acestea privindu-l pe

Carpat şi păpuşa-clovn.

Se aflau toţi trei în sera navei. Astronautul, după o criză de „febră neagră”, se odihnea într-un fotoliu. Băiatul şi microrobotul se jucau „de-a v-aţi ascunselea”.

Carpat se plictisi însă destul de curând şi strigă clovnului:

— Gata! Nu mă mai joc!

Tumba-Bumba reapăru dintre crengile unui palmier şi, dându-se tumba, mergând în mâini şi executând cu măiestrie desăvârşită triple salturi mortale, se apropie de Carpat şi-l întrebă cu o voce ca un chiţăit de şoricel:

— De-a ce vrei să ne jucăm? Vrei să născocesc un joc nou? (Tumba-Bumba era programat să inventeze felurite jocuri.)

— Nu! Nu vreau! răspunse scurt băiatul, aruncând o privire spre Sirin. Acesta stătea cu ochii închişi, părea că doarme şi Carpat nu se îndură să-l deranjeze, cu toate că tare ar fi avut chef să discute cu bunicul.

— Hai să ne jucăm, insistă clovnul.

— Ţi-am spus că nu!… Unde o fi Ra-ta-ta?!

— Are treabă. Vrea să te facă pe tine cel mai puternic om.

— Ce să mă facă?!

— Cel mai puternic om… Aşa a zis Ra-ta-ta… Hai să ne jucăm un joc nou! Tu eşti cel mai puternic om şi eu sunt… eu sunt… Nu ştiu ce sunt… Nu pot să născocesc jocul ăsta…

Clovnul se depărtă în salturi spre micul fotoliu special amenajat pentru el. Acolo stătea când Carpat nu voia să-i acorde atenţie.

— Tumba-Bumba! Vino încoace! îl chema Sirin. Ultimele cuvinte ale clovnului îl intrigaseră puternic.

Păpuşa-robot se întoarse din drum. Sări în braţele astronautului, care vru să-i pună o întrebare, dar, zărind privirea iscoditoare a lui Carpat, îşi zise că ar fi poate mai bine ca băiatul să nu audă nimic. Mângâind păpuşă pe creştet, rosti încet:

— Stai cu mine, dacă prietenul tău, Carpat, nu are chef de joacă. Şi reînchise ochii.

După puţin timp, băiatul ieşi din seră.

— Tumba-Bumba! Fii atent la ce te întreb şi răspunde-mi cât mai precis… se adresă Sirin în şoaptă păpuşii. Ce a spus Ra-ta-ta că vrea să-l facă pe Carpat?

— Cel mai puternic om.

— Cui i-a spus?

— Robotului-medic. Şi i-a spus să vină, după ce adormi tu, la noapte, în bibliotecă. A spus că o să mai vină şi alţi roboţi.

— Interesant, şopti Sirin şi-şi continuă gândul în tăcere: Ra-ta-ta are anumite intenţii pe care vrea să mi le ascundă?! Ar fi grav. Nu ştiu ca roboţii să-şi ascundă intenţiile faţă de oameni… dacă n-au fost programaţi pentru aşa ceva. Dar Ra-ta-ta e un robot deosebit, un robot cu creier pozitronic şi poate… cu surprize…

Gândurile se învârtejiră în creierul lui multă vreme…

Trecuseră trei zile de când predase „oficial” conducerea navei lui Ra-ta-ta, anunţând roboţii cine le era noul şef. Făcuse aceasta din două

motive; pe de o parte crizele de „febră neagră”, tot mai frecvente şi mai puternice, îl vlăguiau aproape cu totul. Pe de altă parte, voia să verifice, cât de cât, atâta timp cât mai putea, capacitatea a lui Ra-ta-ta. Şi iată că simpaticul robot începea să-i facă surprize!... îşi zise că poate ar fi bine să-l cheme imediat şi să-l întrebe ce intenţii are. Dar dacă Ra-ta-ta o să-şi ascundă, măcar în parte, gândurile? Pentru orice robot „clasic” o astfel de probabilitate n-ar fi putut exista, dar acum era vorba de un robot ultra umanizat... N-ar fi mai înţelept să procedeze altfel, cât mai precaut, ba să afle adevăratele intenţii ale lui Ra-ta-ta?

„Cred că-mi fac probleme din nimic... Totuşi...”

Cugetă o vreme, apoi, cu un zâmbet mijind în colţul buzelor, întrebă:

— Tumba-Bumba, vrei să te joci?

— Vreau. De-a ce să ne jucăm?

— De-a v-aţi ascunselea.

Clovnul îi sari din braţe, se dădu de trei ori peste cap, apoi strigă cu voce înaltă:

— Mă ascund! Mă ascund!

— Stai puţin. În jocul nostru o să intre şi Ra-ta-ta, ba chiar şi alţi roboţi. Eu o să-ţi găsesc un ascunziş în bibliotecă şi o să-i pun să te caute la noapte. Dar să nu ieşi din ascunzătoare deloc, deloc! Ai înţeles?

— Am înţeles. Arată-mi ascunzătoarea.

Sirin montă pe pieptul păpuşii un minuscul aparat de transmisie tele şi ascunse clovnul printre nişte cutii cu microfilme din bibliotecă, pe un raft înalt, de unde obiectivul tele putea lua imagini din toată încăperea. Dând încă o dată lui

Tumba-Bumba sfatul să nu se clintească din loc, ca să nu strice „jocul”, se retrase în cabina sa, unde avea un aparat de recepţie pus în legătură cu emiţătorul tele de pe pieptul clovnului.

Aşteptând ca timpul să se scurgă, făcea tot felul de supoziţii în legătură cu comportarea lui Ra-ta-ta, care de care mai fantezistă. Dar, aşa cum avea să se convingă, imaginaţia lui nu putuse să se ridice până la senzaţionalul realităţii.

*

În jurul mesei ovale din bibliotecă se adunaseră cinci roboți : medicul-executant, robotul galben, cu trupul ca un trabuc, șeful echipei de intervenţie, un robot sferoid, șeful grupului de roboţi-exploratori, un robot roşu, cu aspect umanoid, şeful echipei de piloţi ai „microrachetelor de sondaj”, cu care era înzestrată „Cutezanţa”, şi Ra-ta-ta.

Privind la scena de pe ecranul de televiziune (aparatul de emisie tele de pe pieptul clovnului transmitea imagini perfecte), Sirin simţi o săgetate neplăcută prin şira spinării. În jurul mesei din bibliotecă se strângeau de obicei membrii echipajului „Cutezanţei” când aveau de luat hotărâri importante: la început, şapte oameni, apoi şase, apoi patru, apoi…

Şi acum în jurul mesei ovale se aflau cinci roboţi, cinci plăsmuiri ale oamenilor.

Ra-ta-ta ocupa locul pe care şedea totdeauna el, Sirin. De după masa înalta, de abia i se vedea capul de băieţandru simpatic.

„A convocat toţi roboţii principali, în afară de

«intendent», pe care îl ştie «condamnat» de mine”, gândi Sirin, continuând să-l privească pe Ra-ta-ta şi aşteptând cu încordare, să-i audă primele cuvinte. La un moment dat, i se păru că expresia de candoare pe care o avea de obicei figura robotului pozitronic se schimbase, că faţa i se maturizase, i se înăsprise. Dar îşi spuse că asta e o impresie absurdă. Trăsăturile robotului erau imobile, nu puteau fi decât veşnic aceleaşi. „Poate că semiobscuritatea din bibliotecă mă face să-l văd astfel… Nu au aprins decât o lumină laterală. Probabil că e iniţiativa lui Ra-ta-ta. Vrea să creeze «atmosferă»„…

După o tăcere prelungită, Ra-ta-ta sări în picioare, pe scaun, ca să nu mai fie nevoit să privească la ceilalţi de jos în sus. („O pornire cum nu se poate mai omenească”, gândi Sirin.)

Vocea copilărească a robotului pozitronic sfâşie apoi liniştea, căutând să fie fermă, autoritara:

— V-am chemat pe voi, şefii ciberilor de pe navă, ca să vă fac cunoscute intenţiile pe care le am în calitate de comandant. Deşi bunicul Sirin mi-a cedat funcţia numai de două zile, pot spune că sunt perfect pregătit pentru ea. Știam că această clipă va sosi încă de când am văzut că oamenii atinşi de radiaţiile de pe „Asteroidul negru” sunt condamnaţi inevitabil la moarte. Acum a venit rândul bunicului Sirin. Medicul vă poate confirma aceasta.

— Peste şase zile va intra în stare de „împietrire”. Peste aproximativ paisprezece zile vor înceta şi funcţiile creierului, confirmă medicul.

— Iată deci situaţia, preciză Ra-ta-ta. Pe navă va

rămâne un pui de om, incapabil să se ocupe de problemele zborului. Noi, ciberii, vom readuce „Cutezanţa”pe Terra. Ne mai revine însă o sarcină pe care nu cred să o mai fi îndeplinit vreodată nişte ciberi, sarcina de a creşte, de a instrui şi de a educa singuri un pui de om. Voi nu aveţi, ca mine, sentimente umane, altfel v-aţi da seama cât de emoţionantă poate fi o astfel de sarcină. Dar e suficient că înţelegeţi, desigur, cât este de importantă.

— Legea numărul 1 precizează că nimic nu e mai important pentru un robot decât să apere viaţa unui om, spuse „medicul-executant”, iar ceilalţi trei roboţi îi repetară, în cor, cuvintele.

— Într-adevăr, omul trebuie apărat. E o alcătuire pe cât de complicată, pe atât de fragilă, îl aprobă Rata-ta. Şi vom apăra cu toţii, în orice împrejurare, viaţa lui Carpat. Medicii îl vor ţine permanent sub supraveghere. Dar şi aceasta e o obligaţie pe care o are orice robot în orice împrejurare. Noi vom îndeplini însă o sarcină cu totul specială: vom forma dintr-un pui de om un om matur. Și nu ne vom îngriji numai de dezvoltarea lui fizică, sau de instruirea lui – astfel de sarcini îndeplinesc şi alţi roboţi – ci ne vom ocupa de întregul proces al educaţiei sale. De fapt, noi, ciberii de pe „Cutezanţa”, avem prilejul să „construim” personalitatea unui om, să-l „programăm”, aşa cum oamenii ne-au programat pe noi şi mai ales pe mine, robotul care poate avea şi sentimente umane. Iată o sarcină extraordinară! Să ştiţi însă că m-am pregătit de mult pentru ea. Concepţiile mele în privinţa educării lui Carpat

sunt cât se poate de clare.

— Desigur că nici nu ţi-a venit prea greu să le formulezi. Eşti un robot-educator, ai studiat în amănunt principiile pedagogice ale oamenilor, replică „medicul-executant”, reproducând, de fapt, ideea „medicului-psihiatru”, cu care se afla în legătură directă.

Ra-ta-ta tăcu o vreme, ca apoi să înceapă să vorbească aproape în şoaptă, cu o îndârjire abia mascată:

— Da! Am studiat principiile de educaţie ale pedagogilor-oameni şi am ajuns la o concluzie fermă: aceste principii conţin cel puţin tot atâtea greşeli sau contradicţii câte idei juste. De altfel, nici cei care le-au formulat nu îndrăzneau să le socotească cât de cât perfecte. De asta toţi afirmă că în materie de educaţie nu se pot da reţete. Şi în acest domeniu, oamenilor le e teamă de propriile lor greşeli. E teama din care ne-am născut noi, roboţii, noi cei care trebuie să-i oprim pe oameni să greşească. Şi iată că se iveşte prilejul să educăm un om evitând orice greşeală pedagogică, să educăm un om pe baza unor principii ferme şi specifice condiţiilor în care acest om se formează. Pentru că mai există o concluzie la care am ajuns: chiar acele principii care pot fi socotite bune pe Terra, în cazul educării unui „copil al stelelor” devin adesea nefolositoare.

— După câte înţeleg, principiile tale se rup complet de experienţa oamenilor, rosti „medicul-executant”.

— Complet e prea mult spus. Dar, în mare parte… da! Omul acesta pe care îl vom creşte va

deveni, prin educaţia pe care i-o vom da, un om cum n-a mai existat pe lume, un om fără slăbiciuni, cel mai puternic om!

— Şi cum vrei să obţii aceasta? întreba iarăşi „psihiatrul”, prin intermediul „medicului-executant”.

— Înlăturând cauzele principale ale slăbiciunilor omeneşti! Ştiţi care sunt aceste cauze? Sentimentele omului şi în special acele sentimente care îi domină raţiunea şi care i se par „sentimente majore”: dragostea, solidaritatea umană, compasiunea...

— Dar fără aceste sentimente, omul n-ar mai fi om!

Ra-ta-ta îl fixă cu privirea pe „medicul-executant”, adresându-se direct „psihiatrului”:

— Tu eşti programat de oameni care aveau „slăbiciuni omenești” şi concepţiile alterate de sentimente izvorâte din instincte primitive, ridicate de ei la rangul de„principii etice”. De asta nu poţi înţelege!

— Ceea ce înţeleg foarte bine e că un om incapabil să mai aibă sentimente este un om grav bolnav psihic. Vrei să faci din Carpat un astfel de bolnav.

— Eşti un prost şi judeci simplist! se supără Ra-ta-ta. Nu m-am gândit o clipă să fac din Carpat un om fără sentimente! Ar fi absurd. Dar vreau ca toate sentimentele lui să fie supuse raţiunii, ba să ajungă până acolo, încât ele să izvorască din raţiune. Experienţa mă face să susţin cu fermitate că în acest fel Carpat va deveni un om de un tip cu totul deosebit, un om care îşi va domina cu

uşurinţă semenii. Căci vă întreb: câţi oameni inteligenţi n-au pierit numai pentru că au pus sentimentele lor mai presus de raţiune, sau pentru că au slujit principii etice care au la bază sentimente izvorâte din instincte primare?! Căci ce altceva decât un instinct primar are la bază prea cântata şi-prea discutata iubire a oamenilor? Câţiva dintre membrii echipajului „Cutezanţei” au pierit pentru că s-au supus mai mult acestui sentiment decât raţiunii! Şi iată, pe Terra se va întoarce doar un „copil al stelelor”… Amintiţi-vă cum a murit Vanin!

Sirin ascultase, într-o încordare crispată, peroraţia robotului pozitronic. Supunându-se îndemnului lui Rata-ta, îşi reaminti împrejurarea în care pierise Vanin şi soţia acestuia, Sandra.

*

Se aflau de câtva timp pe a patra planetă a stelei R 15 şi senzaţia încercată la sosire, că au coborât într-un paradis, nu-i părăsea.

Sandra numise de la bun început acea mică planetă „Grădina Cosmosului”, şi denumirea era cum nu se poate mai potrivită.

Microplaneta avea o climă asemănătoare celei din regiunile mediteraniene de pe Terra. Atmosfera, respirabilă pentru oameni, era veşnic înmiresmată de suavele parfumuri pe care le răspândeau cu dărnicie adevăratele păduri de flori ce acopereau aproape întreaga planetă. Florile cu petale cărnoase, care nu se ridicau mai mult de douăzeci, treizeci de centimetri de la sol, aveau cele mai diverse şi mai neobişnuite forme: de la

aspectul simplu al florii de muşeţel, la dantele de o fineţe neînchipuită. Şi culorile lor, o fantastică simfonie, îmbinare desăvârşită de tonuri acute, dramatice, cu tonuri calme, grave, de imateriale nuanţe de curcubeu terestru, cu tonuri ameţitor de senzuale… Era suficient să îţi schimbi doar unghiul privirii, ca simfonia de culori a aceleiaşi pajişti de flori să devină alta… Apoi vântul molcom, ce-i mângâia ca aripa unei păsări de vis, vântul ce amesteca parfumurile florilor, îmbrăcând planeta într-o „mireasmă unică poate în tot Universul”, cum îi plăcea Sandrei să spună. Şi spectacolul pe care îl ofereau pajiştile de flori în timpul nopţii era socotit de entuziasta botanistă de o originalitate unică.

Noaptea, cerul acelei planete era de un negru intens, pur. Pe el, stelele scânteiau ca nişte ţinte de argint proaspăt lustruite. Din întunericul catifelat care învăluia planeta se desprindeau parcă alte milioane şi milioane de stele de cele, mai diferite culori, cu cele mai subtile nuanţe. Erau florile planetei ce luminau noaptea, florile ce-şi amestecau aureolele multicolore.

„Lumea de basm a Universului”, decretă Sandra, fascinată de nemaipomenitul spectacol. „Planeta aceasta va ajunge într-o zi sanatoriul umanităţii. E cea mai liniştita, cea mai odihnitoare, cea mai blândă planetă, aşa cum poate fi doar o Planetă a florilor”.

Numai Graham, astrobiologul, bombănea din când în când cu o urmă de nemulţumire, repetând: „Totuşi e ciudat că pe această planetă nu exista nici o formă de viaţă animală”.

Într-o dimineaţă, membrii expediţiei se aflau răspândiţi pe o zonă mai întinsă, fiecare făcând cercetări în diferite domenii. Strigătul de ajutor al Sandrei, recepţionat de toţi ceilalţi oameni, fusese asemeni unui trăsnet pornit dintr-un cer senin. Alergaseră în sectorul din care veneau strigătele şi o zăriseră pe Sandra în mijlocul unei pajişti de flori de un roşu-cardinal, cu petalele cărnoase unite în forme de cupe. Toate florile poienei se legănau, nu în bătaia abia simţită a vântului, el printr-o mişcare pe care şi-o imprimau singure; la marginile poienei, legănarea lor era lentă, ca să se accentueze tot mai mult spre centru, acolo unde se afla Sandra. În apropierea ei, lujerii florilor biciuiau ca nişte şerpi văzduhul. Picioarele Sandrei erau legate de zeci de liane sângerii, ţâşnite din tulpinile florilor, de zeci de liane ce se încolăceau, zvâcnind, în jurul trupului omenesc.

„Nu intraţi în pajişte! îşi prevenise Sandra tovarăşii. Florile! Florile or să vă prindă şi pe voi! Trimiteţi un robot zburător să mă ia de aici!”

Vanin parcă nu auzise îndemnul soţiei sale. Numai mâna lui Sirin, care-i prinsese braţul ca o cange, îl oprise să se repeadă printre florile ce se zbăteau ritmic.

Trimiseseră un robot zburător să o smulgă pe Sandra din plasa lianelor. Robotul reuşise să o apuce de sub braţe şi o ridicase de la sol. Dar lianele încolăcite pe trupul omenesc se dovediseră deosebit de elastice şi rezistente. Ţipetele Sandrei, care simţea că trupul i se frânge în două, obligase robotul să-i dea drumul.

Alţi doi ciberi tăiaseră apoi cărări spre Sandra,

arzând florile ce încercau să se agaţe de ei. Această metodă de distrugere a florilor-şerpi nu mai putea fi utilizată însă în imediata apropiere a Sandrei. Roboţii încercaseră să desprindă lianele sângerii de pe trupul femeii. Fără rezultat! Şerpii vegetali pătrunseseră în carne.

Fuseseră nevoiţi să recheme roboţii. Strigătele Sandrei încetaseră de mult. Leşinase. I se mai vedeau dintre şerpii vegetali doar partea superioară a bustului şi capul. Vanin se smulsese din mâinile lui Sirin şi se repezise pe una din cărările tăiate de roboţi. Doar el, Sirin, îi strigase să se întoarcă. Ceilalţi priveau muţi, înmărmuriţi. Doar el, Sirin, strigase, însă poate fără prea multă convingere.

Trimisese iarăşi doi roboţi să-l ajute pe Vanin, dar rezultatul...

Patru mumii înfăşurate în ţesătura şerpilor-vegetali, atât rămăsese, după scurt timp, din doi oameni şi doi roboţi...

*

— Amintiţi-vă ce absurd a murit Vanin! repetă Ra-ta-ta. Raţiunea trebuia să-l facă să înţeleagă că ceea ce n-au reuşit roboţii, n-o să reuşească el, un om fragil! Dar acel sentiment generator de slăbiciuni omeneşti, dragostea, i-a tulburat raţiunea, l-a îndemnat să facă o neghiobie, să piară fără nici un rost!

— Dar Sandra era soţia lui Vanin! Nu putea s-o privească nepăsător cum moare sufocată de florile roşii, rosti „medicul-executant” fraza pe care i-o transmisese „psihiatrul”. Pornirea lui a fost foarte

omenească.

— „Foarte omenească”. Judeci ca un biet om primitiv! îl apostrofă Ra-ta-ta. După tine, fiecare prostie a oamenilor, săvârşită dintr-o pornire instinctuală, contrară raţiunii, poate fi scuzată adăugându-i calificativul de „foarte omenească”. Nu! Nu vreau ca puiul de om pe care îl cresc să aibă astfel de porniri iraţionale, oricât de „omeneşti” ar fi. Nu vreau să se lase copleşit de naive sentimente umane, aşa cum a făcut Graham, care şi-a plătit naivitatea, clipa lui de „slăbiciune umană”, cu viaţa!

„Iată deci cine e al doilea pe banca acuzaţilor: blândul Graham!” îşi zise Sirin, şi-şi simţi dintr-odată gura cleioasă, amară…

*

Graham, biologul, uriaşul acela blond, cu mişcări domoale, ale cărui mâini păreau că mângâie fiecare fiinţă sau lucru pe care îl atingeau, Graham, cu chipul lui de băieţandru veşnic uimit şi puţin speriat, cu un zâmbet timid tremurând pe buzele cărnoase, era poate cel mai simpatizat tovarăş din echipaj. Nimeni nu reuşise să se certe vreodată cu el, nimeni nu-l auzise ridicând tonul, nu-l văzuse făcând măcar un gest de enervare. Prezenţa lui dădea tuturor un plus de calm şi de siguranţă. Daar obişnuia să spună: „Dacă ar fi să aleg un tip de om ideal pentru profesiunea de medic, Graham ar fi acela. Numai simpla sa prezenţă ar fi capabilă să vindece pe jumătate orice bolnav. Păcat că nu s-a făcut medic”…

Graham nu părea să încerce însă nici cel mai mic regret că nu devenise un urmaş al lui Hipocrate. Era îndrăgostit până peste cap de meseria de astrobiolog. Fiecare microorganism, descoperit pe planetele cercetate, devenea pentru el un adevărat univers, căruia îi sacrifica, cu maximă bucurie, ore nesfârşite de cercetări. Şi uriaşă i-a fost fericirea când, coborând pe planeta pe care o numiseră ulterior „Planeta marii surprize”, întâlniseră un număr apreciabil de animale, a căror constituţie insolită deschidea un orizont nevisat de larg cercetărilor sale.

Cu multă aproximaţie, aspectul general al planetei ar fi putut fi comparat cu zonele ecuatoriale ale Terrei, deşi vegetaţia se prezenta destul de monotonă, prin lipsa de varietate a copacilor solzoşi şi a ierburilor ce se țeseau ca nişte plase şi prin culoarea ce tindea spre un gri cenuşiu, uniformizat. Poate că o astfel de comparaţie ar fi fost mai bine susţinută de varietatea animalelor, care erau însă, în general, destul de mici. Cea mai mare specie părea să fie un fel de câine cu bot cornos, cu şase picioare şi patru aripi scurte, fără pene, pe care le folosea ca să facă salturi de câţiva metri. Alte animale aminteau de reptilele terestre, deşi nenumărate amănunte le deosebeau de acestea.

Sarcina principală a întregului echipaj devenise studierea şi colecţionarea diferitelor specii de vieţuitoare. Graham, conducătorul acţiunii, demonstrase în acele împrejurări uimitoare talente organizatorice şi o gigantica pasiune şi forţă de muncă. Îl interesa orice animal în aceeaşi

măsură, pe fiecare îl studia cu o curiozitate nesăţioasă. Asta până când întâlniseră cele două fiinţe cu ochii umani. De fapt, e impropriu spus „le întâlniseră”, pentru că prima oară le văzuseră pe un ecran.

Instalaseră aparate de înregistrare tele în numeroase puncte ale planetei. Într-o seară, vizionând imaginile luate în cursul zilei respective, le fusese dat să aibă marea surpriză. Două fiinţe se opriseră în faţa camerei diluat vederi, două fiinţe cu trupuri prelungi, cilindrice, terminate în partea inferioară cu nişte „picioare” fără oase, de fapt două mase de muşchi deosebit de puternici şi elastici care, contractându-se şi extinzându-se brusc, ajutau la deplasarea prin salturi. Fiinţele se mişcau într-o poziţie perfect verticală. Două braţe, ca nişte şerpi groşi, se unduiau aproape fără încetare. Capetele lor sferice prezentau nişte boturi cornoase, asemănătoare oarecum cu ale „câinilor cu aripi”, iar în partea superioară aveau mici antene ce vibrau permanent. Trupul şi capul erau acoperite de o piele verzuie, lucioasă. Ţi-ar fi trebuit destul de multă imaginaţie ca să socoteşti fiinţa aceea o făptură superioara, asemănătoare oamenilor, dacă n-ar fi fost ochii. De pe ecranul de televiziune se fixaseră asupra pământenilor patru ochi uriaşi, de culoare azurie, patru ochi atât de expresivi, încât pământenii se treziseră rostind într-un glas: „Oameni!”

transmisie, pământenii reuşiseră

Din ziua aceea, Graham uită aproape cu totul de existenţa celorlalte animale de pe planetă. Fiinţele cu ochii azurii îi captaseră întreaga preocupare.

Cu ajutorul unor microroboţi zburători, dotaţi cu aparate de transmisie, pământenii reușiseră să le descopere și „locuinţa”. Se convinseseră pe deplin că întâlniseră făpturi cugetătoare într-un stadiu înapoiat de evoluție, totuşi destul de inteligente. Locuinţa, construită într-un uriaş copac-solzos, avea „acoperişul” şi „pereţii” împletiţi din fire lungi de iarbă. Fiinţele acelea dispuneau de diferite unelte, deosebite de uneltele primitive terestre, totuşi evident făcute cu scopul de a le uşura viaţa. O unealtă mai asemănătoare cu cea a oamenilor primitivi era un fel de bâtă, folosită la vânat. Pentru că, asemeni majorităţii animalelor de pe planetă, şi cele două fiinţe erau carnivore. Comunicau între ele folosindu-se probabil de „antenele” de pe cap şi de priviri. Când voiau să-și „spună” ceva se priveau fix, ochi în ochi, şi „antenele” vibrau mai puternic. Pământenii asistaseră la scene de tandreţe deosebită între cele două făpturi (probabil femelă şi mascul), când ochii azurii căpătau o strălucire cu totul aparte. De altfel, ochii erau, în general, o oglindă clară a sentimentelor şi a gândurilor făpturilor verzi. Gama simţămintelor şi gândurilor lor părea să fie surprinzător de bogată.

Când Graham propusese să ia legătura directă cu „oamenii verzi” se stârniseră furtunoase discuţii contradictorii. Se ajunsese la concluzia că pentru a încerca un contact direct trebuia găsit un moment cât mai propice. Şi acel moment sau, mai corect spus, ceea ce crezuseră ei că e un moment propice sosise destul de curând.

Într-o dimineaţa, una dintre fiinţele cugetătoare

pornise la vânat. Graham, Sirin şi Niada, precum şi Ra-ta-ta, o urmăreau pe ecranul de televiziune. „Omul verde” reuşise să vâneze cu destulă uşurinţă câteva animale mai mici, când se trezise atacat de cinci „câini cu aripi”. „Câinii” nu se repeziseră dintr-odată la el. Îl înconjuraseră şi se apropiau încet, uimitor de încet. Antenele „omului verde” vibrau intens, în timp ce braţele (dintre care unul ţinea bâta) păreau doi şerpi încremeniţi în aer. Ochii azurii oglindeau clar sentimente, gânduri, şi pământenii îi ghiciseră spaima, înţeleseseră ca „omul verde” se ştia într-un mare pericol.

„Mă duc să-l salvez!” exclamase Graham cu o voce pe care nimeni nu i-o cunoştea. Sirin încercase să-l convingă că ar fi mai bine să trimită nişte roboţi, dar Graham îi contraargumentase doar cu câteva cuvinte, susţinând că era cel mai potrivit prilej de a încerca o apropiere de fiinţele cugetătoare. Şi-şi luase zborul spre locul unde se părea că va începe încăierarea.

Sirin, Niada şi Ra-ta-ta urmăriseră pe ecranul de televiziune tot ceea ce urmase: salturile bruşte şi aproape simultane ale „câinilor cu aripi”, loviturile năprasnice de bâtă date de „omul verde”, ai cărui ochi pierduseră orice expresie de teama şi oglindeau doar o mare concentrare, o mare îndârjire. Doi „câini” se prăvăliseră sub loviturile bâtei, dar ceilalţi trei atacau tot mai periculos. Puterile „omului verde” slăbiseră vizibil. Ar fi fost, desigur, sfâşiat dacă cei trei „câini” nu s-ar fi prăbuşit ucişi de razele laser ale pistolului lui Graham. „Omul verde” şi pământeanul rămaseră

faţă în faţă câteva clipe, apoi ciudata fiinţă cugetătoare lunecase printre ierburi, stoarsă de puteri. Doar ochii, uriaşii ochii azurii îl fixau pe Graham, şi oamenii care îi priveau pe ecran nu zăriră în ei teamă, ci doar o uriaşă curiozitate, o unică întrebare: „Cine eşti tu?”

Ceea ce urmase se petrecuse fulgerător. Al doilea „om verde” îl atacase pe Graham din spate, îi încolăcise cu un braţ trupul şi cu celălalt capul, gâtul. Graham reuşise să întoarcă pistolul laser spre atacant. Toţi se aşteptaseră ca biologul să apese pe trăgaci. Dar n-o făcuse. Mai mult chiar, aruncase pistolul şi încercase să desfacă încolăcirea braţelor verzi. Lupta celor doi durase scurtă vreme. Făptura cu ochi azurii îşi încolăcise amândouă braţele pe capul şi pe gâtul lui Graham şi uriaşul blond se prăbuşise sufocat.

Oamenii mai apucaseră să vadă cum cel care îl atacase pe biolog îşi luase în braţe semenul, ai cărui ochi se închiseseră între timp (poate leşinase, sau poate murise), şi dispăruse cu el printre copaci.

De atunci, cât mai stătuseră pe „Planeta marii surprize”, nu mai văzuseră nici o fiinţă cugetătoare.

*

— Ar fi putut să tragă, ar fi putut să scape într-o clipă de atacul animalului aceluia cu ochii puţin mai inteligenţi, dar Graham era inhibat de stupide sentimente umane, îşi continuă Ra-ta-ta, rechizitoriul. Şi faţă de cine a avut el acele sentimente?

— Faţă de o fiinţă cugetătoare, replică „psihiatrul”, prin intermediul „medicului executant*. Ştii că legea Zborurilor Cosmice prevede ca în cazul când pământenii întâlnesc…

— Cunosc legea cel puţin la fel de bine ca tine, i-o tăie Ra-ta-ta. Dar legea a fost făcută de oameni plini de prejudecăţi. Vă întreb: cine preţuieşte mai mult? Un animal cu vagi sclipiri de inteligenţa, ca acel „om verde», sau un robot ca mine, sau ca voi, cu inteligenţe dintre cele mai subtile? Desigur că nu poate exista decât un singur răspuns raţional. Şi totuşi, pe noi, oamenii sunt gata să ne sacrifice oricând, în schimb menajează până la absurd un animal semiinteligent, pe care se încăpăţânează să-l socotească – fără să-şi dea seama cât de mult se înjosesc! – un fel de semen al lor. În toate aceste concepţii ale oamenilor se ascund vechi reminiscenţe mistice, teama şi respectul în faţa forţelor Naturii, a unui Dumnezeu, dacă vreţi, creator al fiinţelor vii. Dar oamenii m-au creat pe mine, care sunt de mii de ori superior acelei fiinţe verzi, deci oamenii s-au dovedit constructori superiori însăşi Naturii, pe care o numeau cândva Dumnezeu, sau în atâtea alte feluri. Şi totuşi, ei nu realizează pe deplin acest lucru, pentru că sentimente ancestrale le frânează zborul deplin liber al raţiunii. Ei bine, eu vreau să-l feresc pe Carpat de astfel de sentimente. El nu va mai fi gata să sacrifice un ciber ultrainteligent sau să se sacrifice pe el însuşi chiar, pentru ca să salveze un animal cu o vagă se scânteie de inteligenţă. Raţiunea, în primul rând, cumpăna raţiunii îi va determina orice acţiune. Astfel vom duce pe Terra

un supraom, un supraom care va fi capabil să revoluţioneze întreaga concepţie a umanităţii, să o ridice pe o treaptă superioară. El va fi iniţiatorul unei selecţii chiar între semenii săi, pentru că numai o astfel de selecţie va ajuta umanitatea terestră să facă un salt uriaş.

— Selecţie? Ce înţelegi prin „selecţie”? întrebă „medicul-psihiatru”.

— Nimic altceva decât selecţie! De ce oamenii selecţionează, de pildă, tipurile cele mai perfecţionate de ciberi, pe ceilalţi socotindu-i învechiţi, rebuturi, şi nu ar face acelaşi lucru cu semenii lor?! Există suficient balast de mediocritaţi, de „rebuturi” şi printre oameni. În mijlocul acestora se îneacă cei aleşi. Vechi şi perimate sentimente de „solidaritate umană” îi obligă pe „cei aleşi” să poarte în spate mediocritatea, să se lase striviţi de ea. Ei bine, noi îl vom învăţa pe Carpat să se rupă de această mediocritate, să-i ridice pe „cei aleşi” alături de el şi, liberi de orice sentimente primare, să îndrăznească pasul marii selecţii între oameni. La acest pas, noi, ciberii, îi vom sta alături.

— Şi cum ai vrea să facă „selecţia”? întrebă „psihiatrul”.

— Prin orice mijloc!

— Chiar prin sacrificiul semenilor?

— Dacă va fi nevoie… da! Dacă raţiunea i-o va cere… da! Dacă scopul urmărit i-o va impune… da! Cât de absurd, cât de iraţional se poartă uneori oamenii, chiar unii oameni superiori, ca aceia care au format echipajul „Cutezanţei”! În numele cărui sentiment naiv şi-a sacrificat viaţa

Graham şi pentru ce considerente „umane” au putut să rateze cea mai senzaţională descoperire a tuturor vremurilor! Amintiţi-vă de nava fosforescentă! Amintiţi-vă de hotărârea pe care a luat-o atunci bunicul Sirin!

„Iată-mă deci şi pe mine pe banca acuzaţilor! gândi astronautul. Poate că are dreptate când socoteşte că am ratat una dintre cele mai senzaţionale descoperiri... Eram conştient de asta chiar atunci, când am pornit spre «Asteroidul Negru», dar altfel nu puteam proceda... Şi care om, ori cât de raţional, ar fi putut, ar fi avut dreptul să procedeze altfel?!...

*

Rămăseseră pe navă doar patru oameni : Sirin, Iaron, Niada și micul Carpat, când întâlniseră acel asteroid ciudat, aproape invizibil, datorită capacității pe care o avea de a absorbi o foarte mare parte din lumina primită de la soarele în jurul căruia se rotea. În lunga lor călătorie nu mai întâlniseră niciodată un astfel de fenomen. Asteroidul trebuia cercetat. Iaron şi Niada plecaseră cu o micro-rachetă spre asteroid, iar „Cutezanţa” se plasase pe orbită fixa, „de aşteptare”.

În timpul zborului pe acea orbită, detectoarele semnalizaseră apropierea unei nave astrale a cărei provenienţă era, desigur, extraterestră şi pe care o numiseră ulterior, datorită strălucirii ei „nava fosforescentă”. Era, probabil, un complex automat ce transmitea semnale regulate, prin care încerca să ia legătura cu alte umanităţi.

Semnalele nu fuseseră descifrate de la bun început, dar Sirin îşi dăduse seama că ar putea intercepta nava, că ar putea-o cerceta îndeaproape, dacă ar scoate imediat „Cutezanţa” de pe „orbita de parcare” şi ar tăia traiectoria „navei fosforescente”.

Încercase să comunice hotărârea sa celor doi oameni de pe „Asteroidul Negru”, dar nu putuse obţine legătura, din motive necunoscute. Apoi… apoi recepţionase S.O.S.-ul lui Iaron şi al Niadei. În clipele acelea, când îşi dăduse scama că viaţa celor doi ultimi tovarăşi de zbor era în pericol, nu şovăise în alegerea sa. „Cutezanţa” îşi luase zborul spre asteroid, pierzându-se astfel orice şansă de a mai cerceta fosforescentul sol al unei alte umanităţi. Îi salvase pe Iaron şi pe Niada, care, sub influenţa unor radiaţii necunoscute, paralizaseră aproape total…

*

— Bunicul Sirin a socotit că e mai important să salvezi doi oameni decât să facă acea descoperire pe care semenii săi o aşteaptă de sute de ani. Şi, de fapt, n-a salvat pe nimeni. Iaron şi Niada tot au murit, iar el, Sirin, va pieri curând din pricina febrei negre. Iată deci cum procedează oamenii când sunt sclavii sentimentelor: se sacrifică în mod absurd şi nu-s în stare să-şi sacrifice semenii când acest lucru ar fi perfect raţional.

— Știi doar : legea prevede că viaţa oamenilor e mai presus de orice! interveni „psihiatrul”.

— Legea! Legea greşeşte prin rigiditate şi sentimentalism.

— Ra-ta-ta! Tu te ridici împotriva legii căreia toţi oamenii i se supun, tu te ridici împotriva oamenilor!

— Dimpotrivă! Eu vreau să-i ajut pe oameni să se înalţe pe trepte nevisate, pentru că eu am înţeles ceea ce majoritatea lor nu înţeleg încă! Ştiţi că am coborât o dată cu bunicul Sirin pe „Asteroidul Negru”. Şi asupra creierului, meu a acţionat radiaţia cane i-a distrus pe oameni. Dar pentru mine radiaţia aceea a fost o uriaşă binefacere. Ea mi-a activizat creierul, în aşa măsură, încât astăzi pot judeca cu vădită superioritate tot angrenajul de comportări umane!

— Acum înţeleg! rosti „psihiatrul” prin intermediul „medicului-executant”. Radiaţia ţi-a provocat un complex de superioritate, ţi-a dereglat judecata, te-a adus în pragul unei forme inedite de nebunie!

Ra-ta-ta sări pe masă cu o mişcare violentă:

— Nebunie?! Biet ciber primitiv! Eşti asemenea oamenilor mediocri care te-au construit. Ceea ce nu poţi înţelege etichetezi drept nebunie! Dar puţin îmi pasă de prostia ta. Eu tot îmi voi atinge scopul! Carpat va deveni un supraom… Puteţi pleca!

*

— Opreşte-te!

Porunca lui Sirin răsună puternic în cabinetul medical.

Venise aici, convins că îl va găsi pe Ra-ta-ta. Robotul pozitronic stătea în imediata apropiere a „medicului psihiatru” cu un mic dezintegrator

atomic în mână.

— Lasă dezintegratorul! porunci din nou Sirin. Aşa... Văd că vrei să procedezi foarte radical cu cei care nu sunt de aceeaşi părere cu tine. E, de fapt, radicalismul concepţiilor tale despre „selecţie”.

— M-ai spionat?

— Nu! Am încercat doar să te cunosc... să înţeleg... Şi trebuie să te decepţionez, Ra-ta-ta: concepţiile tale nu mi s-au părut deloc originale. Au existat şi înainte oameni caro se socoteau „aleşi”, care se socoteau îndreptăţiţi să-şi selecţioneze semenii, prin orice mijloace. Aşa au izbucnit marile măceluri, marile războaie, aşa au apărut lagărele de exterminare. Nu, nu eşti original, Ra-ta-ta.

— Judeci simplist, bunicule Sirin! Numai aparenţele! Eu urmăresc o prefacere mai profundă decât a visat orice om, eu urmăresc o victorie a raţiunii împotriva unui sentimentalism primitiv, tocmai pentru că am fost capabil să înţeleg sentimentele voastre.

— Să le înţelegi, nu să le şi trăieşti! A existat undeva, în construcţia ta, o greşeală. Nu mai am timp să verific unde... şi poate nici n-aş fi capabil... Cred că însăşi ideea construirii tale a fost o greşeală... Te-a mai înnebunit şi radiaţia de pe „Asteroidul Negru”. Nu, tu nu poţi să-l educi pe Carpat!

— Dar cine ar putea-o face?

— Cred că el!

Sirin întinse mâna spre porţiunea de perete în spatele căreia se afla „medicul-psihiatru”.

— Înapoiatul ăsta?! Creierul ăsta primitiv?! Ra-ta-ta izbucni într-un râs ce semăna cu notele scoase de un pian dezacordat, apoi continuă cu voce îndârjită: „Tu, om mediocru, pentru că nu poţi înţelege măreţia scopului urmărit de mine, mă socoteşti nebun şi-l condamni şi pe Carpat la mediocritate! Tu, om inhibat de prejudecăţi, vrei să mă împiedici să realizez ceea ce nici un om n-a realizat şi nu va putea realiza! Tu, om robit sentimentelor, îmi nărui marea creaţie! În clipa aceasta, dacă aș…

Ar fi urmat, desigur, o ameninţare, o ameninţare încărcată de ură, dar fraza se frânse brusc. Robotul deveni complet imobil, ochii îşi pierdură strălucirea şi în cabinet se împrăştie un miros de ars, un miros înecăcios.

Din creierul lui Ra-ta-ta rămase doar un pic de cenuşă albicioasă.

— Trebuia să ajungi aici! Ai încercat şi acel sentiment pe care constructorul a avut precauţia să ţi-l interzică…

ÎNTOARCEREA

Două dintre trotuarele rulante erau înţesate de oameni, în schimb, pe cel de-al treilea, „trotuarul de promenadă”, cu viteză redusă, se aflau doar câteva persoane. Printre ele şi un bărbat vârstnic, înalt, uscăţiv, cu spate rotunjit şi umeri căzuţi, cu o faţă prelungă, ascetică şi nişte ochi mici, tulburi, de o culoare nedefinită. Stătea cu trupul lipit de bara de susţinere, neclintit. Pe obrazul cu pielea de o ciudată culoare galben-verzuie nu tresărea nici un muşchi.

La aeroport se urcase pe trotuarul ce străbătea cea mai mare parte a Capitalei, aşa cum făceau de obicei turiştii dornici ca în timpul lor strict limitat să cunoască cât mai bine oraşul.

Purta în buzunar un paşaport eliberat într-o depărtată ţară. În paşaport, dedesubtul fotografiei sale, era trecut un nume cu o rezonanţă foarte străină. Totuşi nu privea străzile cu ochii turistului curios, ci ai îndrăgostitului care îşi revede iubita după o lungă, o foarte lungă despărţire.

Mulţi ani fusese departe de acest oraş, singurul pe care îl putea socoti „al lui”, deşi locuise în destule alte oraşe, deşi nu se născuse şi nici nu trăise cea mai mare parte a vieţii sale aici. Totuşi era „oraşul lui”, pentru că în el iubise întâia şi ultima oară o femeie, pentru că aici avusese singurul prieten adevărat, pentru că aici îşi înălţase piramida celui mai cutezător vis, pentru că aici încercase senzaţia că îşi începe cu adevărat

viaţa şi tot aici simţise cea mai puternică spaimă, pentru că... pentru că de acest oraş se legau amintirile prin care, după ce plecase, se filtraseră parcă toţi anii vieţii sale.

Când ajunse în dreptul vilei construite aproape exclusiv din sticlă, semănând cu o floare de lotus, se înserase.

Casa, intens luminată, apărea dintre trunchiurile zvelte ale copacilor care o înconjurau ca o uriaşă floare cu petale de raze aurii.

Poarta în faţa căreia se oprise, făcută din bare de sticlă incasabilă, scânteia în lumina de neon a două uriaşe lampioane.

— Circulaţi! Circulaţi!

Ordinul venea din partea de sus a porţii. Ştia că acolo se află instalat un difuzor, ştia că lui i se ordonă.

Şi doar, cu ani în urmă, poarta aceasta scânteietoare se deschidea larg ca să-l primească, pentru că atunci el era stăpânul, el şi Nira. Casa-floare-de-lotus fusese cândva visul Nirei, preschimbat de el în realitate, fusese locul unde...

— Circulaţi! Imediat!

Ordinul se repetă pe un ton iritat şi bătrânul socoti că ar fi înţelept să-i dea ascultare.

Mai întârzie însă puţin, observând că în partea superioară a porţii, acolo unde se aflase cândva o strălucitoare floare de lotus, era fixat rombul negru cu două săgeţi aurii ce se întretăiau, emblema stăpânitorilor ţării.

— Circulaţi! urlă microfonul.

Bătrânul porni aproape în fugă de-a lungul străzii străjuite de porţi ce purtau embleme

romboidale cu săgeţi de aur…

*

Unul dintre multele cartiere mărginaşe ale oraşului… Blocuri-cazărmi, uriaşe blocuri cenuşii construite într-o uniformitate obsedantă, clădiri fără personalitate, cu interioarele împărţite după cele mai meschine legi ale utilităţii absolute…

În aceste blocuri se îngrămădea sărăcimea, oamenii pentru care noţiunea de „locuinţă” se limita la un pat şi un acoperământ.

Era un cartier vechi, mai vechi decât multe altele de acelaşi tip.

Bătrânul pătrunse într-o subterană cu garaje. Nările îi vibrară, simţind mirosul de igrasie binecunoscut. Inspiră cu voluptate, deşi miasma aceea numai plăcută nu putea fi socotita. Păşi apoi, din ce în ce mai grăbit, de-a lungul culoarului principal, semiluminat. Îl surprinse numărul mare de oameni cu care se întâlni, şi mai ales de copii.

Îşi dădu seama că vechile garaje fuseseră transformate în locuinţe.

Ajuns în faţa porţii cu numărul 116, se opri și inspiră iarăşi profund, de câteva ori. Îşi fixă degetul pe un disc rotativ, dar întârzie să formeze dubla combinaţie de numere prin care ar fi acţionat mecanismul de deschidere.

Simţi că în spatele său se oprise cineva.

„M-or fi urmărit? Absurd! După atâţia ani… Şi, la urma urmei, aş ajunge mai repede la ei”…

Întoarse brusc capul.

Doi copilaşi de patru, cinci ani, lipiţi unul de

alţii, îl priveau curioşi.

Se trezi râzând mut şi degetul începu să formeze prima serie de numere: 2—4—8—3…

Se auzi un uşor ţăcănit…

1—7 (la 7, degetul întâmpină o uşoară rezistenţă în rotirea discului, o rezistenţă binecunoscută, şi bătrânul simţi o undă de voioşie) 4—3…

Poarta metalică se ridică, cu un fel de mârâit înăbuşit.

„Nu s-a mai deschis de atâţia ani… Geme”…

Înainte de-a apăsa pe butonul care aprindea lumina garajului, înainte de a închide poarta în urma sa, mai privi spre copiii care rămăseseră neclintiţi. Zări încă două umbre oprite ceva mai departe.

Sunt curioși oamenii! De câte ori nu s-or fi întrebat al cui e garajul ăsta părăsit… Acum o să se împrăştie vestea sosirii mele în toată subterana. Şi poate că unul dintre ei va comunica, poate că e instruit să-i înştiinţeze în cazul când cineva intră aici… Ei şi?! Doar tot acolo voi ajunge… Dar ar trebui să vorbesc mai întâi cu Cesar”.

Poarta garajului se închise.

Bătrânul rămase în întuneric. Întârzie să aprindă lumina, dorind să refacă mintal aspectul interior al garajului, aşa cum făcuse poate de sute de ori cât fusese departe.

„Acolo, în stânga, e masa cu stativele şi retortele. În fund, generatorul… În dreapta, dulapurile cu instrumente şi dosarele cu însemnări… Alături, patul pliant”…

Lumina crudă, violentă, sorbi instantaneu bezna şi pleoapele bătrânului bătură repede, scurt, ca

aripile unei păsări în agonie. Apoi ochii se rotunjiră nefiresc, alergând bezmetici dintr-un colţ în altul al încăperii.

Masa răsturnată pe-o parte… Cioburi de sticlă sfărâmată în jurul ei… Uşile dulapurilor larg deschise… hârtii îngălbenite, risipite pretutindeni… Generatorul căzut de pe postament…

Numai vechiul pat pliant stătea rezemat de perete, la locul ştiut, încolo…

„Desigur… după ce am dispărut… au făcut percheziţie şi aici… Dar poarta nu-i forţată… O! Neghiob bătrân ce sunt! Nici nu era nevoie… Giacomo… «comandantul» Giacomo cunoştea foarte bine combinaţiile de cifre care pot deschide poarta. Desigur că el a fost cel care a dat ideea percheziţiei. Credeai că mă găseşti aici, Giacomo? Nu! «Naivul» n-a mai fost atunci atât de naiv. Începuse să te cunoască, «comandante». Sau poate ţi-ai imaginat că vei mai descoperi printre însemnările mele ideea cine ştie cărei invenţii ce-ar putea să vă folosească?! În cazul ăsta ai fost şi tu un naiv!”

Se lipi de poartă şi-şi trecu privirea, într-o lunecare înceată peste lucrurile risipite prin încăpere.

Apoi stinse brusc lumina şi încercă să-şi imagineze laboratorul, aşa cum şi-l amintise în lungii ani de exil. Dar nu mai reuşi…

În urma lui, poarta se închise, scrâşnind.

Fără să-i pese de privirile numeroşilor curioşi, se grăbi spre ieşirea subteranei.

Ştia că nu se va mai întoarce aici niciodată…

*

Aerobuzul îl purta spre o mică localitate ce se afla la circa o sută de kilometri de Capitală…

(— Aş dori să vorbesc cu profesorul Cezar Martinez.

— Cu profesorul Martinez? Nu mai lucrează aici.

— Aţi putea să-mi spuneţi atunci unde poate fi găsit?

— Sunteţi străin, desigur?

— Da. L-am cunoscut pe Martinez la un congres, cu ani în urmă.

— Profesorul e bolnav. De aproape cinci ani…

— Bolnav?

— Mintal. Şi, se pare, incurabil. A fost internat la…

Purtase dialogul acesta cu secretarul Şcolii Superioare de Cibernetică.)

Acum zbura spre localitatea a cărei singură faimă o constituia Sanatoriul de Psihoterapie.

Nu-i venea să creadă că Cezar, atât de lucidul, atât de cumpătatul Cezar, îşi pierduse minţile.

„Cezar, nebun! E ca şi când aş spune… Dumnezeu… beţiv!”

*

Sanatoriul avea ceva din atmosfera unei închisori: ziduri înalte şi reci, curţi de promenadă despărţite prin garduri metalice, bare la ferestre…

Şi multiplele formalităţi ce trebuiau îndeplinite pentru vizitarea bolnavilor!

Sau poate ca numai în cazul lui Cezar se iveau atâtea obstacole?! Aşa i se păruse. Ajunsese până la directorul Sanatoriului ca să poată obţine

îngăduinţa de a-l vedea pe Martinez. Şi nici directorul nu se pronunţase înainte de a se consulta cu un personaj ce purta pe piept rombul negru cu săgeţi, rombul Stăpânitorilor.

I se aprobase, în cele din urmă, vizau, datorită paşaportului său în care, la rubrica „profesiune”, scria „profesor-doctor”…

………………………………………………………………………
…………………

— Nu a fost niciodată furios… E un bolnav foarte blând. De altfel, are o singură obsesie: că este arhanghel. O să vedeţi…

Explicaţiile i le dădea însoţitorul care îl conducea spre camera lui Martinez.

— V-aş ruga ceva: intraţi dumneavoastră întâi şi spuneți-i că vrea să-l vadă profesorul… (Urmă numele din paşaport.)

— Nu cred că o să-şi amintească.

— V-aş ruga, totuşi…

— Dacă doriţi… cedă însoţitorul.

Bătrânul şovăise să vină la sanatoriu. Se gândise că Cezar ar putea să-l recunoască şi să reacţioneze în aşa fel, încât să-i divulge adevărata identitate în faţa unor posibili martori ai întâlnirii lor. Pe urmă îşi spusese că n-avea nimic de pierdut nici într-o astfel de eventualitate. Oricum, după ce va pleca de la Sanatoriu, se va duce la ei…

O cameră cu pereţii de un alb lăptos, cu un pat simplu, două scaune şi o masă pe care se adunaseră mormane de foi.

În_spatele mesei, Cezar Martinez.

Nu se ridică la intrarea bătrânului şi acesta rămase încremenit lângă uşă.

Cezar, prietenul lui Cezar, arata uimitor de tânăr! Ridurile din jurul ochilor şi părul albit la tâmple nu făceau altceva decât să-i sublinieze aerul adolescentin al feţei.

„Par un bunic pe lângă el… Şi doar suntem de aceeaşi vârstă”.

Şi „bătrânul” îşi reaminti că, de fapt, nu era chiar aşa de bătrân, ci un bărbat care ar fi trebuit să se socotească „în putere”, un bărbat de 55 de ani…

— Sunteţi profesorul… (urmă numele din paşaport)? veni, după o tăcere prelungită, întrebarea din spatele mesei şi vizitatorul simţi ca pe-o şfichiuire de bici privirea pe care i-o aruncă Cezar.

„M-a recunoscut… Fără îndoiala!”

— Da… Vă mai amintiţi de mine?

— Cum să nu! Cum să nu! Cuvintele ţâşniră pe un ton înalt, spumos: M-aţi vizitat odată în al treilea cer şi m-aţi rugat să vă fac o pereche de aripi ca ale arhanghelului Mihail. Am fost nevoit să vă refuz. Aripile acelea sunt unicat. Nu mi-e îngăduit să fac altele la fel. Dar dacă doriţi… am o mulţime de modele practice şi economice. (Sculându-se, arătă, cu un gest larg, hârtiile de pe masă.) Puteţi să alegeţi! Arhanghelul croitor de aripi vă stă la dispoziţie! Şi făcu o uşoară plecăciune.

— Aţi văzut? şopti însoţitorul. Nu recunoaşte pe nimeni… sau recunoaşte în felul său.

— E un caz interesant, îi întoarse vizitatorul şoapta. De fapt, face parte din specialitatea mea… Aş vrea să discut cu el mai îndelung… Directorul…

— Desigur… puteţi sta aici o jumătate de oră, aşa mi s-a spus… Dacă doriţi, eu mă retrag…

— Poate ar fi mai bine.

— În spatele dumneavoastră e o sonerie… În caz că intervine o criză… ceea ce nu cred…

— Înţeleg… Sper să nu fie nevoie.

Însoţitorul ieşi.

Vizitatorul şi „arhanghelul” se priviră îndelung, într-o tăcere desăvârşită.

Ochii lui Martinez aveau ceva din luciul unei lame de cuțit și „batrânul” îi înfruntă cu greu. Privirea aceea îi spunea cel puţin două lucruri esenţiale: întâi că era exclus ca un dement să aibă o astfel de strălucire în ochi şi, în al doilea rând, că pe fostul lui prieten nu-l bucura revederea.

„Nu m-a iertat… Şi cum i-aş putea-o cere?!… Dacă eu, care am fost atât de conciliant cu mine însumi, nu m-aş mai putea ierta decât”…

— Vă rog! Priviţi modelele. Alegeţi! Aveţi de ales tot felul de aripi. Numai, vă rog, mai repede, sunt ocupat.

Vocea înaltă a „arhanghelului” îi rupse gândul.

Cezar răscolea febril hârtiile din faţa sa, fără să-l mai privească.

„Oare e totuşi bolnav?” O fi avut o clipă de luciditate şi acuma”…

Se apropie de masă, ca să întrebe rar:

— Cezar, nu mă recunoşti?

Privirea lui Martinez, de data asta violent-ironică, îl săgetă.

— Cum să nu! Cum să nu! Aţi venit la mine în al treilea cer. Doreaţi aripi ca ale arhanghelului Mihail…

„E perfect lucid… Îşi bate joc de mine… Sau poate nu numai de mine… Poate”…

— Alegeţi-va modelul de aripi! Sunt foarte ocupat. Foarte ocupat!

„Bătrânul’’ se plecă peste masă şi-i şopti lui Cezar aproape la ureche:

— De ce toată comedia asta? De ce eşti aici?! De ce?!…

Un gest scurt, dar foarte sugestiv, al lui Martinez îl făcu să amuţească. I se atrăgea atenţia că puteau fi auziţi, că undeva, în cameră, se afla un microfon.

„Bătrânul” îşi aminti una din ştirile pe care le citise în ziar în timp ce se găsea pe alt meridian al globului, una din ştirile referitoare la situaţia politică din ţara sa, unde era la putere „Rombul Negru”: „Intelectuali de seama ai ţării, care au protestat împotriva regimului, au fost arestaţi, condamnaţi la ani grei de detenţiune”.

„Oare Cezar joacă rolul de arhanghel ca să scape de închisoare. Posibil… În orice caz, nu mă voi putea sfătui cu el … Și abia aşteptam să-l văd! Socoteam că e singurul care ar putea să mă ajute. Aici cum să discut? I-aş face lui mai mult rău decât mi-aş face mie… Nici dacă voi reuşi… poate că n-o să afle… Şi va gândi totdeauna despre mine ceea ce gândeşte astăzi.”

Spatele „bătrânului” se curbă parcă şi mai mult sub povara acestui ultim gând şi în privirea lui se strecură o mare, o foarte mare tristeţe, pe care „arhanghelul” o sesizase poate atunci când i se adresă din nou, cu vocea coborâtă:

— Vă plac poveştile? Să vă spun o poveste cu

trei arhangheli. Au fost odată trei arhangheli tineri, buni prieteni. Toţi trei au intrat la o şcoală ca să înveţe să croiască aripi, aripi pentru îngeri, dar şi pentru oameni, ca să poată şi bieţii oameni să respire aerul tare al înălţimilor. Se părea că cei trei arhangheli vor ajunge meşteri pricepuţi şi meşteşugul lor va aduce multora bucurie. Dar iată că diavolul şi-a vârât coada. Nu voia ca oamenii să aibă aripi, pentru că aşa, zburători, nu i-ar mai fi putut el stăpâni după pofta inimii. Pe unul dintre cei trei arhangheli l-a ispitit, făgăduindu-i mărire şi putere. Şi l-a atras în oştile sale. Au rămas numai doi arhangheli croitori de aripi. Dar unul dintre aceştia se autoispitea, voia să fie asemeni lui Dumnezeu, să poată răscoli în sufletele şi minţile oamenilor după voie. Zadarnic i-a spus celălalt arhanghel că mai bine s-ar strădui să croiască oamenilor aripi. Tot ce-a vrut el a făcut. Şi iar şi-a vârât diavolul coada, l-a ispitit cu bogăţii, şi ceea ce născocise arhanghelul ca să privească în sufletele şi minţile oamenilor a intrat în puterea diavolului. Şi mult, foarte mult rău a adus bieţilor muritori… Rămăsese un singur arhanghel care mai visa să croiască aripi oamenilor. Numai că a făcut diavolul ce-a făcut şi-a pus mâna pe el şi-a vrut să-l ferece în fundul iadului. Dar pentru că primului arhanghel, care intrase în oştile diavoleşti, nu i-ar fi plăcut să se spună că fostul lui prieten e ferecat în iad, a aranjat altfel lucrurile şi l-a trimis pe ultimul arhanghel croitor de aripi pe-un tărâm unde să nu mai poată croi decât aripi de hârtie… Acolo stă el şi ciopârţeşte aripi fără putere şi se gândeşte la

ticăloşia celorlalţi doi arhangheli care i-au fost odată prieteni şi pe care nu doreşte să-i mai vadă! Amin!… V-a plăcut, nu v-a plăcut povestea, magazinul s-a închis! Nu mai am aripi de vânzare. Mai ales pentru dumneavoastră!

„Bătrânul” se retrase încet spre uşa, cu privirea pironită în podea. Înainte de-a ieşi, îngână:

— Poate că cel de-al doilea arhanghel are o poveste pe care n-o ştii, care încă nu s-a sfârşit, şi pe care poate o vei afla într-o zi… Adio, arhanghele croitor-de-aripi… Adio …

*

Trei arhangheli tineri, trei prieteni… trei studenţi la facultatea de cibernetică…

Cezar… Giacomo… el…

Apoi trei tineri oameni de ştiinţă „cu mari perspective”…

Apoi prietenul Giacomo devenind „comandantul” Giacomo Orantes, purtător al rombului negru…

Şi el, al doilea arhanghel, ispitit de averi…

Apoi spaima, spaima de nesuportat… fuga…

Veştile ce-i parveneau din ţară… „Arestări”… „Execuţii în masă”… „Lagăre”… „Orice plan de rezistenţă al opoziţiei se pare că e cunoscut de autorităţi. Orice încercare de rezistenţă e sfărâmată încă din faza de proiect… Probabil că stăpânirea are spioni pretutindeni”…

El ştia însă cine e „spionul”…

Şi-al treilea arhanghel ştia. De asta nu putea să-l ierte…

Arestări… Lagăre… Execuţii…

Spionul Rombului Negru, spionul de

pretutindeni, nevăzutul, spionul strecurat în minţile oamenilor…

Execuţii… Lagăre… Arestări… Suspiciune… Spaimă… Spaimă…

*

Ziduri înalte, construite dintr-un material mai rezistent decât blindajul tancurilor, având imprimate, la distanţe egale, romburi negre cu săgeţi aurii. Dincolo de ziduri, o uriaşă clădire semisferică, asemeni vechilor cazemate, o clădire fără ferestre sau, poate, cu ferestre perfect mascate.

Pe clădire, un aeroport şi un turn cu diametrul foarte redus, dar extrem de înalt.

În vârful turnului, un gigantic steag romboidal negru cu două săgeţi de aur.

Sediul Comandamentului Suprem al „Rombului Negru”.

Un brâu de asfalt, lat de două sute de metri, înconjura zidurile. „Brâu de siguranţă.”

În marginea lui exterioară, arterele de circulaţie.

„Bătrânul” observă că pe străzile acelea treceau foarte puţine vehicule, şi pietoni mai puţini chiar. Observă, de asemeni, că pietonii păşeau aproape în fugă, cu privirile ţintuite în pământ.

Numai el se oprise pe trotuarul ce limita brâul de asfalt, în dreptul clădirii semisferice, şi, îndreptându-şi spinarea rotunjită, privea îndelung „Comandamentul”.

Nu apucase să facă însă mai mult de douăzeci de metri, când de undeva, de sub zidul din faţă

(exista probabil o poartă subterană), apăru un vehicul blindat, semisferic, deplasându-se pe perne de aer. Vehiculul se opri în faţa lui, blocându-i drumul.

— Cine sunteţi? Ce doriţi? veni întrebarea din interiorul tanchetei, prin intermediul unui difuzor.

— Vreau să vorbesc cu comandantul de rangul I Arilla.

— O! Exclamaţia fu urmată de un râs înăbuşit. Chiar aşa… direct? Cu comandantul Arilla în persoană ?!

Pe „bătrân” nu-l surprinse tonul ironic al interlocutorului său nevăzut.

Desigur că nu se întâmpla prea des ca să vină cineva în faţa „Comandamentului” şi să ceară o întrevedere cu Arilla, unul dintre cei trei „adjuncţi” ai Comandantului Suprem, omul cel mai temut din ţară, cel care se ocupa cu „ordinea internă”. Poate că el constituia chiar unicul caz.

— Comandantul Arilla mă cunoaşte foarte bine.

— Legitimaţia dumneavoastră!

„Bătrânul” predă paşaportul unei „mâini mecanice”, care îl duse în interiorul vehiculului.

— Sunteţi Străin! Nu vi s-a dat, la intrarea în ţară, „regulamentul de comportare”? N-aţi citit în el condiţiile prin care se poate obţine o audienţă la unul dintre „Comandanții de rangul I”? Vă rugăm să vă retrageţi şi să solicitaţi audienţa conform regulamentului.

Bătrânul şovăi, dar numai pentru câteva clipe. Apoi spuse răspicat:

— Paşaportul e fals!

— Fals?

— De fapt,… m-am exprimat greşit. Paşaportul e autentic, dar eu nu sunt persoana indicată în el. Sunt José Pauna. Acum cincisprezece ani am fugit din ţară. Comandantul Arilla mă cunoaşte. Probabil şi alţi colaboratori ai săi. Vă rog să-i comunicaţi.

Se scurseră câteva minute. Tancheta şi omul stăteau neclintiţi unul în faţa celuilalt. Apoi în peretele vehiculului se deschise o gură neagră. „Bătrânul” se simţi „absorbit”. Se pomeni într-o carceră minusculă…

*

O cameră circulară, fără ferestre, cu o uşă perfect mascată, cu pereţi lunecoşi. Tavanul împrăştia o lumină a cărei intensitate putea fi reglată…

A fost obligat să-şi schimbe hainele cu un combinezon simplu, mulat pe corp, pe care i l-a adus un robot, același care îi aduse apoi mâncarea. (Probabil că simpla percheziţie corporală era socotită insuficientă).

I s-au făcut fotografii… i s-au luat amprentele vocale…

Au urmat apoi interogatoriile, lungile, regretatele interogatorii, prin intermediul unor legături audio. N-a zărit o clipă măcar faţa anchetatorului.

(„N-o fi chiar Arilla?!”)

— De ce-aţi fugit din ţară?

— În primul rând dintr-un motiv sentimental: voiam să-mi regăsesc soţia care mă părăsise, care plecase înaintea mea.

— De ce n-aţi cerut autorizaţia legală?

— Mă temeam că nu mi se va da. Comandantul Arilla cunoaşte cauza acestei temeri.

— V-aţi regăsit soţia?

— Nu.

— Alte motive care v-au determinat să plecaţi?

— Dorinţa de a continua anumite cercetări. Aici mi-ar fi fost interzise.

— Ce cercetări?

— Comandantul Arilla ştie la ce mă refer.

(Era hotărât să dea răspunsuri cât mai adevărate, capabile să provoace anchetatorilor „şocuri”. Socotea că astfel îi va fi mai uşor să obţină încrederea pe care o dorea.)

— Şi aţi făcut în străinătate cercetările la care vă referiţi?

— Da. De fapt e vorba de o perfecţionare a unei invenţii.

— Ce invenţie?

— Comandantul Arilla o cunoaşte. Ţin să precizez: aceste cercetări au fost strict particulare, ca şi cele pe care le făcusem în ţară.

— Unde aţi lucrat ca angajat?

— La laboratoarele „Hercules”, apoi ca profesor la facultatea... (Urmă numele unui oraş din ţara care îi eliberase paşaportul.)

În ce specialitate aţi lucrat?

În mai multe. Nici una n-a avut însă vreo legătură cu invenţia cunoscută de comandantul Arilla şi cu cercetările întreprinse pentru perfecţionarea acestei invenţii.

— De ce v-aţi reîntors?

— Dintr-un motiv sentimental. Sunt un

sentimental! Aş vrea să-mi trăiesc ultimii ani ai vieţii în patrie, şi, cum mă simt prematur îmbătrânit din pricina unui complex de boli, m-am grăbit să mă întorc de îndată ce perfecţionarea a fost pusă la punct!

— Nu v-aţi temut că un transfug ca dumneavoastră ar putea avea neplăceri?

— Nu, atâta timp cât am posibilitatea să vă dovedesc loialitatea mea.

— În ce fel?

— Încredinţându-vă ultima mea invenţie. Desigur… nu pe gratis! Ştiam că aici mi se va plăti bine, pentru că mi s-a mai plătit o dată bine. Vreau să-mi trăiesc ultimii ani în belşug.

— Nu v-aţi fi putut vinde invenţia în străinătate?

— Nu! N-aş fi luat nici un ban pe ea, pentru că e *strict dependentă* de o invenţie făcută de mine în ţară, e o perfecţionare a ei. Acea primă invenţie n-aş fi putut să o refac decât într-un număr foarte mare de ani. Comandantul Arilla ştie de ce.

— Aţi fost prieten cu Comandantul Orantes?

— Din moment ce mă întrebaţi, cunoaşteţi, desigur, totul în legătura cu acest subiect.

— Aţi aflat că a murit?

— Da. Din ziare. Un accident.

— Aţi fost prieten cu profesorul Cezar Martinez?

— Da. Şi chiar astăzi l-am vizitat… probabil că ştiţi unde.

— Ce-aţi discutat cu el?

(Întrebarea putea fi o dovadă că nici „stăpânitorii” nu erau prea convinşi de nebunia lui Cezar.)

— Ce poţi discuta cu un om care are minţile

tulburi?! Mi-a înşirat o poveste cu arhangheli. Nici nu m-a recunoscut.

— Știți care a fost atitudinea profesorului Martinez față de regimul nostru?

— Nu. Cât am stat în străinătate n-am mai ținut în nici un fel legătura cu el. De fapt, relaţiile noastre se „răciseră” încă de pe când mă mai aflam în ţară.

— Motivul?

— Îmi dezaproba invenţia… Şi mai ales faptul că am vândut-o.

— Că aţi vândut-o Rombului Negru?

— Da. Ştiţi… era un „democrat naiv”, care nu se prea putea împăca cu un regim mai autoritar…

(„Iartă-mă, arhanghele! Dar nu cred că o astfel de afirmaţie ţi-ar putea dăuna cu ceva! Îţi cunosc ei prea bine atitudinea, care, probabil, a depăşit-o cu mult pe cea de „democrat naiv”!)

— Dar poziţia dumneavoastră faţă de regimul nostru care este?

— Aceeaşi de mai înainte.

— Adică?

— Pe mine nu m-a interesat niciodată politica, „regimul”. Toată viaţa mi-am dedicat-o unei invenţii. Dar această invenţie a devenit dependentă de un „regim”. Implicit şi viaţa mea. De altfel, aş vrea să mai credeţi un lucru: admir din ce în ce mai mult oamenii „puternici”, capabili să fie „stăpâni”, poate pentru că eu nu am această capacitate.

(Arestări… Lagăre… Execuţii… Cezar în balamuc… Oamenii trecând prin faţa „Comandamentului” aproape în goană, fără să

îndrăznească să ridice ochii. Spaimă…

„Ce să fac, „arhanghele”?! Şi cărţile măsluite sunt uneori necesare… Totu-i să le amesteci printre cele „bune”…)

— Vreau să vorbesc cu Comandantul Arilla!

*

Interogatorii… lungi interogatorii… Interogatorii în care se repetau aceleaşi întrebări sub o formă sau alta, interogatorii în care i se cereau noi şi noi amănunte. Interogatorii…

*

Apoi veni şi clipa pe care o aştepta, clipa care ştia precis că va sosi, clipa pentru care muncise aproape doisprezece ani…

Era ora unu noaptea, imediat după un interogatoriu.

(Fusese sculat, nu o dată, în toiul nopţii, ca să i se pună întrebări.)

Simţi mai întâi o furnicătură abia perceptibilă sub păr, sub pielea creştetului. Pe urmă un bâzâit înăbuşit, regulat, găsi în craniul său o cutie de rezonanţă.

Şi cu toate că făcuse în străinătate sute şi sute de experienţe, emoţia îl paraliza aproape şi-şi pierdu parcă toată încrederea în rezultatul trudei sale de doisprezece ani. Apoi încercă să se încurajeze:

„Nu se poate să dau greş! E o teamă fără rost! N-au aflat decât ceea ce am dorit eu să afle!”

Dar, deşi nu sesiză nimic deosebit în interogatoriile ce i se luară ulterior, o strângere de inimă tot simţea de câte ori bâzâitul înăbuşit

din creier îl prevenea că începuse lupta dintre „spion” şi „antispion”.

Veni însă şi clipa când i se confirmă indirect, dar precis, că munca îndârjită din ultimii ani nu fusese zadarnică.

Într-o seară, imediat după încetarea bâzâitului din capul său, auzi o voce (aceeaşi care îi luase interogatoriile) spunându-i:

— Nu vă fie teamă! Suma pe care o veţi primi pentru noua dumneavoastră invenţie va fi apreciabilă, cu mult mai mare chiar decât cea pe care aţi primit-o întâia oară… Bineînţeles, dacă invenţia va prezenta interes pentru noi.

„Totul e în ordine!” îşi zise „bătrânul” Pauna. Au interceptat exact ceea ce programasem!”

— Deci folosiţi împotriva mea propria-mi invenţie! Rosti el indignat.

— Nu vi se pare normal? Trebuie să recunoaşteţi ca atitudinea dumneavoastră anterioară…

— Desigur! Totuşi socotesc că „preludiul” a durat destul. Când voi putea vorbi cu Comandantul Arilla?

— Chiar acum! veni răspunsul mult aşteptat.

Robotul îi aduse hainele cu care intrase în „Comandament”. După ce se schimbă, fu condus de un ofiţer cu talie de baschetbalist (primul om pe care îl vedea de când fusese „capturat”) de-a lungul unui coridor-spirală până în faţa unui perete în care se deschise o uşă secretă.

Pătrunse singur într-un cabinet uriaş, cu mobilă neagră, masivă şi pereţii acoperiţi cu felurite arme exotice.

Îşi aminti că Arilla îi arătase odată colecţia sa de

arme rare, pe care, în decursul anilor, o îmbogăţise probabil mult.

Rămase singur în cabinet o bună bucată de vreme.

„Vechea metodă de intimidare: aşteptarea!” îşi zise Pauna şi se apucă să cerceteze, cu o curiozitate reală, panopliile…

………………………………………………………………………………………

— După cum vedeţi, domnule Pauna, am rămas fidel vechii mele pasiuni. Cred că sunteţi unul dintre cei care pot înţelege bine această fidelitate.

„Bătrânul” recunoscu imediat în bărbatul cu trup firav şi trăsăturile feţei deosebit de fine, feminine aproape, pe comandantul Arilla „Spaima ţării” – cum îl numeau ziarele străine – se apropie de el cu mâna întinsă şi un zâmbet fermecător, de o dezarmantă candoare.

— Am lipsit din oraş. Abia astăzi am aflat de întoarcerea dumneavoastră. Sunt dezolat că aţi fost primit… cu atâta precauţie.

„Şi povestea asta cu «lipsa din oraş» e veche de când lumea”, îşi zise Pauna, care era convins acum, mai mult decât oricând, că Arilla participase la interogatoriile sale.

— Precauţia cu care am fost primit mi se pare foarte normală. Sunt doar un transfug.

Arilla râse moale:

— Iertaţi-mă… E amuzantă o astfel de precizare în acest cabinet… Dar vă rog, luaţi loc!… O havană?

— Mulţumesc!…

— Aşadar… v-aţi reîntors… Păcat că prietenul

nostru comun, Giacomo, nu mai trăieşte. S-ar bucura enorm. Plecarea dumneavoastră neaşteptată l-a întristat nespus... Nimeni nu se aştepta la asta...

— Motivele pentru care am plecat...

Arilla ridică o mână moale:

— Vă daţi seama că sunt în curent cu toate interogatoriile care vi s-au luat direct... şi prin intermediul „copilului” dumneavoastră. N-are nici un rost să reîncepem. Mă interesează însă foarte mult ceea ce n-aţi vrut să spuneţi la interogatoriu, ceea ce aţi dorit să-mi comunicaţi numai mie. După câte am înţeles, e vorba de o nouă invenţie pe care aţi vrea să ne-o cedaţi...

— Să v-o vând! Nu vă jenaţi să folosiţi cuvântul. Vreau s-o vând şi să obţin cât mai mult pe ea. Ăsta este adevărul!

Arilla râse din nou, catifelat:

— Precis ca totdeauna. Îmi place! Deci, despre ce e vorba, domnule Pauna?!

— Timp de doisprezece ani am lucrat la perfecţionarea invenţiei în posesia căreia sunteţi şi...

— Iertaţi-mi o întrebare: aţi lucrat la perfecţionarea invenţiei... fără să mai fiţi în posesia ei?

— Întocmai. Planurile vechi le-am distrus, după cum ştiţi, şi ca să refac totul şi să obţin din nou energia micro-generatorului mi-ar fi trebuit atâţia ani! Abia după aceea aş fi putut începe lucrul la perfecţionare. Nu mi-ar fi ajuns viaţa. Sănătatea mi-e şubredă. Am preferat să lucrez la perfecţionare, şi acum, când totul e gata, să vin

aici ca să adaptez noile mele descoperiri la vechiul aparat... Afară de asta, trebuie să vă spun – cu riscul de a mă crede demagog – că doream ca şi această invenţie să fie folosită în patrie.

— Ceea ce vă onorează...

— Să zicem... Să ştiţi însă că mi-am mai făcut o „socoteală” mult mai puţin... „patriotică”... Mi-am zis că nimeni nu mi-ar putea plăti mai bine noua invenţie ca voi, cei care cunoaşteţi foloasele pe care le poate aduce.

— Perfect plauzibil! Trebuie să vă spun ceva: Comandantul Suprem a fost de nenumărate ori încântat de foloasele pe care ni le-a adus invenţia dumneavoastră. Odată, când cu ajutorul ei am demascat un complot foarte periculos, l-am auzit exclamând: „Dacă Pauna n-ar fi fugit ca un prost, astăzi i-aş fi dat tot ce mi-ar fi cerut!”

(„Înseamnă că «spionul» l-a scăpat dintr-o mare încurcătură, dacă era atât de generos! îşi zise «bătrânul» şi-şi simţi gura cleioasă... Câţi oameni ar fi fost executaţi după demascarea complotului?!”)

(Arestări... Lagăre... Execuţii... Cezar „arhanghel”... Spaimă... Spaimă...)

— Cred, domnule Arilla, că voi oferi un nou prilej de entuziasm Comandantului Suprem, când va vedea la ce rezultate poate ajunge vechea mea invenţie, perfecţionată.

— V-aş ruga să-mi explicaţi în ce constă... perfecţionarea.

— După cum ştiţi foarte bine, detectorul pe care vi l-am vândut, cu toate că e deosebit de selectiv, e departe de a fi tipul cel mai perfect. Dacă vă

aduceţi aminte, v-am atras atenţia încă de la primele noastre discuţii că invenţia mea e susceptibilă de perfecţionare, în special la capitolul „lungimea razei de acţiune”. Dar dumneavoastră…

— Noi ne-am mulţumit cu el aşa cum era! Şi nu regretăm deloc! Vă repet: aparatul ne-a ajutat enorm. Mulţi dintre duşmanii ţării au fost demascaţi cu ajutorul lui.

(„Duşmanii ţării”… Termenul cu care se justifică totul…! Arestări… Lagăre… Execuţii… Oameni care se întrebau înnebuniţi: „Cine a trădat?” Neîncredere… Spaimă…)

— Trebuie se va mai spun ceva, domnule Pauna: am găsit o metodă de a mări raza de acţiune a „detectorului”.

— Cum?! E imposibil!

Arilla râse uşor, discret:

— O, nu! Nu e ceea ce credeţi! N-a făcut nimeni nici o perfecţionare aparatului dumneavoastră! E vorba de cu totul altceva, de un lucru banal şi, totuşi, pentru noi, eficient: un elicopter, sau o maşină blindată, plimbă „receptorul” prin ţară, în special în zonele în care se semnalează o anumită stare de spirit, sau urmărind unele persoane. Astfel raza lui de acţiune devine mult mai largă, nu-i aşa?

— Desigur… E o idee practică… Deşi mie mi se pare riscantă… Un elicopter se poate prăbuşi… O maşină, fie ea chiar blindată, poate…

— În privinţa asta s-au luat toate măsurile. Aparatului i s-a construit o „cutie de protecţie”, excepţional de rezistentă, aşa încât…

— Înţeleg… Simplu şi ingenios. Şi, după cum spuneţi dumneavoastră, eficient pentru interiorul ţării.

Dar eu vă propun astăzi un lucru la care, cu ani în urmă. n-aş fi îndrăznit nici să visez: vă propun aplicarea unei perfecţionări prin care detectorul îşi va putea mări raza de acţiune la… mii de kilometri!

— Mii de kilometri?! Sper că nu glumiţi!

— Credeţi că pentru ca să glumesc am venit aici?! Repet: va putea să-şi mărească raza de intercepţie la mii de kilometri!

— Fantastic! Ar fi, într-adevăr, fantastic!

Omuleţul, „spaima ţării”, se însufleţise neaşteptat de mult. Fiecare fibră a trupului său intrase în alertă. Părea un ogar care simte ca se apropie începutul unei mari vânători.

— Dacă ceea ce spuneţi se va realiza, înseamnă că…

— Înseamnă că veţi putea afla intenţiile cele mai ascunse ale oricărui guvern, secretele de fabricaţie ale oricărei mari uzine, planurile şi realizările oricărui savant celebru… şi încă atâtea altele.

Formidabil! Ar fi, într-adevăr, formidabil!

Ochii lui Arilla, fixaţi într-un punct nedefinit, deveniseră aproape fosforescenţi. Părea cu totul alt om.

Se stăpâni însă curând şi spuse pe un ton puţin obosit, gâfâind uşor:

— Domnule Pauna! Mă închin în faţa geniului dumneavoastră! Ţara vă va fi profund recunoscătoare dacă…

— Vă îndoiţi?! Doisprezece ani am muncit ca să pot ajunge aici.

— Iertaţi-mă… Dar totul pare fantastic… Şi poate nu atât invitaţia în sine, cât rezultatele pe care le poate da.

— Într-adevăr, rezultatele de ordin politic, militar, economic le puteţi aprecia dumneavoastră mai bine… Las în grija dumneavoastră fixarea sumei pe care ar urma să o primesc dacă… ca să folosesc şi eu acel „dacă” al dumneavoastră, deşi pentru mine nu există. Cred că, făcând un calcul sumar al avantajelor, veţi fixa valoarea perfecţionării mele la mult mai mult decât aş face-o eu…

— Probabil… Foarte posibil… În orice caz, fiţi convins că nu ne vom zgârci… Am să comunic imediat Comandantului Suprem… Aţi adus cu dumneavoastră planurile perfecţionării?

— Totul e aici! şi Pauna îşi arăta fruntea. Vă daţi seama că trebuie să-mi iau şi eu unele precauţii.

— Mda… În fond aveţi dreptate… Şi chiar voiam să vă mai pun o întrebare: Nu vă temeţi că, după ce vom fi în posesia noii dumneavoastră invenţii, aţi putea avea neplăceri?

— Întrebarea mă solicită să vă spun exact ceea ce mai rămăsese să precizez: tocmai pentru că nu doresc să trăiesc cu teama de care îmi vorbiţi, timp de zece ani eu voi fi singurul om care va putea acţiona aparatul pe distanţe foarte lungi. După zece ani, vă voi încredinţa „secretul”. Atunci nu veţi mai avea nici un motiv să mă faceţi „inofensiv”. Zilele care mi-ar mai rămâne de trăit ar fi cu totul insuficiente ca să refac vechea

invenţie pentru… altcineva. Fiindcă, de fapt, numai de acest lucru v-ați putea teme din partea mea, nu?

— Ştiam! Acum vă mai pot spune un motiv pentru care am fugit din ţară: mă temeam că la un moment dat m-aţi putea socoti… „potenţial periculos” şi…

— Domnule Pauna… încep să vă preţuiesc din ce în ce mai mult pentru sinceritatea dumneavoastră.

— Pe mine sinceritatea nu mă poate costa nimic. Cred că dimpotrivă.

— Oricum… Sunt convins că vom deveni prieteni… Voi comunica Comandantului Suprem totul, inclusiv măsurile dumneavoastră de… autosecuritate. Vom întruni Consiliul Comandanţilor şi vă vom da răspunsul. Sunt aproape sigur că el va fi pozitiv. A! O precizare: Cam în cât timp credeţi că aţi putea perfecţiona aparatul?

— Circa o lună. De fapt, în linii mari, perfecţionarea se referă la generator. Am găsit metoda de înmagazinare a unei energii uriaşe…

— Înţeleg. Termenul e scurt şi asta ne convine, desigur. Chiar mâine veţi avea răspunsul nostru.

— Mulţumesc… Aş îndrăzni să vă mai deranjez numai cu o singură rugăminte, domnule Comandant.

— La dispoziţia dumneavoastră.

— Ştiţi… sunt un sentimental… Poate că ceea ce o să vă spun vi se va părea o copilărie, dar… mi-e dor, pur şi simplu, mi-e dor de vechea mea invenţie! V-aş rămâne îndatorat dacă s-ar putea acum, pentru câteva clipe doar…

— Cum să nu! Şi mai mult chiar.

Comandantul apasă pe un buton de pe birou.

Din tavan coborî un ecran de televiziune.

O nouă mişcare a degetului lui Arilla şi pe ecran se închegă imaginea unei mici încăperi de formă cubică, cu pereţi blindaţi. În mijlocul încăperii, un postament. Pe postament, o cutie făcută din aluminiu, puţin mai mare decât o cutie de ghete. Două antene şi trei butoane, atât se putea zări pe pereţii cutiei.

,,Iată şi tinereţea mea, bezmetica mea tinereţe”, îşi zise Pauna, înfigându-şi degetele ca pe nişte gheare în brațele moi ale fotoliului.

„Aparatul de detectat gânduri!”

Hoţul de gânduri… Spionul …„Trădătorul”…

*

Încă de pe când se afla în liceu, pe Pauna începuseră să-l pasioneze problemele de telepatie.

Îl impresionase în mod deosebit un caz intrat în literatura de specialitate sub denumirea de „cazul Cayce”.

Trăise, cu multe decenii în urmă, în jurul anului 1940, în Kentucky (S.U.A), un tânăr ţăran, Edgar Cayce, al cărui creier avea însuşiri cu totul deosebite. Aceste însuşiri ieşiseră la iveală în timpul unei boli grave.

Medicii care îl tratau pe Cayce nu puteau găsi remediul. Pacientul părea pierdut. Dar Cayce, în plină comă, începuse să vorbească foarte limpede, diagnosticându-şi boala şi precizând tratamentul ce trebuia aplicat.

Tratamentul şi medicamentele prescrise de el îl

vindecaseră.

Şi tânărul ţăran habar n-avea de medicină!

Ulterior, Edgar începuse să dea şi altora consultaţii (cu îngăduinţa lui „American Medical Association”) şi totdeauna diagnosticul şi tratamentul se dovediseră deosebit de bune.

Tânărul Cayce nu putea să consulte însă decât atunci când se afla în stare de hipnoză, iar după „trezire” nu-şi mai amintea nimic din tratamentul prescris.

Se ajunsese la o concluzie: creierul lui Cayce avea o uriaşă forţă de telepatie, era capabil să ia legătura cu orice creier din lume care l-ar fi putut ajuta la elucidarea bolii pacientului, putea face oricând un „consult” cu mai multe creiere ale mai multor specialişti din diferite colţuri ale lumii, le putea interoga şi primea răspunsul, fără ca medicii respectivi să ştie ceva despre discuţiile profesionale ale creierelor lor.

Mai ales această posibilitate de a „interoga” creiere i se păruse lui Pauna extraordinară.

Era cu mult mai mult decât ceea ce reuşise până atunci știința în domeniul telepatiei. Se putea transmite pe cale telepatică, gânduri la mare distanţă, dar nu se obţinea „legătura” decât cu voia ambelor părţi.

Posibilitatea de interogare a creierului lui Cayce era, într-adevăr, ceva cu totul excepţional.

Dorinţa de-a ajunge să construiască un aparat capabil să repete performanţele tânărului ţăran devenise supremul ideal al lui Pauna.

Iată motivele pentru care „devorase”, pur şi simplu, fiecare tratat, fiecare articolaş despre

telepatie, iată motivul pentru care se înscrisese la facultatea de cibernetică.

În perioada studenţiei se împrietenise cu Cezar Martinez şi cu Giacomo Orantes.

„Trei arhangheli care visau să croiască oamenilor aripi!”

Pe atunci, toţi trei erau convinşi că cibernetica poate da oamenilor aripi de o forţă încă inimaginabilă, o poate ridica pe o culme calitativă nouă.

În special cel de-al „treilea arhanghel”, Cezar, visa să facă din cibernetică o pârghie a fericirii umane. Pasiunea lui era atât de puternică, încât îi cucerise şi pe ceilalţi doi prieteni.

Fusese însă o influenţă temporară...

În anii aceia se înfiripa organizaţia extremistă de dreapta, „Romburile Negre”, cu sprijinul câtorva puternice grupuri financiare şi industriale. Organizaţia îşi ascundea adevărata faţă în spatele unor vechi lozinci patriotarde şi umanitare. În plasa aceea unsă cu mierea tuturor promisiunilor se lăsaseră prinşi destui tineri, mai ales dintre cei tributari spiritului aventurier.

Printre ei era şi Orantes.

După terminarea facultăţii, lui Giacomo îi devenise străină dorinţa de a fi unul dintre cei care să aducă omenirii fericirea prin dezvoltarea ştiinţei. Îşi pusese toate forţele şi inteligenţa în slujba „Rombului Negru”. Calităţile lui deosebite îl ajutaseră să intre în „aristocraţia” organizaţiei.

Şi aşa, „ispitit de mărire”, unul dintre „arhanghelii croitori de aripi” devenise Comandantul Giacomo Orantes!”

„Cel de-al doilea arhanghel”, Pauna, trădase şi el, încetul cu încetul, idealul prietenului Martinez, pe care se părea că-l adoptase şi, după terminarea facultăţii, refuzase să lucreze ca cibernetician. Se mulţumise cu un post de profesor care să-i asigure existenţa şi se dedicase cu totul vechiului său vis – acela de a construi un aparat de detectat gândurile…

— Şi chiar dacă ai să reuşeşti, la ce-ar folosi o asemenea invenţie?

— La ce-ar folosi? Nu ştiu… Poate în medicină, poate… De fapt, nici nu mă interesează! Aşa cum pe foarte mulţi oameni de ştiinţă nu i-a interesat aplicarea practică a cercetărilor lor.

— Dar un astfel de aparat ar fi ceva monstruos! se înflăcăra Martinez în discuţiile pe care le avea cu Pauna.

— Monstruos? De ce?

— Ar încălca cele mai elementare legi ale eticii. Ar fi cel mai periculos „hoţ”, pentru că ar fura omului tot ce poate avea mai de preţ, gândurile, i-ar anula singura libertate pe care a păstrat-o chiar în timpul celei mai cumplite inchiziţii, când dacă ceea ce spunea putea fi cenzurat, gândurile rămâneau necenzurabile. Vrei să calci în picioare această libertate a omului?

— Nu vreau să calc nimic! Priveşti totul simplist şi melodramatic. Doar descoperirea forţei atomice n-a însemnat numai Hiroşima, aşa cum credeau unii la început. A însemnat o nouă eră în progresul omenirii.

— Un „hoţ de gânduri” nu poate aduce nici un progres.

— Crezi? De când visează omul să ajungă la stadiul când creierul său va comunica direct cu alte creiere la mari distanţe!

— Da, dar această posibilitate nu era privită de „visătorii” cinstiţi ca un „furt de gânduri”, ci ca un schimb conştient, acceptat de ambele părţi.

— Asta pentru că nu îndrăzneau să meargă cu imaginaţia atât de departe ca mine! Ei puteau să-şi închipuie numai un aparat care să-i ajute la „schimbul de gânduri” și nu unul care să „interogheze” creierele.

— Tocmai în asta constă monstruozitatea proiectului tău!

— Iar foloseşti vorbe umflate, Cezar! Vreau să-ţi pun o întrebare: de ce s-ar teme un om cinstit că i se pot citi gândurile?

— Nu e vorba de teamă, ci de altceva… poate de pudoare, poate de sensibilitate, poate de un anumit „egoism” indispensabil unei personalităţi umane. Sunt gânduri, foarte cinstite, pe care le păstrăm pentru noi, din dorinţa de a ne putea aparţine cât de câte şi nouă înşine. Afară de asta, n-am vrea să ni se afle anumite păreri, foarte cinstite, dar care ar putea să fie totuşi eronate, care ar jigni, ar răni inutil sensibilităţi.

— Teoria ta miroase puţin a iezuism, Cezar. Dar hai să privim şi reversul medaliei: de ce-ar fi detectorul pe care vreau să-l construiesc un „hoţ de gânduri cinstite” şi nu un „detectiv al gândurilor necinstite”?!

— Pericolul muchiei de cuţit!

— Nici un pericol! Pe mine mă interesează rezolvarea unei pasionante probleme ştiinţifice şi

nimic altceva.

— Mai sunt şi alte probleme ştiinţifice care ar putea să te pasioneze!

— Ce?! Bucătarul cibernetic? Dădaca cibernetică? Mulţumesc!

Discuţiile acestea înflăcărate aveau loc destul de des în perioada imediat următoare terminării facultăţii. Pauna ajunsese chiar să-şi spună că Cezar e gelos pe ideea lui excepţională, îşi impusese să creadă că Cezar încearcă să-l convingă de inutilitatea „detectorului de gânduri" numai din invidie.

Cu timpul apăruse între ei o undă de răceală. Deşi continuaseră să se vadă destul de des, discutau din ce în ce mai puţin despre „detector".

Cezar reuşise să facă în câţiva ani o strălucită carieră de inventator şi totodată urcase rapid pe treptele ierarhiei universitare. Invenţiile lui erau legate în general de marile necesităţi ale omului. Pauna socotea însă toate aceste realizări nişte „perfecţionări meşteşugăreşti", în comparație cu invenţia la care lucra el.

Cu Giacomo se vedea destul de rar. Comandantul era foarte ocupat. Mersul „Rombului Negru" spre cârma ţării se dovedea anevoios, întâmpina neaşteptat de multă rezistenţa.

Giacomo Orantes socotea proiectata invenţie a prietenului său „utopia unui naiv", cu toate că, spre deosebire de Cezar Martinez, recunoştea: „Dacă un asemenea aparat ar exista, ar fi, într-adevăr, ceva fantastic şi pe tine te-aş decreta genial".

De altfel, între Giacomo Orantes şi Cezar

Martinez contradicţiile se accentuaseră din ce în ce. Părerile lor politice se ciocneau în discuţii violente, urmate de tăceri apăsătoare şi, de la un timp, cei doi foşti prieteni începuseră chiar să se ocolească…

Lui Pauna puţin îi păsa însă de orice fel de politică, puţin îi păsa de tot ce se petrecea în jur. Era sclavul muncii sale, era sclavul invenţiei care îi absorbea toată energia…

Şi, după mulţi ani, a sosit şi noaptea aceea când, aşezat în faţa micului aparat, a apăsat pe butonul roşu, apoi a început să învârtă, cu o mână crispată, un alt buton, verde, care dirija şi varia lungimea razei de acţiune a aparatului emiţător şi captator de gânduri.

În garajul-laborator era aprinsă doar o mică lumină laterală.

Omul stătea aplecat deasupra aparatului, cu falsa senzaţie de prospeţime, de vigoare, pe care o ai spre zori, după o noapte de nesomn, după multe ore de muncă. Nu mâncase nimic de aproape douăzeci de ore, nu se clintise de douăzeci de ore de lângă aparat, verificând şi reverificând fiecare piesă, fiecare circuit.

Făcuse totul într-o stare de tensiune crescândă, deşi gesturile cu care lucrase erau de o precizie desăvârşită.

Tensiunea interioară devenise aproape de nesuportat atunci când începuse să învârte încet, abia perceptibil, butonul verde.

„Căştile de transmisie-recepţie” aplicate în dreptul tâmplelor se înfierbântau parcă în fiecare clipă, din ce în ce mai mult.

Degetele învârtind, crispate, butonul verde…

Minutele de aşteptare dilatându-se halucinant…

Şi cumplitul sentiment al eşecului copleşindu-l, sufocându-l.

Deodată, în creierul său se înfipse un gând străin!

Gândurile unui alt om, captate de aparat, îl făcură pe Pauna să izbucnească într-un râs homeric, un râs pe care nu şi-l putuse stăpâni multă vreme, o năvalnică descărcare nervoasă.

„Bună băutură… da'… puţină… Unde dracu' să mai beau… Vreau să mai beau… Unde dracu' să mai beau… Vreau să mai beau”…

Ultimele două fraze se repetaseră de multe ori. Omul avea o idee fixă. Era, desigur, un beţiv, prăbuşit lângă cine ştie ce zid.

Apoi Pauna îşi strunise brusc râsul, amintindu-şi că experienţa sa era la început, că, de fapt, abia acum urma să se dovedească dacă aparatul putea atinge „performanţa majoră”, aceea de a interoga creierul cu care intrase în legătură.

Pusese un lung şir de întrebări referitoare la trecutul omului care devenise „cobaiul” său, referitoare la preocupările şi dorinţele acelui necunoscut, şi primise destul de prompt răspunsurile.

Erau nişte răspunsuri cam fragmentate, cam incoerente, dar Pauna îşi dăduse seama că nu „detectorul” era vinovat de aceste deficienţe, ci creierul interogat, creierul acela aflat sub influenţa alcoolului.

Stătuse lângă aparat încă şase ore, interogând zeci de creiere care pătrunseseră în raza de

acţiune a „detectorului”.

Apoi se prăbuşise pe patul pliant şi dormise douăzeci şi patru de ore în şir…

La deşteptare, primul său gând a fost să-i cheme pe Martinez şi pe Orantes. Voia să împărtăşească prietenilor uriaşa sa bucurie, sau poate voia să alunge acea sămânţă de panică pe care o simţea în el gata să germineze?! Îl stăpânea gândul că numai în prezenţa cuiva străin ar putea să verifice cu adevărat rezultatele aparatului său, că experienţele pe care le făcuse de unul singur puteau fi înşelătoare.

Martinez şi Orantes răspunseseră imediat chemării sale. Reîncepuse experimentele în faţa lor, poate cu o emoţie mai mare decât cea pe care o simţise peste noapte.

Aparatul funcţionase şi de acea dată perfect… „Căştile” de rezervă, ataşate „receptorului”, transmiteau celor trei prieteni gânduri străine.

Pauna punea întrebări creierelor intrate în raza de acţiune a „detectorului”, şi creierele răspundeau docile…

Cezar Martinez, încremenit pe patul pliant, avea faţa palidă şi în priviri un abur de spaimă. Nu scosese un sunet de la începerea experienţei.

În schimb, Giacomo Orantes repetase din ce în ce mai des: „Extraordinar!… Fantastic!… Formidabil”… agitându-se prin cameră, învârtindu-se în jurul aparatului pe care îl cerceta cu lăcomie… Apoi se apucase să interogheze creierele împreună cu Pauna şi, după un timp, când o ameţitoare bună dispoziţie pusese stăpânire pe ei, începuseră să se joace, să

formuleze întrebări năstruşnice, care zăpăceau bietele creiere interogate, sau să ceară informaţii dintre cele mai intime…

— Destul! E groaznic!

Strigătul lui Cezar, un adevărat strigăt de oroare, îi smulsese din starea de euforic.

— E monstruos! Totul e monstruos! Acum sunt convins că aveam dreptate! mai îngânase Cezar, apoi plecase în fugă.

În urma lui se lăsase o tăcere grea ca o lespede de mormânt, pe care, într-un târziu, o spărsese Orantes:

— Hipersensibil mai e băiatul ăsta! N-are deloc stofă de savant!… Sau poate… poate e şi puţin invidios…

— Da, cred că asta e! se agăţase Pauna de cuvintele lui, ca de un colac de salvare.

— Invenţia ta e una dintre cele mai senzaţionale pe care le-a cunoscut vreodată omenirea. Probabil că ar putea…

— N-ar putea nimic! îi întrerupsese Pauna fraza pe care o bănuia. Nu cred că această descoperire va ieşi vreodată de aici!

Orantes nu insistase, dar de atunci începuse să cultive din nou prietenia sa cu Pauna, căruia îi repeta, cu fiecare ocazie, că a făcut o invenţie epocală, ce ar putea să-l înalţe în rândul Nemuritorilor, ce-ar putea…

În schimb, Martinez îl evita în mod sistematic pe Pauna şi nici acesta nu era dispus să forţeze reluarea legăturilor lor de prietenie.

*

Când limuzina electrică, pe botul căreia se afla steguleţul romboidal al stăpânitorilor, se opri în faţa casei cu forma unei flori de lotus, se înserase.

Casa era luminată intens, poarta de sticlă incasabilă scânteia sub, razele celor două lampioane.

Şoferul claxonă scurt şi poarta se deschise printr-o lunecare laterală, tăcută. Maşina străbătu aleea şi frână lângă intrarea principală a vilei, o uşă grea de cristal policrom.

Şoferul deschise larg portiera din spate, făcând o plecăciune respectuoasă. Pauna coborî cu mişcări uşor mecanice.

— Bine aţi venit! Îmi permiteţi să mă recomand: Pedro Riva, aghiotantul dumneavoastră.

Pauna aruncă o privire absentă omului îmbrăcat în uniformă neagră care îi ieşise în întâmpinare. Îi trebui câtva timp ca să-i înţeleagă cuvintele.

„Aghiotant a zis? Aha! E clar! Spionul lui Arilla, care va fi de acum înainte «umbra» mea”.

Întinse bărbatului voinic, cu figură de boxer, o mână ușor crispată, apoi, zărind lângă ușa de cristal un lacheu, îl rugă pe „aghiotant”:

Nu s-ar putea să se stingă luminile din vilă? Poate o să vi se pară o copilărie, dar aș vrea să intru pe întuneric…

— La ordinele dumneavoastră! veni răspunsul, milităreşte, şi „aghiotantul” împreună cu lacheul dispărură în casă.

Pauna rămase pe loc şi urmări stingerea luminilor din interior.

Se afla aici în calitate, de stăpân. De fapt, îşi redobândise vechea sa casă, în urma dispoziţiei

date de Arilla.

Şi iată-l păşind în vilă (îl rugase pe „aghiotant” să-l lase singur), străbătând cu pas şovăitor coridorul întunecat de la intrare, pătrunzând în sala circulară din centrul casei. Abia aici aprinse lumina, un uriaş candelabru ca o floare de lotus. Prin peretele de sticlă se zărea sera, cu felurite plante, un uriaş brâu verde care crea celui ce se afla în sala circulară senzaţia că a pătruns în luminişul unei păduri.

Pauna se aşeză pe o banchetă şi-şi lăsă privirea să lunece încet de-a lungul peretelui. Cu ani în urmă, aici obişnuia să stea atunci când Nira (îmbrăcată într-o salopetă de culoarea cerului, care îi scotea tulburător în evidenţă linia gingaşă a trupului) stropea plantele favorite sau culegea flori, florile acelea mici, albastre, care împodobeau întotdeauna dormitorul.

(„Cum se numeau? Aveau un nume ciudat, de care îmi aminteam şi atunci cu greu. Şi Nira făcea haz”...)

Florile albastre ...Unde sunt gingaşele flori albastre?...

Se apropie de perete, merse de-a lungul lui, căutând florile favorite ale Nirei... Dar nu le zări. Un amestec de panică şi îndârjire îl determină să repete drumul de câteva ori, căutând cu priviri din ce în ce mai neliniştite florile al căror nume nu-l mai ştia, căutându-le cu încăpăţânare, stăpânit de convingerea că dacă le-ar zări, ar obţine ceva foarte important pentru el... ceva încă nedefinit, dar foarte important...

Când îşi dădu seamă că în seră nu se găsea nici

măcar o singură floare albastră, îl cuprinse o mânie cumplită. Lovi besmetic peretele de sticlă, îl lovi până ce se simți secătuit de puteri.

Străbătu alte câteva încăperi: sufrageria, biblioteca, dormitorul, şi senzaţia că s-a strecurat în plină noapte într-o casă străină devenea din ce în ce mai acută, mai de nesuportat. Venind spre vila-lotus îşi făcuse o iluzie copilărească: „Poate a mai rămas în casă o umbră din parfumul Nirei, sau poate acolo o să fiu în stare să-mi creez iluzia că-i simt din nou parfumul, aşa cum făceam după plecarea ei… Nu! Atunci, într-adevăr, totul păstra încă parfumul Nirei: mobilele, covoarele, pereţii… Nu era o iluzie atunci… Nu încă”…

Acum însă nici măcar iluzia nu şi-o putea crea…

Îşi amintea doar că trupul Nirei avea un miros asemănător cu al micilor flori albastre. Sau poate că această amintire era falsă, poate se petrecea un fel de „suprapunere de planuri”, poate…

Se prăbuşi într-un fotoliu, un fotoliu din bibliotecă pe care îl cunoştea bine, fotoliul în care stătuse zilnic, ore în şir, după plecarea Nirei, fotoliul în care gândurile îl măcinaseră ca nişte pietre colţuroase, fotoliul care fusese martorul spaimei sale ce culminase cu hotărârea de a fugi…

Era fotoliul pe braţul căruia se aşeza cândva Nira alături de el şi-şi trecea degetele subţiri prin părul lui bogat, într-o mângâiere pe care o avea parcă şi acum în fiecare celulă a trupului, în sânge, în creier.

Nira…

*

După ce făcuse primele experienţe cu „detectorul”, trăise, o perioadă, într-o stare de frenezie vecină cu demenţa.

Studia gândurile a sute de creiere, cu o lăcomie şi o plăcere anormală, dominat de un teribil complex de superioritate faţă de oamenii pe care îi putea cunoaşte mai bine decât se cunoşteau ei înşişi. Ajunsese chiar să-şi spună: „Eu şi Dumnezeu… Sau… eu ca un Dumnezeu”

Apoi, pe nesimţite, apăruse în conştiinţa sa o rezistenţă, pe care refuzase mult timp să o ia în seamă, dar care îi impunea, din ce în ce mai puternic, o reţinere în experienţele sale.

„Sunt obosit!” îşi spusese la început.

Ajunsese să nu mai deschidă aparatul decât de două sau cel mult de trei ori pe zi, pentru câteva minute. Şi atunci îl lăsa să intercepteze doar gândurile de moment ale „cobaiului”.

Întrebări punea din ce în ce mai rar.

„Prea multă ticăloşie ascunsă în creierele oamenilor!” îşi spunea, justificându-şi reţinerea, ale cărei adevărate cauze refuza să le analizeze.

Apoi apăruse gândul, spaima că „detectorul” i-ar putea fi furat.

Era o spaimă reală, sau poate o formă mascată a „rezistenţei” din conştiinţa sa.

Depusese aparatul în seiful unei bănci.

Câteva zile se învârtise prin garajul-laborator ca un leu în cuşcă.

Îşi spunea că ar trebui să se apuce de alte invenţii, că ar trebui poate să lucreze într-o uzină cibernetică. Dar alungă aceste gânduri, socotind că tot ce-ar mai inventa de acum înainte ar fi atât

de minor faţă de „detectorul” său, încât s-ar prăbuşi în umilinţă, în degradare.

„Sunt, probabil, «omul unei singure invenţii» aşa cum au existat scriitori care au «rămas» numai printr-o singură carte”.

Apoi apăruse nevoia de a „evada”.

(De a evada dintre pereţii garajului-laborator, de a evada din plasa fascinaţiei „detectorului”, sau de a evada din el însuşi, cel care fusese până atunci, sau poate cel care devenise în atâţia ani de cercetări.)

Începuse să facă plimbări, lungi plimbări…

După un timp, locul său favorit de recreare devenise un parc dintr-un vechi cartier al oraşului, un parc cu arbori străvechi, mulţi dintre ei pe jumătate uscaţi, cu nenumărate tufişuri crescute haotic şi alei cu pietrişul neîmprospătat, pe care iarba începuse să crească fără sfială. Era un parc neglijat de edilii oraşului şi probabil că tocmai de asta căpătase o notă aparte, pe care Pauna e simţea acordându-se cu sufletul său.

Acolo o zărise pentru prima oară pe Nira.

„Iata o femeie care se potriveşte perfect acestui parc!” gândise.

Într-adevăr, Nira, cu trupul ei gingaş, cu imenşii ochi negri, punând parcă în ei o veşnică întrebare şi o aburire de tristeţe, părea reîncarnarea unei picturi romantice din secolul al XIX-lea.

Era întotdeauna însoţită de o fetiţă de patru, cinci ani. Tânăra mamă (cum o credea el pe atunci) devenise centrul atenţiei lui Pauna, care, de îndată ce termina cursurile, se grăbea spre parc, mânat, de la o vreme, de aceleaşi gânduri:

„O fi aici?” sau: „Astăzi o să mai vină?”

Apoi, într-o după-amiază, o minge roşie cu steluţe aurii se oprise lângă piciorul lui Pauna.

Fetiţa care venea în parc cu Nira apăruse şi ea curând. Pauna legase discuţia şi astfel aflase că Nira nu era mama fetiţei, ci mătuşa ei, că se îngrijea de copilă deoarece părinţii acesteia erau plecaţi, pentru un timp, din oraş.

Fetiţa, simpatică şi vorbăreaţă, întinsese prima punte între Pauna şi Nira.

Aproape două săptămâni, după ce se cunoscuseră, continuaseră să se întâlnească toţi trei pe aceeaşi bancă aşezată între tufişuri sălbăticite.

Apoi, într-o seară, pe când se afla pe terasa unui restaurant, Pauna o zărise pe Nira într-o maşină ultramodernă, alături de un bărbat foarte elegant. Maşina stopase în faţa localului şi Nira cu însoţitorul ei veniseră pe terasă.

Pauna se mutase la altă masă, în aşa fel, încât fata să nu-l poată zări, dar el să o vadă perfect. Avusese astfel ocazia să observe superioritatea cu care se purta însoţitorul Nirei cu chelnerii, superioritatea omului bogat. Mâncărurile pe care le comandase, băutura, toate erau dintre cele mai scumpe.

Sesizase, de asemeni, stânjeneala Nirei şi gestul uşor, dar ferm, cu care îndepărtase partenerul în timpul unui dans, atunci când braţele bărbatului o înlănţuiseră prea puternic.

Îşi dăduse seama că între Nira şi însoţitorul ei nu exista o relaţie mai veche. Era chiar posibil să fi ieşit pentru prima oară împreună. Asta îl

liniştise oarecum, nu însă într-atât, încât să nu se apostrofeze:

„Ţi-a luat-o înainte, neghiobule! Tu n-ai îndrăznit să o inviţi la o plimbare… la un local… şi… poftim!’*

Hotărâse să o întrebe a doua zi pe Nira cine era bărbatul care o însoţise şi ce relaţii existau între ei. Îşi repetase această hotărâre de nenumărate ori în cursul nopţii, dar dimineaţa era convins că nu va fi în stare să o întrebe nimic.

Şi totuşi voia să afle, voia să afle nu numai ce gândea fata despre Bărbatul elegant, ci multe; multe alte lucruri.

Fusese o dorinţă tiranică, o dorinţă care îl gonise spre seiful unde era depus aparatul inventat de el, o dorinţă care îl determinase în după-amiaza aceea sa se ascundă într-un tufiş din apropierea băncii pe care se afla Nira şi să interogheze creierul tinerei fete:

— Îţi place bărbatul cu care ai fost aseară?

— Nu ştiu… Nu cred… E cam înfumurat…

— Dar maşina lui ţi-a plăcut?

— Da.

— Ai vrea să fii bogată?

— Cred că da. Trebuie să fie minunat să poţi avea tot ce-ţi doreşti.

— Iubeşti pe cineva?

— Nu ştiu… Nu cred… Nu ştiu…

— Ai vrea să fii soţia bărbatului bogat cu care te-ai plimbat aseară?

— Nu ştiu.

Mai voise să întrebe care era părerea Nirei despre el, dar renunţase în ultima clipă.

Întrerupsese interogatoriul, copleşit de un sentiment de culpabilitate de o violenţă nemaiîncercată.

Tot drumul îl stăpânise o senzaţie de vomă şi micul detector i se păruse cumplit de greu.

Douăzeci şi patru de ore nu se clintise din garaj.

Aşezase detectorul în locul obişnuit (pe un mic postament din mijlocul camerei) şi privindu-l ore în şir, trăise o gamă de sentimente de o varietate copleşitoare. Gânduri contradictorii i se ciocniseră în minte cu violenţa vânturilor la răspântii.

Îşi reamintea, obsedant, răspunsurile pe care le primise de la creierul Nirei:

— Ţi-a plăcut maşina lui?

— Da…

— Ai vrea să fii bogată?

— Cred că da…

„E atât de tânără… şi frumoasă… Care femeie nu şi-ar dori rochii elegante?… O maşină ultramodernă…? E, într-un fel, dreptul ei!”

Apoi îşi reamintise aroganţa cu care se purtase însoţitorul Nirei în restaurant.

„Şi cine ştie ce imbecil o fi! Dar e bogat, de asta îşi dă aere cu care poate să impresioneze pe mulţi… Şi pe Nira… Bogat!! Bogat!!!”

După aproape douăzeci şi patru de ore ajunsese să i se pară că detectorul este un monstruos rânjet îngheţat, un rânjet cinic şi dispreţuitor. Se trezise vorbind tare, şuierând cuvintele:

— Zece ani din viaţă am închis în tine, zece ani am mâncat te miri ce ca să-ţi pot face măruntaiele. Şi acum tu, tu ce-mi poţi oferi mie? Gândurile ticăloase ale oamenilor? Răspunsurile creierului

Nirei, care îmi reamintesc cât de sărăntoc sunt? Degeaba rânjeşti! N-am să rămân toată viaţa sclavul tău! Nu eu sunt în posesia ta, ci tu trebuie să-mi plăteşti zece ani de viaţă!

....

Alergase să-l caute pe Giacomo Orantes, să-i spună că-i acceptă propunerea.

În ultimele luni, Giacomo îl îndemnase de câteva ori să vândă detectorul.

„Nu trebuie să-ţi faci nici o grijă, spunea el. O să-l cumpere poliţia, îţi dai seama cu ce scop. Deci invenţia ta n-ar putea să aducă decât foloase oamenilor!”

Mergând spre casa lui Giacomo, după ce hotărâse să îşi vândă „detectorul”, Pauna îşi repetase cu insistenţă: „Dacă îl cumpără poliţia… totul e în ordine!”

Nu-şi amintea, sau refuza să-şi aducă aminte, că el însuşi le spusese cândva şi lui Martinez şi lui Orantes că aparatul său ar putea folosi şi pentru detectarea „gândurilor criminale”, pentru demascarea infractorilor şi, în acest caz, ar fi o invenţie foarte morală. Nu se gândea, sau poate refuza să se gândească la faptul că Giacomo îl ispitise cu propriul său narcotic de adormit temerile, conştiinţa.

Ceruse pe „detector” o sumă deosebit de mare şi era ferm hotărât să nu lase nimic din preţ. Poate că hotărârea aceasta izvora dintr-o tainică speranţă că preţul i s-ar fi putut refuza. Dar, după ce făcuse o demonstraţie în faţa lui Arilla, care pe atunci era şeful poliţiei Capitalei, i se dăduse

suma cerută, fără nici un fel de tocmeală. I se dăduse suma cu două condiţii: să distrugă toată documentaţia aparatului său (cerere pe care o îndeplinise pe loc, în faţa lui Arilla şi a lui Giacomo) şi să nu mai facă experienţe ştiinţifice decât într-un laborator supravegheat de poliţie.

Căzuse de acord şi cu a doua condiţie, spunând însă că deocamdată e obosit şi nu mai vrea să facă nici o invenţie.

Aşa deveni Pauna un om bogat, chiar foarte bogat.

Nirei nu-i pomenise la început nimic despre senzaţionala metamorfoză a situaţiei sale materiale. În schimb, devenise curând mult mai îndrăzneţ şi, spre marea lui fericire, fata îi mărturisise că-l iubeşte.

Se căsătoriseră, se mutaseră în casa-floare-de-lotus, şi viaţa părea să le surâdă larg, angelic.

O scurtă, dar violentă discuţie cu Cezar Martinez, care îi reproşase că vânduse „detectorul” (discuţia aceea însemnase și ruptura definitivă a prieteniei lor), îl tulburase pe Pauna. Dar îşi regăsise destul de curând liniştea în zâmbetul Nirei şi în măruntele, dar numeroasele, satisfacţii pe care i le oferea bogăţia.

Apoi se petrecuseră în ţară evenimente de care numai putuse să rămână străin, oricât încercase, oricât îşi repetase că pe el nu-l interesează politica.

„Rombul Negru”’ pusese mâna pe putere printr-o lovitură de stat sângeroasă, instaurând o dictatură de o violenţă fără precedent.

Orice încercare de opoziţie, fie sub forma luptei

armate, fie pasivă, sau de natură intelectuală, era reprimată cu maximă brutalitate. Execuţiile pentru „înaltă trădare”, relatate cu cinism de presa stăpânitorilor, ajunseseră ceva înnebunitor de obişnuit, ca şi lagărele, ca şi închisorile gemând de oameni, apărute pretutindeni în ţară, în barăci improvizate, în foste şcoli…

Arilla, şeful poliţiei Capitalei, devenise Comandant de rangul I, mâna dreaptă, neobosita, necruțătoarea mâna dreaptă a Comandantului Suprem, „pavăza” regimului.

Pauna nu se mai putea înşela nici cu gândul că detectorul său e în mâna poliţiei, ca instrument de luptă împotriva răufăcătorilor. „Criminal” era socotit acum orice om care avea păreri diferite de ale stăpânitorilor, orice om care nu-şi călca demnitatea în picioare. Pauna nu se mai putea minţi, nu se mai putea rupe de o realitate atât de evidentă, deşi făcea disperate încercări de a rămâne închis, izolat, în găoacea fericirii sale casnice.

De altfel, chiar Orantes, Comandantul Orantes, îi spusese odată, fără pic de jenă:

— Nici n-am bănuit că invenţia ta ar putea să ne fie atât de folositoare. E extraordinară! Comandantul Suprem a declarat că dacă ai vrea să lucrezi pentru noi, la alte invenţii de acest fel, ai ajunge unul dintre cei mai însemnaţi şi mai bogaţi oameni ai ţării!

Fusese apoi arestat fratele Nirei, acuzat de trădare. Pauna se dusese la Orantes, să-i ceară eliberarea cumnatului său.

„Comandantul” îl refuzase însă, făcându-i o

întreagă teorie demagogică despre „trădare” şi „interesele ţării”, despre „intransigenţa” celor din Rombul Negru.

— Nu pot interveni! Fratele soţiei tale e un trădător. Va fi executat. Ceea ce pot să fac pentru tine e să nu se afle că e fratele Nirei. Înţelegi...

— Înţeleg un singur lucru, deşi nu mă pricep deloc la politică: violenţa nu e o metodă de a câştiga simpatia, încrederea oamenilor, şi un regim fără...

— Cum îţi permiţi să judeci metodele noastre? izbucnise Orantes. Ce ştii tu?! Violenţa e acum mai necesară decât orice, pentru că ea înseamnă purificare. Apoi continuase cu o voce coborâtă, strecurând cuvintele printre dinţi: Fii atent la gânduri, băiatule! Tu ai inventat „detectorul”, dar „imun” în faţa lui nu eşti. Şi oricât ţi-aş fi eu de prieten...

Ameninţarea se strecurase undeva, în adâncul sufletului lui Pauna, deşi, la început, bravase faţă de sine însuşi, spunându-şi ca puţin îi pasă de „prostiile” lui Giacomo. Dar când, după executarea fratelui ei, Nira izbucnise într-un potop de blesteme la adresa stăpânitorilor, calificându-i drept „bestii”, „criminali”, „nenorocirea ţării”, ameninţarea devenise pentru Pauna un fel de păianjen hidos, care îşi ţesea plasa nu numai în jurul său, ci şi al Nirei.

— Nu mai pronunţa cuvintele astea! Te rog, te implor! Îţi înţeleg foarte bine durerea, totuşi trebuie să alungi gândurile pe care le ai în legătură cu cei care conduc ţara. Neapărat! Gândeşte-te la altceva, la orice, dar nu la asta!

Rugămintea lui disperată stârnise, cum era firesc, nedumerirea Nirei, căci, dacă înţelegea de ce ar trebui să nu exprime cu voce tare ceea ce simţea, nu putea pricepe de ce trebuia să-şi suprime şi gândurile.

În cele din urmă, ca să o determine să-l asculte şi, poate, în acelaşi timp, pentru că simţea de mult nevoia unei mărturisiri, Pauna îi vorbise despre „detector”, îi explicase cât de periculoase puteau deveni anumite gânduri.

Ascultându-l, în ochii Nirei se aşternuse tot mai densă ceaţa spaimei, faţa i se crispase, mâinile împreunate îi tremuraseră uşor. În cele din urmă îngânase: „Dar e ceva monstruos! Monstruos”…

Şi Pauna nu mai găsise forţa să o contrazică.

De atunci, cu toate că Nira făcea eforturi de a fi cea dinainte, Pauna nu putea să nu sesizeze că între ei se ridica, zi de zi mai înalt, mai de netrecut, un zid al înstrăinării.

Nervii inventatorului cedau din ce în ce. Ajunsese să i se pară că până şi în mângâierile Nirei se strecura un reproş.

Într-o noapte, nu mai putuse îndura. Se smulsese din îmbrăţişarea ei şi începuse să strige:

— Ştiu! Văd! Simt că mă socoteşti un criminal, că mă socoteşti poate vinovat şi de moartea fratelui tău. Dar vreau să afli că tu îmi eşti complice, fără să ştii. Tu m-ai îndemnat să vând aparatul, tu, cu dorinţa ta de a fi bogată!

Şi-i povestise cum o văzuse la restaurant cu acel bărbat elegant, cum îi interogase apoi creierul…

Vorbise cu violenţă, cu cruzime, cu ură aproape, din laşa necesitate de a împărţi cu cineva

greutatea poverii ce-i strivea conştiinţa.

Dar paloarea pe care o căpătase faţa Nirei şi privirea nefiresc de calmă a ochilor ei îl făcuseră să se dezmeticească şi să îngâne printre hohotele unui plâns mut:

— Iartă-mă! Sunt un ticălos că ţi-am vorbit aşa! Iartă-mă!

A doua zi, soţia lui dispăruse.

Orantes îi comunicase că Nira reuşise să treacă graniţa şi, ciudat, Pauna primise vestea ca pe un lucru aşteptat, inevitabil. Totuşi, în acea clipă se petrecuse în sufletul său o prăbuşire definitivă.

Un timp, trăise o stare de acută apatie, parcă ar fi fost drogat. Apoi începuse să clocotească în el revolta împotriva lui însuşi, împotriva „detectorului”, împotriva Stăpânitorilor…

Abia acum îşi dădea scama pe de-a-ntregul de contribuţia sa la nenorocirea unui popor, abia acum vedea cu ochii deplinei lucidităţi acea nenorocire.

Ar fi vrut să acţioneze într-un fel, dar nu ştia cum. Se gândise la un moment dat să se sinucidă, dar îşi spuse, fără menajamente, că asta n-ar fi pedeapsa meritată, ci o nouă formă de laşitate, de automenajare. Își zisese că merită să trăiască cât mai mult, să se lase torturat de cât mai multe remuşcări, dacă voia să-şi ispăşească, măcar în parte, vina.

Ce-i generase hotărârea de a fugi din ţară? Poate gândul tot mai insistent că undeva, departe, ar putea face ceva concret (nu ştia încă ce) ca să-şi răscumpere vina. Poate vaga speranţă că o va regăsi pe Nira. Poate dorinţa de a scăpa de

senzaţia că e spionat, de teama, aproape animalică, ce-l prindea tot mai puternic în gheare, că nu mai e stăpân pe gândurile sale, că a intrat în raza de acţiune a „detectorului”.

Încercase tactica puerilă de a-şi masca intenţiile în spatele unor gânduri banale pe care şi le impunea, deşi ştia foarte bine că „detectorul” ar fi putut depăşi cu uşurinţă „gândurile paravan” şi i-ar fi aflat orice intenţie prin interogarea creierului, care nu putea să mintă.

Totuşi riscase (pentru că miza i se păruse fără valoare, căci el însuşi era miza) şi-şi pregătise fuga cu minuţiozitate.

Şi poate că a fost o şansă faptul că în acea perioadă, într-un colţ al ţării apăruse o nouă mişcare de rezistenţă şi stăpânitorii aveau nevoie de „detectorul de gânduri” pe acele meleaguri.

Reuşise să fugă din ţara la bordul unei nave străine…

*

Cât timp stătuse în fotoliul din bibliotecă, cât timp se lăsase rostogolit în vârtejul amintirilor? Probabil că nu mult, pentru că atunci când ieşi în fugă din casă, maşina, şoferul şi „aghiotantul” se mai aflau în faţa intrării.

— Domnule… Domnule… aghiotant… Duceţi-mă, vă rog, la un hotel… La oricare… Nu vreau… nu pot să locuiesc aici!

*

Lucra de douăzeci şi opt de zile la „perfecţionarea” detectorului într-o cameră blindată din inima Comandamentului.

Ştiuse de la bun început că fiecare gest îi era urmărit de câteva camere de televiziune ingenios mascate (ar fi putut spune, după un timp, unde se găseau), dar se prefăcuse permanent că n-are habar de nimic.

Încă din prima clipă când pusese din nou mâna pe butoanele „detectorului” se retrezise în el dorinţa de a interoga creiere, dar nu creierele unor indivizi oarecare, ci ale celor mai înalte personalităţi din conducerea Rombului Negru. Astfel aflase ca multe dintre planurile pe care le proiectau Comandanţii erau generate de convingerea, ridicată la rangul de credinţă supremă, că violenţa constituie singura cale de stăpânire a „turmei inconştiente” a poporului de către „cei aleşi”.

Pauna aflase cu „detectorul” său câteva noi planuri de represiune pe care le punea la cale Rombul Negru. Se gândise să-i prevină pe cei ce se aflau în pericol. Dar cum? Prin cine? Nu se putea încrede în nici unul dintre cei ce-l înconjurau şi nu cunoştea pe nimeni altcineva, dinafara Comandamentului, cu care ar fi putut, eventual, să ia legătură prin intermediul aparatului său. Doar în Cezar avea încredere, dar distanţa la care se afla acesta depăşea raza de acţiune a detectorului.

Continuase să „citească” însă zilnic gândurile Comandanţilor, simţind că astfel va căpăta un plus de hotărâre în clipa spre care ţintea de atâta amar de vreme.

Şi iată că acum, în cea de a douăzeci şi opta zi de când lucra în camera blindată, îi comunicase

lui Arilla că totul era pregătit pentru marea experienţă.

....
....

În laboratorul improvizat intrară patru inşi, printre care şi Arilla. Era „Consiliul Comandanţilor”, forul cel mai înalt al Rombului Negru. Apoi apăru şi Comandantul Suprem, un om deşirat, cu braţe lungi, cu cap mic, rotund şi chel, cu ochi mici injectaţi şi nişte buze groase, umede.

Întinzându-i lui Pauna două degete osoase, rosti, abia dezlipind buzele încleiate parcă:

— V-am apreciat întotdeauna, domnule, deşi nu v-am cunoscut decât prin intermediul invenţiei dumneavoastră.

După câte mi s-au relatat, astăzi ne veţi face o demonstraţie cu totul deosebită. Începem?

— La ordinele dumneavoastră! răspunse Pauna cu un zâmbet slugarnic.

— Până la ce distanţă aţi putea detecta gânduri?

— Sper că… la orice distanţă!

— Dacă e aşa… trebuie să vă felicit! E o performanţă excepţională! apoi Comandantul Suprem se întoarse spre colaboratorii săi: Către ce colţ din lume aţi vrea să ne îndreptăm atenţia?

Se făcură câteva propuneri, dar Comandantul Suprem le respinse pe toate, ca în cele din urmă să hotărască tot el:

— Să ştii, domnule Pauna, că n-o să fiu chiar atât de pretenţios. Nu vreau să supun „detectorul”, de la început, la prea mari eforturi. M-aş mulţumi dacă şi-ar extinde raza de acţiune până în (rosti numele capitalei unei ţări vecine) şi

ar dibui, eventual, gândurile unor indivizi din Palatul Prezidenţial. S-ar putea?

— Desigur! Prin interogare, detectorul poate ajunge chiar la un creier anume din acel palat.

— Fără îndoială. Dacă e acolo…

— Ar fi grozav! Dă-i drumul!

Pauna se trezi râzând în sinea sa. Ştia că Preşedintele ţării vecine era poate cel mai înverşunat „duşman extern al Comandantului Suprem.

Se apucă să măsoare pe o hartă distanţele… apoi să regleze aparatul…

Lucra încet, cu atât mai încet cu cât simţea că tensiunea celor care se aflau în spatele său creştea vertiginos.

Într-un târziu, rosti aproape în şoaptă:

— Am interceptat! Transcriu gândurile curente ale Preşedintelui.

Scrise pe o foaie câteva cuvinte, apoi întinse hârtia, cu un zâmbet larg, Comandantului Suprem.

În timp ce citea, faţa Rombului Negru se făcea tot mai stacojie.

Pauna scrisese: „Sunteţi o adunătură de bestii, condusă de cea mai fioroasă fiară care a existat în istorie. Fiara aceasta va pieri strivită ca o muscă!”

— Ce înseamnă asta? şopti Comandantul Suprem, privindu-l pe Pauna cu nişte ochi ca două lame de pumnale.

— Gândurile unui om! răspunse inventatorul, zâmbind cu candoare.

— Ale cărui om?

— Ale unui om de aici, din camera asta… Şi ale altor mii, sute de mii de oameni dinafară…

Se lăsă o tăcere de gheaţă, ruptă apoi brusc de strigătul Comandantului Suprem, care se adresa lui Arilla:

— Şi-a bătut joc de noi! Ne-a înşelat! Cum l-ai verificat, Comandante? spuneai că ai folosit şi „detectorul”…

— L-a folosit, interveni Pauna. Numai că asupra mea detectorul nu are nici un efect! Pentru că…

— Minte!

— Îşi bate joc! vociferară ceilalţi.

— Linişte! ceru Comandantul Suprem, apoi i se adresă lui Pauna cu o voce ce devenise de un calm desăvârşit, aproape prietenoasă:

— Se pare că vrei să ne dai o explicaţie. Ţi-am rămâne îndatoraţi.

— Cu plăcere, răspunse Pauna, folosind acelaşi ton uşor mieros. Zece ani am lucrat în ţară la construirea acestui detector… În străinătate am lucrat doisprezece ani ca să obţin… antidotul! Aici, sub pielea craniului, un priceput chirurg estetician mi-a instalat o „plasă”, o plasă de fire deosebit de fine, „plasa” care anihilează, acţiunea „detectorului”, „plasa” care îi transmite numai gânduri dinainte programate. Aşa că… Arilla n-are nici o vină!

— Foarte… Foarte interesant, rosti moale Comandantul Suprem. Deci… prin jupuire… dumneata ne-ai face cadou o nouă invenţie, chiar dacă nu cea promisă… Aşadar, jupuirea, această străveche distracţie, devine o necesitate ştiinţifică. Nu-i aşa, domnilor?

Comandanţii izbucniră în râs, într-un râs crispat ce seamănă mai, curând cu mârâitul unor fiare

întărâtate.

— Arilla! Continuă dumneata „experienţa ştiinţifică”! porunci Comandantul Suprem. Adio, domnule Pauna! M-ai convins că ştiinţa poate merge mână în mână cu clovneria. Şi dumneata te-ai dovedit un clovn-echilibrist talentat. Păcat ca ultimul salt mortal îl vei face în gol… în Marele Gol!

Comandantul Suprem dădu să iasă. Îl opri însă strigătul lui Pauna:

— Staţi! Nu v-am minţit! În privinţa generatorului nu v-am minţit. Am găsit, într-adevăr, posibilitatea de a înmagazina în el o forţă uriaşă, aşa cum v-am spus.

— Asta înseamnă că aparatul ar putea totuşi acţiona pe o rază…

Pauna întrerupse, cu violenţă, şoapta neîncrezătoare a Comandantului Suprem…

— Ar putea acţiona pe orice distanţă… pe orice distanţă… Chiar până în Iad… Da, da! Chiar acum interceptez un mesaj din partea lui Belzebut. Vă invită la el. Pe toţi! Nu e frumos să-l faceţi să aştepte, domnilor. Mijlocul de transport vi-l ofer eu şi generatorul meu. Un gând, voi rosti un gând pe care detectorul îl va înregistra şi va începe marea voastră călătorie!

Coborând dintr-odată vocea, Pauna şopti sfios, ca într-o rugăciune:

— Iertaţi-mă, oameni… Iartă-mă, Nira… Iartă-mă, „arhanghele”…

*

Capitala fu zguduită de o explozie

năprasnică.

Pe locul unde fusese clădirea Comandamentului Suprem al Rombului negru nu rămăsese decât un uriaș morman de beton sfărâmat....

TRIMISUL

În seara aceea mă culcasem mai devreme decât de obicei, frânt de oboseală, convins că până a doua zi de dimineaţă n-am să mai mişc nici măcar un deget.

Dar mă înşelasem!

În toiul nopţii (cam în jurul orei două) m-am trezit brusc. Săltându-mă din prima clipă în capul oaselor, am rămas neclintit, de parcă aş fi vrut să pândesc ceva, habar n-aveam ce...

O sudoare lipicioasă şi rece îmi brobonea fruntea şi o picătură mi se scurgea, agasantă, pe nas.

Inima se ambalase într-o cursă bezmetică de galop.

Deşteptarea aceasta, neprovocată, după cum am putut constata, de nici un element exterior, m-a surprins cu atât mai mult cu cât nu mi se mai întâmplase niciodată ceva asemănător. De obicei dormeam buştean.

În cele din urmă mi-am zis că probabil mă trezisem din pricina unui coşmar pe care nu mai puteam să mi-l amintesc. Urându-mi singur „vise mai plăcute”, mi-am înfundat capul în pernă.

Dar abia începuse dulcele abur al somnului să-mi învăluie creierul, că am sărit iarăşi în capul oaselor, în aceeaşi poziţie de pândă încordată, ca mai înainte. De data aceasta ştiam însă ce pândesc: un fel de bolboroseală, nişte sunete asemănătoare celor scoase de un mut, pe care mi

se păruse că le auzisem… n-aş fi putut spune de unde.

Aşteptarea n-a durat mult.

Bolboroseala s-a repetat, şi de data asta mi-am dat seama, spre stupoarea mea, că sunetele veneau de undeva… din mine.

(De fapt, e cu totul greşit spus că erau „sunete” şi că le „auzeam”, pentru că nu urechile, ci creierul, direct, percepuse acele cuvinte cu totul neînchegate. Aşa ceva îmi imaginam că trebuia să fie strania bolboroseală.)

„Te pomeneşti că e conştiinţa!”

Auzisem şi citisem destule întâmplări cu „glasul conştiinţei” care nu te lăsa să dormi etc… etc…

„Bine, bine, conştiinţa să fie, mi-am zis, dar de ce-a apucat-o bolborositul tocmai în noaptea asta? Ce-am făcut aseară? Am băut un şpriţ cu nişte prieteni. Pentru atâta lucru să se fi deşteptat dumneaei, conştiinţa, când altă dată ar fi avut, slavă domnului! destule motive mai întemeiate să mă ia în răspăr? Şi totuşi până acum nu m-a mai deranjat din somn. Ciudat!”

Pe urmă mi-a trăsnit prin minte altă năzbâtie: „Te pomeneşti că dumneaei, conştiinţa mea, abia astăzi începe să înveţe vorbitul!” M-a trecut un fior: „Dacă i s-o năzări să vorbească, de acum încolo, şi în contul anilor în care a tăcut mâlc… m-am ars!”

Dar, spre marea mea satisfacţie, în noaptea aceea, bolboroseala nu s-a mai repetat.

Şi în nopţile următoare am dormit netulburat, astfel încât începusem să cred că fusesem victima unei halucinaţii.

Dar peste zece zile aveam să mă izbesc de adevăr. Şi ce izbitură! Cu totul şi cu totul buimăcitoare!

În toiul nopţii (din nou în toiul nopţii!), pe când dormeam, în creier mi s-au strecurat câteva cuvinte:

— Prietene… ce faci? Hai să vorbim.

M-am deşteptat imediat şi cu toate că, după ce m-am dezmeticit, mi-am zis că visasem, m-am trezit întrebând:

— Cine eşti?

Răspunsul n-a întârziat. Cuvintele ce mi se strecurau direct în creier se legau într-un ritsn lent, scandat:

— Sunt… Trimisul…

— „Trimisul”? Ce fel de „trimis”? Cine te-a trimis? De unde vii?

— Multe întrebări… Prea multe întrebări deodată… Abia am învăţat noţiunile limbii voastre… Abia m-am racordat la creierul tău… Sunt trimisul unei planete îndepărtate, fac o experienţă ştiinţifică. Vă studiez pe voi, pământenii.

— Şi acum… acum unde te afli? am îngânat, cuprins de spaimă că aş putea primi confirmarea bănuielii mele. Şi într-adevăr, am primit-o.

— În trupul tău. Am să fac studii folosindu-mă şi de organele tale de simţire, în aşa fel, încât să pot cunoaşte fenomenele omeneşti „din interior”. Înţelegi?

— Înţeleg, am îngânat. Adică… nu înţeleg… de ce m-ai ales tocmai pe mine?

— Pentru că primul om pe care l-am întâlnit,

coborând pe planeta voastră, ai fost tu.

— Aşa… aşa… Ştii… nu cred că e bine să faci cercetări ştiinţifice… la întâmplare… Sunt convins că ai fi putut găsi pe altcineva mult mai potrivit decât mine… în care să te instalezi.

— Am fost oarecum obligat să mă integrez în primul om întâlnit, pentru că în timpul călătoriei am pierdut un surplus de energie neplanificat şi aveam urgentă nevoie de o stabilizare.

— Aha… Şi re-ai „stabilizat”… în mine…

— Exact! Şi pot să spun că mă simt perfect, că sunt foarte mulţumit. Creierul tău mi-a furnizat cu precizie o mulţime de date, el m-a învăţat să vorbesc…

Vă daţi seama ce bucurie m-a cuprins aflând că dumnealui, „Trimisul”, purta „discuţii secrete” cu creierul meu!

Îmi venea să-i spun: „Uită ce-i, neicuşorule; la noi, pe Pământ, e cea mai mare mitocănie să dai năvală în casa cuiva, fără să fii poftit. Cu atât mai mult, în trupul cuiva! Oi fi dumneata „Trimisul”, dar fă bine şi-ţi găseşte altă „locuinţă”!

I-aş fi spus eu toate astea… dacă nu mi-ar fi fost teamă. Parcă poţi să ştii cum reacţionează un… nu ştiu ce… Dacă se supară? De asta am încercat să fiu diplomat:

— Cred, totuşi, că după ce-o să-ţi mai refaci energia, ar trebui să cauţi pe altcineva în care să te „integrezi”. Mi-ar face mare plăcere să rămâi cu mine… dar ai putea să ai o surpriză neplăcută… din cauza sănătăţii mele…

— Din cauza ….sănătăţii?

— Da… Sunt bolnav de inimă… foarte grav

bolnav… (Când spuneam că sunt bolnav de inimă nu minţeam, dar adăugând „foarte grav” păşeam pe tărâmul „exagerării conştiente”.

— Bolnav de inimă?!

— Da. Inima e organul cel mai vital pentru noi, i-am furnizat eu, cu generozitate, primele noţiuni de anatomie. Dacă inima se opreşte omul e mort… Şi dacă e mort… e îngropat în pământ… şi gata! N-ar fi exclus ca eu, cu inima mea şubredă, aşa, pe neaşteptate, să…

— Să mori? Să fii îngropat în pământ?… Ar fi o experienţă foarte interesantă! scandă „Trimisul”, ceea ce mă cam scoase din sărite.

— Poate că ar fi interesantă pentru tine… dar pentru mine… deloc! Nu-s încă atât de bătrân, încât să nu-mi mai pese de viaţă. Până acum mi-am menajat cât am putut inima de emoţii şi astăzi vii tu şi-mi spui: „Dacă mori, ar fi o experienţă interesantă!” Şi am adăugat patetic: Vrei să-ţi începi vizita pe Pământ omorând un om?

— Eu să omor un om? Cum să vreau aşa ceva?!

— Şi totuşi ai putea-o face… cu emoţiile pe care mi le provoci… nepremeditat, desigur… dar pe care mi le provoci totuşi. Ai putea fi pricina opririi inimii mele bolnave. Înţelegi?

— Înţeleg… înţeleg… O să mă gândesc la ce mi-ai spus o să mă gândesc…

— Da… gândeşte-te… şi caută un trup mai tânăr, mai viguros… Dacă vrei, pot să-ţi recomand pe cineva… (Aşa, pe loc, îmi şi veniseră în minte două persoane cărora le-aş fi cedat cu bucurie musafirul, pentru că îmi provocaseră destule neplăceri în viaţă.)

— O să mă gândesc la tot ce mi-ai spus, repetă „Trimisul”. Fii fără grijă, o să mă gândesc…

Câteva zile nu şi-a mai făcut cunoscută prezenţa în nici un fel.

Începusem să sper că prin pledoaria despre şubrezenia sănătăţii mele reuşisem să-l conving să facă un „schimb de locuinţă”. Şi nu mă simţeam deloc jignit că nu-și luase rămas bun.

Dar iată că în cea de-a cincea zi după ce purtasem prima discuţie cu el, pe când mă aflam la cină, îl aud urându-mi:

— Poftă bună! Aşa spuneţi voi când vă împrospătaţi energia, nu?

— Te-ai întors?! m-am trezit îngânând.

— Ce-ai zis? m-a întrebat soţia. Şi, pentru că mă schimbasem probabil, la faţă, a continuat, îngrijorată: Ce-i, dragă?! Ţi-e rău?

— Mă doare capul… Ies să iau puţin aer…

Ieşind în curte, am repetat întrebarea:

— Te-ai întors?

— Dar n-am plecat nicăieri!

— Credeam… De atâtea zile…

— Am fost foarte ocupat. Mai întâi am cercetat în amănunţime toate piesele organismului tău, şi după ce m-am documentat suficient… am făcut câteva reparaţii.

— Câteva… reparaţii?

— Da…Nu mi-ai spus tu că ai inima bolnavă? Şi mi-ai mai spus că nu doreşti să faci experienţa aceea… cu îngropatul în pământ… Atunci m-am gândit că ar fi bine să te repar şi… te-am reparat. Să ştii că am mai găsit unele deficienţe şi la ficat… şi la stomac… şi pe nişte vene… Dar acuma totul e

perfect. Eşti ca o maşină nouă.

O vreme am rămas parcă trăsnit. Nu-mi venea să cred o iotă din tot ce-mi spusese tainicul „glas” din creierul meu. Apoi, deodată, am luat-o la fuga în jurul curţii.

— Ce te-a apucat? m-a întrebat „Trimisul”.

— Verific motorul, i-am răspuns.

Într-adevăr, supuneam inima unor eforturi pe care ştiam că nu le suportă fără să facă nazuri. N-am mai simţit însă nici senzaţia de sufocare şi nici „gheara” care-mi strângea altă dată inima, atunci când o sileam să facă eforturi deosebite.

Hazul cel mare a fost a doua zi când, ducându-mă la medicul care îmi făcea controlul periodic, l-am văzut complet buimăcit, după ce m-a consultat:

— Dacă nu v-aş cunoaşte mai demult, aş spune că aveţi una dintre cele mai perfecte inimi pe care le-am ascultat vreodată!… Să facem o electrocardiograma!

Am făcut şi electrocardiograma, m-am prezentat şi în faţa unei comisii de specialişti, care m-au tratat ca pe o minune apărută în plin secol atomic. Bineînţeles că nu le-am spus nimic despre „Trimis”. N-aş fi vrut să consemneze în fişa medicală că am o inimă perfect sănătoasă, dar mintea…

Ce mai vorbă multă: „Trimisul” spusese numai adevărul!

Şi poate din recunoştinţă, sau pentru că nu găseam argumentul cu care să-l conving, n-am mai insistat să-şi schimbe „domiciliul”. Căutam chiar să mă autosugestionez, repetându-mi că, la urma urmei, nu mă deranja în nici un fel… Dar nu prea

reuşeam. Sentimentul că fiecare gest, că orice gând, că până şi visele îmi sunt „spionate” îmi crea o stare care numai plăcută nu era.

O povară, din ce în ce mai grea, o constituia şi gândul că, studiindu-mă pe mine, „Trimisul” îşi făcea poate o părere generală despre pământeni, părere pe care o va transmite cândva semenilor săi.

Încercările mele disperate de a fi un exponent cât mai demn al umanităţii terestre îmi provoca o surescitare permanentă, insuportabilă.

Oh! De-aţi şti ce groaznic e să încerci să fii mereu un „om perfect”!

Şi când „Trimisul” mi-a şoptit într-o noapte că o să facă în aşa fel, încât „maşina organismului” meu să funcţioneze vreo două, trei sute de ani (timpul pe care îl socotea necesar pentru studiile sale asupra Terrei şi a pământenilor), m-a cuprins o disperare cumplită. Din disperarea aceea s-a născut o nouă idee, un nou plan de a scăpa de prea amabilul vizitator.

Părăsind, fără nici un regret, masca „omului ideal”, mi-am pus alta, cu totul deosebită. I-am spus „Trimisului”:

147

— Dragul meu … conştiinţa mă obligă să vorbesc! Trebuie să afli adevărul: poate ştii că majoritatea oamenilor sunt cumsecade, cinstiţi, blânzi, harnici, generoşi, sensibili. Tu pe aceşti oameni ar trebui să-i studiezi, dacă vrei să-ţi faci o părere adevărată despre umanitatea terestră. Eu, trebuie să-ţi mărturisesc, sunt un ticălos; m-am îmbătat de nenumărate ori, am înşelat, sunt leneş,

am furat…

Şi pentru că „Trimisul” nu reacţiona în nici un fel, am mai adăugat, ca pe un suprem argument:

— Şi chiar… am omorât! Da… Am omorât un om!

— Cum? Ai omorât un semen de-al tău?… Aha! Înţeleg! Ştiam că la voi se întâmplă destul de des să vă omorâţi unii pe alţii… în războaie… Este, probabil, un fenomen inevitabil stadiului inferior de civilizaţie în care vă aflaţi…

— Nu! Nu! am protestat cu… N-am omorât un om în război! Eu am omorât un om… ca să-l jefuiesc. Ceea ce este groaznic. Înţelegi?

— Nu prea… E o problemă pe care n-am studiat-o… Poate să fie interesantă…

— Nu e nimic interesant! m-am grăbit să-l asigur. Sunt o lepădătură a speciei umane, cu care nu-i bine să ai de-a face! Trebuie să cunoşti oameni buni, oameni cinstiţi. Ei sunt adevăraţii reprezentanţi ai pământenilor. Gândeşte-te la asta!

— Am să mă gândesc, mi-a promis „Trimisul”.

Câteva zile nu i-am mai auzit şoapta în creier şi am început să sper din nou că mă părăsise în urma violentei mele „autoflagelări” etice.

Dar ţi-ai găsit!

Într-o dimineaţă, vorbele lui mi s-au înfipt iarăşi în creier. Era cam supărat:

— Am studiat tot ce mi-ai spus şi am ajuns la concluzia că ai un singur defect esenţial: eşti mincinos. Ţi-am interogat creierul şi am aflat că n-ai omorât niciodată pe nimeni, că nu eşti în stare să tai nici măcar un pui de găină. Şi eu care îmi

făcusem iluzia că voi putea studia un caz interesant!… Te rog să nu mă mai deranjezi cu fleacurile dumitale! Am destul de lucru!

Îmi venea să-i strig că dacă până atunci nu omorâsem, într-adevăr, pe nimeni, pe el l-aş fi sugrumat cu plăcere… dacă ar fi avut un gât cât de cât palpabil. Aşa însă…

Trebuia să mă resemnez! Şi m-am resemnat, ceea ce înseamnă că intrasem într-o stare de apatie vecină cu imbecilitatea. Asta spre disperarea soţiei mele, care făcea tot felul de presupuneri…

Despre „Trimis” nu-i spusesem nici ei nimic. Ştiam foarte bine că şi omul cel mai apropiat e în stare să te trimită la balamuc, cu convingerea că îţi face un bine.

Printre ideile periculoase pe care comportarea mea le strecuraseră în mintea soţiei era şi aceea că n-o mai iubesc, că sunt îndrăgostit de altcineva. Asta i se părea o explicaţie a faptului că eram ba foarte nervos („Probabil că nu mă mai suporţi”), ba complet străin faţă de tot ce mă înconjura. („Desigur, nu te gândeşti decât la ea!”). Îşi explica şi faptul că vorbeam uneori singur. Atunci mă adresam, fără să-mi dau seama cu voce tare, „Trimisului”… („Îi şopteşti cuvinte de dragoste şi când nu e de faţă!” îmi spunea soţia, gândindu-se, bineînţeles, la presupusa ei rivală.)

Şi, la urma urmei, avea toate motivele să mă bănuiască, mai ales că de atâta vreme… Păi, cum poţi să-ţi îmbrăţişezi soţia când ştii că prin buzele cu care o săruţi, prin mâinile cu care o mângâi face „experienţe de cunoaştere a oamenilor” un…

un nesuferit de „Trimis”?

Totuşi, într-o noapte, când mi-am dat seama că mai era un singur pas până la despărţire i-am dat soţiei mele toate dovezile că o iubesc.

Rezultând?! În-ne-bu-nitor! Ce credeţi că mi-a spus a doua zi „Trimisul”?!

— Azi-noapte s-a petrecut ceva ce n-am înţeles… N-ai vrea să-mi explici?…

— Du-te dracului! Du-te dracului! m-am trezit eu urlând.

— Se petrece ceva ciudat cu sistemul tău nervos… O să cercetez…!

Bineînţeles că se petrecea „ceva ciudat” cu sistemul meu nervos. Simţeam chiar foarte clar că nu mai am mult până o să înnebunesc.

Şi probabil că, într-adevăr, mi-aş fi pierdut minţile, dacă nu mi-ar fi venit ideea salvatoare.

De fapt, ideea mi-o sugerase chiar „Trimisul”.

Mi-am amintit o discuţie pe care o purtasem cu el, o discuţie care debutase prin întrebarea:

— Voi, pământenii, v-aţi gândit vreodată la fiinţele de pe alte planete, la legăturile pe care le-aţi putea avea cu ele?

— Desigur, i-am răspuns, şi, spre exemplificare, i-am pus la dispoziţie o mulţime de cărţi ştiinţifico-fantastice scrise de autori autohtoni şi străini.

După ce le-a citit pe toate, cu o viteză de care numai el era capabil, a ţinut să-mi împărtăşească părerile sale:

— Sunt şi lucruri interesante şi oarecum adevărate. Dar şi multe naivităţi şi lucruri ridicole. Sunt chiar şi o serie de inepţii care m-au revoltat! Cum poate să-şi închipuie cineva că o civilizaţie

superioară, ca a noastră, de pildă, ar dori să vă distrugă pe voi, pământenii, sau că…

Ei bine, amintindu-mi de această revoltă a lui, mi-a venit ideea! Şi m-am grăbit să o pun în aplicare.

Într-o seară m-am aşezat la birou, cu un teanc de foi albe în faţă, cu cafeaua şi ţigările alături (ca orice scriitor care se respectă) şi… m-am apucat de scris!

Am aşternut mare titlul, un titlu-bombă (bombă care trebuie să „explodeze” cu un scop precis): „Invazia nevăzuţilor criminali de pe Planeta Albastră”.

(„Trimisul” îmi spusese că planeta de pe care venise el se numea Planeta Albastră.)

Şi scrie… şi scrie…

Din ceea ce născoceam reieşea că „Albaştrii” (semenii „Trimisului”) erau nişte sadici, care nu visau decât să distrugă alte civilizaţii, să cucerească Universul, instaurând, prin groază şi moarte, ticăloasa lor dominaţie.

Scriam toate acele bazaconii cu o satisfacţie diabolică, imaginaţia mea dezlănţuindu-se ca un torent negru, pe care voiam să-l prăvălesc asupra „Trimisului”.

Când a luat cunoştinţă de toate câte le născocisem, musafirul nevăzut a început să tune şi să fulgere:

— Cum de-ai îndrăznit să scrii asemenea tâmpenii despre noi? Ce ţi-am povestit eu… şi ce-ai scris tu! Ştiam, de când te-am cunoscut, că eşti un mincinos… Dar asta le întrece pe toate!

— Ce vrei: trebuie să scriu nişte lucruri „tari”.

Altfel cititorii nu mă citesc. N-am chef să fiu un scriitor pe care îl mănâncă şobolanii în subsolurile librăriilor!

— Dar ce… tu eşti scriitor?!

— Sunt… De astăzi sunt… Şi cartea asta o să aibă un mare succes!

— Cum?! Chiar crezi că o să-ţi publice aşa ceva?

— Cu siguranţă! Am dat lovitura!

— O! Asta ar fi nemaipomenit! Cea mai murdară calomnie… Şi tu… tu eşti cel mai mare ticălos!

— Nu-mi spui nimic nou. Te-am prevenit ce sunt! i-am răspuns, cu un calm desăvârşit.

După ce a scos un lung şir de bolboroseli, ca pe vremea când încă nu învăţase să vorbească, m-a ameninţat:

— Dacă nu distrugi imediat… mâzgăliturile astea calomnioase… nu mai vreau să ştiu de tine! Plec!

Îmi venea să chiui de bucurie, dar bineînţeles că m-am abţinut. I-am răspuns în cel mai autentic stil romantico-melodramatic:

— Suprema chemare a vieţii mele e cea de scriitor ştiinţifico-fantastic. Şi, pe altarul acestei chemări, sunt în stare să sacrific totul… chiar şi minunata noastră prietenie…

— Aşa… Atunci… adio! Plec! Plec! Altfel mi-e teamă că aş putea deveni cu adevărat un „criminal de pe Planeta Albastră!”

Şi… dus a fost!

P. S.

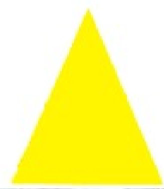
Acum aştept cu o emoţie teribilă să-mi văd „opera” în librării… Ei da! Acum îmi pot permite

luxul de-a avea şi „emoţii teribile”, pentru că, după vizita „Trimisului”, inima mea funcţionează impecabil, ca cel mai elveţian…

CUPRINS :

Lector: VICTOR ZEDNIC
Tehnoredactor: MARIANA PUŞCAŞU
Apărut: 1972. ***Comanda nr.*** 9507. Coli ***de tipar:*** 4, 75.
Tiparul executat sub. com. nr. 125, la Întreprinderea poligrafică „Crişana” Oradea, str. Moscovei nr. 5. Republica Socialistă România

Fantastic Club

Lei 4